



UNIVERZITET U SARAJEVU  
FAKULTET ZDRAVSTVENIH STUDIJA  
U SARAJEVU

UNIVERSITY OF SARAJEVO  
FACULTY OF HEALTH STUDIES  
SARAJEVO



### Zdravstvene nauke

### III CIKLUS STUDIJA - DOKTORSKI STUDIJ

### NASTAVNI PLAN I PROGRAM

Sarajevo, 2018.



## SADRŽAJ

<b>1. OPŠTI DIO</b>	3
1.1. Naziv studija	4
1.2. Zvanje	4
1.3. Nositelac studija	4
1.4. Uslovi kandidata za upis na studij	4
1.5. Uslovi za izvođenje studija	5
1.6. Obrazovni ciljevi studijskog programa i kompetencije doktoranata	5
1.7. Obaveze studenta i kretanje/napredovanje kroz studij	6
1.8. Vođenje kroz studij i mentorstvo	9
1.9. Nastavnici	10
 <b>2. OPIS STUDIJSKOG PROGRAMA</b>	 10
2.1. Struktura i organizacija studijskog programa	10
2.2. Aktivnosti tokom studijskih semestara i godina	12
2.2.1. Prva godina	13
2.2.2. Druga godina	13
2.2.3. Treća godina	15
2.3. Plan i program III ciklusa studija	18
2.3.1. Plan studijskog programa	18
2.3.2. Popis svih predmeta sa nositeljima nastave i brojem ECTS studijskih bodova	19
2.3.3. Silabusi doktorskog studijskog programa zdravstvenih nauka	20
2.3.3.1. Obavezni interdisciplinarni predmeti	20
Metodologija naučnog istraživanja	20
Okolinsko i okupaciono zdravlje	23
Preventivna zdravstvena zaštita	26
2.3.3.2. Izborni predmeti	30
Rehabilitacija	30
Savremene laboratorijske metode u molekularnoj dijagnostici oboljenja	33
Radiološke tehnologije	36
Upravljanje vodom, hranom i ishranom	39
Zaštita zdravlja porodice	42
2.4. Akademske reference nastavnika	46

## 1. OPŠTI DIO

U okviru III ciklusa studija – doktorskog studija **Zdravstvene nauke**, na Fakultetu zdravstvenih studija Univerziteta u Sarajevu, kandidati će sticati stručna i naučna znanja i razvijati sposobnosti samostalnog naučnoistraživačkog rada, kojim se daju novi naučni rezultati i originalni doprinosi razvoju naučne misli u području zdravstva.

Studijski program III ciklusa studija, doktorski studij **Zdravstvene nauke**, je interdisciplinarni studij u organizaciji svih pet studija Fakulteta zdravstvenih studija u Sarajevu:

- fizioterapije,
- laboratorijskih tehnologija,
- radioloških tehnologija,
- sanitarnog inžinjerstva i
- zdravstvene njege.

Studijski program trećeg ciklusa Fakulteta zdravstvenih studija u Sarajevu, doktorski studij **Zdravstvene nauke**, sastoji se od *nastave, naučnoistraživačkog rada, izrade i odbrane doktorske disertacije*. Nastava se izvodi kroz predavanja, seminare, rasprave i praktični rad, a može biti i konsultativna/mentorska, u zavisnosti od broja polaznika. Naučnoistraživački rad u okviru doktorske teze se valorizira kroz seminare, odnosno izradom i odbranom doktorskog rada.

Predavanja iz obaveznih i izbornih predmeta imaju za cilj da prošire znanja kandidata, prvenstveno iz oblasti iz koje kandidat radi tezu, a koji pokrivaju različite oblasti savremenih istraživanja u zdravstvenim naukama. Konsultativni rad sa kandidatima i blok nastava su opcioni.

Temelj ovog studija predstavlja naučnoistraživački rad u okviru doktorskog studija koji će kandidati obavljati na Fakultetu zdravstvenih studija u Sarajevu i u nastavnim bazama sa multiprofesionalnim naučnoistraživačkim timovima u različitim disciplinama, po potrebi u laboratorijama drugih institucija koje imaju adekvatnu opremu potrebnu za istraživanja, ili će raditi epidemiološka istraživanja u populaciji.

Doktorski studij se organizuje u skladu s Pravilima studiranja za treći ciklus studija na Univerzitetu u Sarajevu (2010. god.) i važećim Zakonom o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo.

Završetkom III ciklusa studija stiče se kompetencija samostalnog osmišljavanja,

organizovanja i realizacije zahtjevnih istraživačkih programa i projekata u okviru naučnog polja javnog zdravstva i zdravstvene zaštite, te samostalne pripreme i evaluiranja izvještaja i prezentiranja rezultata programa i projekata.

#### 1.1. Naziv studija

Naziv studijskog programa je III ciklus studija – Doktorski studij Zdravstvene nauke.

#### 1.2. Zvanje

Završetkom studijskog programa III ciklusa studija, doktorskog studija Zdravstvene nauke, kandidat stiče zvanje Doktora zdravstvenih nauka.

#### 1.3. Nositelj studija

Nositelj studija je Fakultet zdravstvenih studija Univerziteta u Sarajevu.

#### 1.4. Uslovi kandidata za upis na studij

Studijski program trećeg ciklusa studija, doktorski studij Zdravstvene nauke, traje tri godine (6 semestara) i vrednuje se ukupno sa 180 ECTS bodova, uz opterećenje od 30 ECTS bodova po semestru.

Studentima koji studijski program trećeg ciklusa studija upisuju sa zvanjem magistra nauka, na osnovu zahtjeva studenta i odluke Vijeća doktorskog studija, priznaje se 60 ECTS bodova po osnovu pohađanja nastave i polaganja ispita (čl. 25. Pravila studiranja za treći ciklus studija na Univerzitetu u Sarajevu). Na ovaj način opterećenje ovih studenata na doktorskom studiju iznosi 120 ECTS-a, koje student treba da ostvari kroz realizaciju obaveza predviđenih u III, IV, V i VI semestru studija.

Kandidati se prijavljuju na javno objavljeni konkurs u sredstvima informisanja, web stranici i oglasnoj ploči Fakulteta. Vijeće doktorskog studija formira komisiju koja priprema rang listu, a odabir kandidata vrši Vijeće doktorskog studija Fakulteta zdravstvenih studija u Sarajevu.

Na Konkurs se pod jednakim uslovima mogu prijaviti kandidati iz Bosne i Hercegovine i inostranstva:

- koji su završili drugi ciklus na Fakultetu zdravstvenih studija kao i na drugim srodnim fakultetima medicinske i drugih grupacija, čime su stekli minimum 300 ECTS studijskih bodova;

- koji su stekli diplomu sa naučnim zvanjem magistra zdravstvenih i drugih srodnih nauka, a prije uvođenja bolonjskog sistema studiranja. Ovim kandidatima priznaje se 60 (ECTS) bodova prilikom upisa na treći ciklus studija;
- strani državljeni koji se prijavljuju na Konkurs uz uvjet da dostave rješenje o nostrifikaciji/akademskom priznavanju stečene diplome.

Cijena studija za akademsku godinu studija (dva semestra), će se formirati u skladu s Odlukom Vlade Kantona Sarajevo (2009. god.), važećim Odlukama nadležnih organa Univerziteta u Sarajevu i Vijeća Fakulteta. Konkurs se raspisuje za kandidate čiji se broj usklađuje s trenutnim resursima Fakulteta zdravstvenih studija, a pokreće se u slučaju da su uslove zadovoljila najmanje 3 (tri) kandidata.

#### 1.5. Uslovi za izvođenje studija

Nastavu izvode nastavnici Fakulteta zdravstvenih studija Univerziteta u Sarajevu, kao i gostujući profesori iz zemlje i inostranstva. Izvodi iz referentnih lista nastavnika koji učestvuju u nastavno - naučnom procesu doktorskog studija treba da se dostave prije početka studijske godine sekretaru doktorskog studija.

Nastava će se izvoditi u prostorijama i nastavnim bazama Fakulteta zdravstvenih studija u Sarajevu.

Naučnoistraživački rad za potrebe doktorskog studija izvodiće se u nastavnim bazama koje su opremljene za potrebe naučnoistraživačkog rada, u saradnji sa multiprofesionalnim timovima.

#### 1.6. Obrazovni ciljevi studijskog programa i kompetencije doktoranata

Studijski program III ciklusa studija, doktorski studij Zdravstvene nauke, u potpunosti je profilisan kao istraživačko - akademski studij i za cilj ima obezbjeđivanje najvišeg, trećeg stepena, univerzitetskog obrazovanja, odnosno zvanje doktora nauka.

Program kroz uključivanje kandidata u naučnoistraživački rad, interaktivne metode prenosa i usvajanja znanja, te samostalno planiranje, realizaciju i odbranu doktorske teze, treba da ospozobi kandidate za samostalno planiranje i realizaciju istraživanja u oblasti studija.

Studij pripada naučnom području biomedicine i zdravstva, naučnom polju javnog zdravstva i zdravstvene zaštite i granama istraživačke djelatnosti: javnom zdravstvu, fizioterapiji i rehabilitaciji, laboratorijskim tehnologijama, radiološkim tehnologijama, sanitarnom inžinjerstvu i zdravstvenoj njezi.

III ciklus studija, doktorski studij Zdravstvene nauke, svojim timom nastavnika i predmetima koje se kandidatima nude pokriva praktično sve grane ovoga naučnog polja. Studij treba da omogući:

- sistematsko razumijevanje naučnog polja javnog zdravstva i zdravstvene zaštite,
- sposobljenost za samostalni istraživački rad u okvirima zdravstvenih nauka,
- sposobljenost za sintetiziranje, dizajniranje, implementaciju i prihvatanje procesa zasnovanih na naučnim dostignućima,
- sposobljenost za samostalno originalno istraživanje koje naučnim radom proširuje granice znanja, a čiji neki dijelovi zaslužuju objavu u domaćim i međunarodnim referentnim publikacijama,
- sposobljenost za kritičku analizu, evaluaciju i sintezu novih i kompleksnih ideja i
- izgradnju stava kojima se u akademskom i profesionalnom kontekstu etički odgovorno promoviše tehnološki i društveni napredak zasnovan na znanju.

Završetkom III ciklusa studija stiče se kompetencija samostalnog osmišljavanja, organizovanja i realizacije zahtjevnih istraživačkih programa i projekata u okviru naučnog polja javnog zdravstva i zdravstvene zaštite, te samostalne pripreme i evaluiranja izvještaja i prezentiranja rezultata programa i projekata. Za ove opšte kompetencije student će se pripremati kroz nastavu na predmetima studijskog programa, a posebno kroz istraživački rad i izradu svoje doktorske disertacije. Na ovaj način kod studenta će se razvijati sposobnosti koje treba da vode ka njegovoj/njenoj kompetentnosti za:

- analizu, evaluaciju i sintezu u postavljanju i rješavanju problema,
- naučno utemeljenu procjenu zahtjeva prakse u okviru zdravstvenih nauka i primjenu naučnih saznanja u praksi,
- vladanje i komuniciranje produbljenih znanja iz domena zdravstvenih nauka i
- timski rad i samostalno argumentovano donošenje procjena, sudova i odluka.

#### 1.7. Obaveze studenata i kretanje/napredovanje kroz studij

### Prva godina

U prvom semestru student upisuje tri obavezna zajednička interdisciplinarna predmeta svih 5 (pet) studija Fakulteta zdravstvenih studija (FZS): *Metodologiju naučnog istraživanja, Okolinsko i okupaciono zdravlje i Preventivnu zdravstvenu zaštitu*.

U drugom semestru student bira jedan izborni predmet od 5 (pet) izbornih predmeta.

Za interdisciplinarnе predmete predavanja se drže obavezno, a za izborne predmete ukoliko ima više od 3 (tri) polaznika. Za manji broj polaznika nastava je konsultativna (čl. 12. Pravila Univerziteta). Da bi student dobio potpis potrebno je da ispuni sve obaveze iz predmeta (odslušana predavanja, praktičnu nastavu, seminare i konsultacije).

Student može u dogovoru s akademskim savjetnikom (čl. 31. Pravila Univerziteta) i uz saglasnost Vijeća doktorskog studija upisati jedan, a najviše dva izborna predmeta.

## **Druga godina**

*U trećem semestru* student prijavljuje *Prijedlog teme doktorske disertacije (Projekta)* Vijeću trećeg ciklusa studija Zdravstvenih nauka, koji sadrži hipoteze, ciljeve, metod istraživanja i očekivane rezultate.

Vijeće doktorskog studija predlaže Komisiju koja donosi mišljenje o prihvatljivosti prijedloga teme i određuje nastavnika - *supervizora* (čl. 32. Pravila Univerziteta) koji pomaže kandidatu kod izrade prezentacije projekta doktorske disertacije.

Kandidat brani Projekt doktorske disertacije pred Komisijom koju obrazuje Vijeće doktorskog studija, koja broji najmanje 3 (tri) člana, od kojih jedan može biti potencijalni mentor. Komisija pravi izvještaj o odbrani projekta i dostavlja ga Vijeću doktorskog studija.

*U četvrtom semestru* student prijavljuje temu doktorske disertacije na osnovu pozitivnog izvještaja Komisije i odluke Vijeća doktorskog studija.

Prijava teme doktorske disertacije sadrži:

- biografiju kandidata,
- radni naslov teze,
- oblast istraživanja,
- hipotezu, ciljeve i metodologiju istraživanja,
- pregled literature u oblasti istraživanja,
- očekivane rezultate i
- naučni doprinos.

Na osnovu prijave i prijedloga Vijeća doktorskog studija, Vijeće Fakulteta zdravstvenih studija u Sarajevu predlaže Senatu Univerziteta u Sarajevu sastav Komisije za ocjenu podobnosti teme i uslova kandidata doktorske disertacije, a jedan od članova Komisije je mentor (čl. 36. Pravila Univerziteta).

Također u IV semestru student radi naučno istraživanje u okviru teze, prezentira i brani dio

dostignutih istraživanja i rezultata u okviru doktorske teze. U ovom semestru student može da prezentira naučni rad na konferencijama, što komisija koju je formiralo Vijeće doktorskog studija valorizira, nakon što student uz saglasnost mentora podnese zahtjev i dokaze o ovim radovima.

### Treća godina

*U petom semestru* student radi naučno istraživanje u okviru doktorske teze. Najkasnije do kraja V semestra student prijavljuje izrađenu radnu verziju doktorske disertacije. Vijeće doktorskog studija i Vijeće Fakulteta zdravstvenih studija u Sarajevu, predlaže Senatu Univerziteta komisiju za ocjenu doktorske disertacije.

U ovom semestru student može da prezentira naučni rad na konferencijama, što komisija koju je formiralo Vijeće doktorskog studija valorizira, nakon što student uz saglasnost mentora podnese zahtjev i dokaze o ovim radovima. Student je dužan predati sve prezentacije u elektronskoj i printanoj formi koje su sastavni dio doktorskog dosjea kandidata.

*U šestom semestru* student u proceduri koja je propisana Pravilima Univerziteta prezentira radnu verziju doktorske disertacije - student javno brani rezultate svoje teze. Radna verzija mora sadržavati sva poglavila finalne verzije (čl. 41. Pravila Univerziteta).

Mentor zakazuje odbranu prezentacije radne verzije doktorske disertacije najkasnije mjesec dana od dobivanja Odluke Senata Univerziteta o formiranju komisije za ocjenu doktorske disertacije. Odbrana se oglašava na oglasnoj ploči Fakulteta zdravstvenih studija u Sarajevu, web stranici Fakulteta i Univerziteta. Odbrani prezentacije radne verzije doktorske disertacije prisustvuju članovi komisije za ocjenu rada, sekretar Vijeća doktorskog studija, zapisničar, i ostali zainteresovani.

Članovi komisije u obliku dijaloga mogu prekidati kandidata i tražiti objašnjenja i korekcije. Komisija sačinjava izvještaj nakon prezentacije radne verzije doktorske disertacije i dostavlja ga Vijeću doktorskog studija.

Nakon prezentacije radne verzije doktorske disertacije, kandidat je dužan napraviti potrebne i opravdane korekcije u roku od 60 dana kada je obavljena prezentacija.

Nakon predaje korigovane radne verzije, prema *Pravilniku o načinu korištenja softvera za detekciju plagijarizma (postupak sličnosti)*, organizaciona jedinica je dužna dostaviti PDF dokument korigovane doktorske disertacije Službi za izdavačku djelatnost Univerziteta u Sarajevu. Rezultati provjere rada se dostavljaju organizacionoj jedinici koja iste upućuje Komisiji za ocjenu doktorske disertacije da sačini Izvještaj u formi obrazca DP3, kojeg vraća

Službi za izdavačku djelatnost Univerziteta u Sarajevu.

Nakon provjere Komisija sačinjava i izvještaj o korigovanoj radnoj verziji doktorske disertacije koji dostavlja Vijeću doktorskog studija i Vijeću Fakulteta zdravstvenih studija.

Vijeće Fakulteta zdravstvenih studija oglašava na oglasnoj ploči i web stranici Fakulteta i Univerziteta, kao i u medijima da se izvještaj Komisije i korigovana radna verzija doktorske disertacije stavlja na uvid javnosti 30 dana. Eventualne primjedbe i sugestije javnosti razmatra Komisija za ocjenu radne verzije doktorske disertacije i u roku od 15 dana dostavlja izvještaj Vijeću doktorskog studija (čl. 44. Pravila Univerziteta), zatim se izvještaj upućuje Vijeću fakulteta te Senatu Univerziteta u Sarajevu.

Doktorski studij se završava odbranom doktorske disertacije pred Komisijom koju na prijedlog Vijeća doktorskog studija, odnosno Vijeća Fakulteta zdravstvenih studija u Sarajevu, formira Senat Univerziteta u Sarajevu.

Član komisije ne mora biti nastavnik koji izvodi nastavu na doktorskom studiju i može se birati iz reda naučnih radnika s odgovarajućim zvanjem i značajnim naučno-istraživačkim rezultatima u oblasti teze.

Uslov za pokretanje postupka za ocjenu disertacije su položeni ispiti i ispunjene ostale studijske obaveze, ukupno ostvarenih 150 ECTS bodova.

Doktorska disertacija mora imati naučni doprinos u oblasti istraživanja, mora biti dokaz da student može biti samostalan u naučnoistraživačkom radu, treba pokazati da student vlasti teorijskim osnovama i da dobro poznaje aktuelnu naučnu literaturu, također da student može svoje naučne ideje evaluirati kroz naučnoistraživački rad.

Student je obavezan završiti studij i odbraniti doktorsku disertaciju u roku 4 (četiri) godine od upisa, a najduže u roku 5 (pet) godina od dana sticanja statusa studenta. Ukoliko student nije odbranio doktorsku disertaciju gubi status studenta (čl. 22. Pravila Univerziteta).

#### 1.8. Vođenje kroz studij i mentorstvo

Savjetovanje i vođenje studenata kroz studij vrši mentor, odnosno supervizor (treći semestar).

Mentor se određuje u trećem semestru nakon što kandidat preda zahtjev za izradu teze. Mentor mora biti naučno aktivan u oblasti iz koje se radi teza što se dokazuje naučnim radovima: pet radova bez vremenskog ograničenja ili tri rada objavljena u posljednjih pet godina u referentnim časopisima. Zadatak mentora je da savjetuje i pomaže studenta u toku izrade njegove teze.

## 1.9. Nastavnici

Nastavnici koji učestvuju u doktorskom studiju su u nastavničkim zvanjima docenta, vanrednog i redovnog profesora, odnosno profesora emeritusa (ne može biti nosilac predmeta). Vijeće doktorskog studija predlaže mentora iz reda vanrednih i redovnih profesora, a imenovanje se vrši u skladu s Pravilima Univerziteta u Sarajevu.

## 2. OPIS STUDIJSKOG PROGRAMA

### 2.1. Struktura i organizacija studijskog programa

Program doktorskog studija usklađen je s evropskim sistemom prijenosa bodova (ECTS), odnosno ukupna bodovna vrijednost studijskih sadržaja iznosi obaveznih 180 ECTS studijskih bodova.

III ciklus studija, Doktorski studij Zdravstvene nauke, traje 3 (tri) godine i odvija se kroz 6 (šest) semestara s opterećenjem od 30 ECTS bodova semestralno.

Jedan ECTS bod obračunava se kao radno opterećenje od 25 sati ukupnog opterećenja doktoranta kroz sve oblike njegovog rada, što na nivou semestra iznosi 750 sati. U skladu sa sistemom bodova, određuje se bodovna vrijednost studijskog sadržaja (nastavni predmeti, seminarski radovi, naučnoistraživački radovi, projekat doktorske disertacije, doktorska disertacija i dr.) na način da doktorant u jednoj studijskoj godini upisuje 60 ECTS bodova, odnosno u jednom semestru upisuje u pravilu 30 ECTS bodova.

Predmeti koje kandidat sluša i polaže nose 40 ECTS bodova, naučnoistraživačke aktivnosti 40 ECTS bodova, a izrada teze i valorizacija rezultata s konačnom odbranom rada 100 ECTS bodova, što ukupno iznosi 180 ECTS bodova.

Nastava je u osnovi izborna, osim tri zajednička interdisciplinarna predmeta, koji su obavezni predmeti u prvom semestru i jednog obveznog predmeta koji je u trećem semestru za sve polaznike. U prvom semestru obavezni predmeti su: *Metodologija naučnog istraživanja, Okolinsko i okupaciono zdravlje i Preventivna zdravstvena zaštita* i svaki predmet nosi po 10 ECTS-a. Izborni predmeti se slušaju u drugom semestru i nose po 10 ECTS bodova.

U izvođenju nastave učestvuju domaći i strani eksperti iz raznih oblasti zdravstvenih nauka, a nastavne tematske jedinice utvrđuje Vijeće doktorskog studija, prije početka nastavnog procesa. Nastavne jedinice, kao i imena nastavnika predmeta oglašavaju se na web stranici Fakulteta. Nakon odslušanog predmeta, student bira jednu od prezentiranih tema iz koje piše doktorski seminarski rad i javno ga brani. Odbrani ovog rada mogu prisustvovati svi polaznici, nastavnik koji je predavao tematsku jedinicu i odgovorni nastavnik predmeta.

Nastava u jednom semestru se odvija u toku 15 sedmica, a moguća je i blok nastava, o čemu odluku donosi Vijeće doktorskog studija.

Tokom studija, a najkasnije prije pristupanja javnoj odbrani doktorske disertacije, doktorant treba:

- objaviti najmanje jedan rad vezan uz temu svoje disertacije iz kategorije primarnih publikacija (tabela 2.) u naučnom časopisu koji je indeksiran, ili
- izložiti po jedan rad iz šire oblasti teme disertacije na domaćem i međunarodnom naučnom skupu.

Nastava iz obaveznih i izbornih predmeta realizuje se tokom prvog i drugog semestra studija.

U preostalom dijelu studija doktorant se kroz istraživački rad osposobljava za samostalan naučnoistraživački rad.

Tokom studija doktorant treba da realizuje potreban broj ECTS bodova prema kriterijima navedenim u tabeli 1. i tabeli 2.

**Tabela 1. Kriteriji za realizaciju ECTS bodova**

	<b>Kriteriji</b>	<b>ECTS</b>
1.	Pohađanje nastave i polaganje ispita	40
2.	Doktorska disertacija: <ul style="list-style-type: none"><li>- Naučnoistraživačke aktivnosti*</li><li>- Prijava prijedloga projekta teme doktorske disertacije</li><li>- Projekt doktorske disertacije (odbranjen)</li><li>- Prijava teme doktorske disertacije</li><li>- Istraživački rad - izrada teze doktorske disertacije**</li><li>- Javna odbrana doktorske disertacije (odbranjena)</li></ul>	40 10 10 10 60 10
	Ukupno za Doktorsku disertaciju	140
	<b>U k u p n o ECTS</b>	<b>180</b>

\*Naučnoistraživačke aktivnosti su prikazane u tabeli 2.

\*\*Izrada teze doktorske disertacije podrazumijeva istraživački rad - prezentacija napisanog, predaja radne verzije, prezentacija radne verzije.

**Tabela 2. Naučnoistraživačke aktivnosti**

	<b>Primarne publikacije</b>	<b>ECTS</b>
1.	Publikovani naučni rad u časopisima koji prate relevantnu međunarodnu bazu podataka ( <b>CC</b> )	20
2.	Publikovani naučni rad u časopisima koji prate relevantnu međunarodnu bazu podataka ( <b>SCI</b> )	15
3.	Publikovani naučni rad u časopisima koji prate relevantnu bazu podataka	10
<b>Ostale naučnoistraživačke aktivnosti</b>		
4.	Knjige, poglavlje u knjizi	10
5.	Publikacije u neindeksiranim časopisima i Zbornicima (kongresi, simpozijumi, savjetovanja)	3
6.	Tematska predavanje na Fakultetu/seminari (po jednom semestru)	3
7.	Učešće na domaćem naučnom skupu s oralnom prezentacijom	5
8.	Učešće na domaćem naučnom skupu s poster prezentacijom	3
9.	Učešće na međunarodnom naučnom skupu s oralnom prezentacijom	8
10.	Učešće na međunarodnom naučnom skupu s poster prezentacijom	5
11.	Organizacija domaćih kongresa i skupova/ Organizacioni odbor	3
12.	Organizacija međunarodnih kongresa i skupova /Organizacioni odbor	4
13.	Učešće u domaćem projektu	5
14.	Učešće u međunarodnom projektu	8
15.	Naučno usavršavanje u funkciji izrade teze (do 3 mjeseca)	5
16.	Naučno usavršavanje u funkciji izrade teze (preko 3 mjeseca)	8

## 2.2. Aktivnosti tokom studijskih semestara i godina

Studijski program III ciklusa se sastoji od *nastave, naučnoistraživačkog rada i izrade i odbrane doktorske disertacije*. Nastava se izvodi kroz predavanja i seminare, a može biti i konsultativna/mentorska, u zavisnosti od broja polaznika. Naučnoistraživački rad u okviru doktorske teze se valorizuje kroz doktorske seminare, prijavu projekta teme doktorske disertacije, javnu prezentaciju projekta radne disertacije, objavljivanje radova, te izradu i odbranu doktorske disertacije.

## **2.2.1. Prva godina**

Studenti tokom prvog i drugog semestra pohađaju nastavu i polažu ispite iz obaveznih i odabranih izbornih predmeta, prema programu i propozicijama svakog predmeta.

**U I semestruru** nastava se izvodi za sve polaznike iz tri obavezna interdisciplinarna predmeta: *Metodologija naučnog istraživanja, Okolinsko i okupaciono zdravlje i Preventivna zdravstvena zaštita*. Svaki predmet nosi po **10 ECTS** bodova. U izvođenju nastave učestvuju eksperti iz raznih oblasti zdravstvenih nauka, a nastavne jedinice utvrđuje Vijeće doktorskog studija prije početka nastavnog procesa.

**U II semestruru** student bira jedan od 5 (pet) izbornih predmeta koji će pohađati na studijskom programu III ciklusa studija, ili na drugim visokoškolskim institucijama u zemlji ili inostranstvu: *Rehabilitacija, Savremene laboratorijske metode u molekularnoj dijagnostici oboljenja, Radiološke tehnologije, Upravljanje vodom, hranom i ishranom i Zaštita zdravlja porodice*. Svaki predmet nosi po **10 ECTS** bodova, uz obaveznu odbranu doktorskog seminarskog rada koji definiše užu oblast doktorske disertacije.

Početkom drugog semestra student od Vijeća doktorskog studija traži da mu se na njegov prijedlog dodijeli *akademski savjetnik* iz reda nastavnika angažovanih na studijskom programu. Akademski savjetnik pomaže studentu u odabiru izbornog predmeta. Sa akademskim savjetnikom student preciznije definiše užu oblast doktorske disertacije i njen okvirni koncept, odnosno priprema materijal koji će razultirati izradom prijedloga teme doktorske disertacije.

Ostatak od **20 ECTS** bodova student ostvaruje izborom neke od naučnoistraživačke aktivnosti datih u tabeli 2. Student pod vodstvom akademskog savjetnika započinje naučno istraživanje na osnovu koga će izraditi svoju doktorsku disertaciju.

U prvoj godini studija student može ostvariti 60 ECTS bodova, a za nastavak studija minimalno 40 ECTS bodova.

## **2.2.2. Druga godina**

Student tokom III semestra može polagati ispite iz obaveznih i izbornih predmeta koje nije položio tokom prvog i drugog semestra.

Druga godina studija predviđena je za istraživački rad studenta (priprema i objavljivanje, odnosno prezentiranje naučnih radova, rad na doktorskoj disertaciji).

**U toku III semestra** studija, student *prijavljuje prijedlog projekta teme doktorske disertacije* Vijeću studija, gdje navodi pristup, metode i očekivani rezultati. Ovo je obavezna aktivnost i nosi **10 ECTS bodova.**

Vijeće studija obrazuje komisiju koja razmatra prihvatljivost prijedloga teme doktorske disertacije i nakon njene pozitivne valorizacije, određuje *nastavnika supervizora* koji će usmjeravati studenta kod pripreme projekta doktorske disertacije. Student je dužan da prije početka IV semestra izradi projekt doktorske disertacije i pristupi odbrani projekta.

Projekt disertacije predstavlja detaljan program istraživanja koji obuhvata slijedeće:

- formulaciju i definiciju problema koji će se istraživati s posebnim osrvtom na dosadašnja istraživanja koja su provedena u istraživanom području;
- ciljeve koji se istraživanjem žele postići;
- hipoteze koje treba obrazložiti vodeći računa o dosadašnjim istraživanjima;
- metode istraživanja koje će se koristiti kako bi se postavljene hipoteze ispitale, odnosno kako bi se ostvarili postavljeni ciljevi istraživanja;
- očekivane doprinose istraživanja;
- pregled osnovne literature iz područja istraživanja;
- prijedlog termina plana koji osigurava izradu doktorske disertacije po fazama izrade;
- izjavu studenta kojom iskazuje motive i razloge zbog kojih vjeruje da je kvalifikovan za predloženo istraživanje.

Projekt se brani pred komisijom od najmanje tri člana koju na zajednički zahtjev studenta i nastavnika supervizora formira Vijeće doktorskog studija. Jedan od članova komisije je i eventualni mentor pri izradi doktorske disertacije (čl. 32. Pravila Univerziteta). Odbrana Projekta nosi **10 ECTS** bodova. O odbrani Projekta doktorske disertacije komisija sačinjava izvještaj i dostavlja ga Vijeću doktorskog studija.

Ostatak od **10 ECTS-a** student ostvaruje izborom neke od naučnoistraživačkih aktivnosti priloženih u tabeli 2.

**U IV semestru** student prijavljuje temu doktorske disertacije na osnovu pozitivnog izvještaja Komisije i odluke Vijeća doktorskog studija o odbrani Projekta doktorske disertacije. Prijava teme doktorske disertacije sadrži:

- biografiju kandidata,
- radni naslov teze,
- oblast istraživanja,

- hipotezu, ciljeve i metodologiju istraživanja,
- pregled literature u oblasti istraživanja,
- očekivane rezultate i
- naučni doprinos.

Na osnovu prijave teme doktorske disertacije i prijedloga Vijeća doktorskog studija, Vijeće Fakulteta zdravstvenih studija u Sarajevu predlaže Senatu Univerziteta u Sarajevu na odobrenje sastav Komisije za ocjenu podobnosti teme i uslova kandidata doktorske disertacije, a jedan od članova Komisije je mentor kandidata (čl. 36. Pravila Univerziteta).

Nakon imenovanja, komisija za ocjenu podobnosti teme doktorske disertacije i kandidata priprema izvještaj, koji se prosljeđuje Etičkom odboru radi dobivanja saglasnost o etičkom aspektu doktorske disertacije.

Ukoliko Vijeće Fakulteta zdravstvenih studija u Sarajevu prihvati pozitivan izvještaj o podobnosti teme doktorske disertacije i kandidata, prijedlog odluke o verifikaciji Izvještaja Komisije se šalje prema Senatu. Prijava teme doktorske disertacije nosi **10 ECTS bodova**.

Nakon Odluke Senata kandidat stiće pravo na prijavu radne verzije doktorske disertacije.

Također student u IV semestru obavezno treba kroz istraživački rad da ostvari **20 ECTS** bodova iz aktivnosti: Izrada teze – prezentacija dostignutih rezultata pred Komisijom koju čine članovi iz uže oblasti koju je imenovalo Vijeće doktorskog studija ili publikacije koja proizilazi iz doktorske teze publicirane u časopisima koji su referirani u CC bazi podataka. U publikovanom radu može sudjelovati više autora pri čemu student ostvaruje bodove samo ako je prvi autor.

Student u drugoj godini studija može ostvariti 60 kredita a za nastavak studija je potrebno ostvariti minimalno 40 kredita.

### **2.2.3. Treća godina**

Kandidat **u V semestru** studija može ostvariti 30 ECTS bodova. Nastavkom *istraživačkog rada u trećoj godini* studija student se u najvećoj mjeri posvećuje radu na svojoj doktorskoj disertaciji i prezentaciji naučnoistraživačkih radova.

Student obavezno treba da ostvari **20 ECTS** bodova iz aktivnosti: Izrada teze – predaja radne verzije projekta doktorske disertacije ili publikacije koja proizilazi iz doktorske teze publikovane u časopisima indeksiranim u Current Contents (CC) i/ili Science Citation Index (SCI) bazi podataka. U publikovanom radu može sudjelovati više autora, a student ostvaruje bodove samo ako je prvi autor.

Po pribavljenom pozitivnom mišljenju mentora, radna verzija doktorske disertacije se upućuje Vijeću doktorskog studija na dalju proceduru. Vijeće doktorskog studija upućuje prijedlog komisije Vijeću fakulteta zdravstvenih studija u Sarajevu da se imenuje komisija za ocjenu doktorske disertacije. Na prijedlog Vijeća fakulteta zdravstvenih studija, komisiju za ocjenu doktorske disertacije imenuje Senat Univerziteta u Sarajevu.

Ostalih **10 ECTS-a** student ostvaruje na temelju naučnoistraživačkih aktivnosti prikazanih u tabeli 2.

**U VI semestru** student ostvaruje 30 ECTS bodova iz obaveznih aktivnosti prikazanih u tabeli 3. Mentor zakazuje odbranu prezentacije radne verzije doktorske disertacije najkasnije mjesec dana od dobivanja Odluke Senata Univerziteta o formiranju komisije za ocjenu doktorske disertacije. Odbrana se oglašava na oglasnoj ploči Fakulteta zdravstvenih studija u Sarajevu, web stranici Fakulteta i Univerziteta. Odbrani prezentacije radne verzije doktorske disertacije prisustvuju članovi komisije za ocjenu rada, sekretar Vijeća doktorskog studija, zapisničar, i ostali zainteresovani.

Postupak prezentacije radne verzije doktorske disertacije se vrši prema odredbama pravila o III ciklusu studija Univerziteta.

Komisija sačinjava izvještaj nakon prezentacije radne verzije doktorske disertacije i dostavlja ga Vijeću doktorskog studija. Nakon prezentacije radne verzije doktorske disertacije, kandidat je dužan napraviti potrebne i opravdane korekcije u roku od 60 dana kada je obavljena prezentacija.

Nakon predaje korigovane radne verzije, prema *Pravilniku o načinu korištenja softvera za detekciju plagijarizma (postupak sličnosti)*, organizaciona jedinica je dužna dostaviti PDF dokument korigovane doktorske disertacije Službi za izdavačku djelatnost Univerziteta u Sarajevu. Rezultati provjere rada se dostavljaju organizacionoj jedinici koja iste upućuje Komisiji za ocjenu doktorske disertacije da sačini Izvještaj u formi obrazca kojeg propisuje Univerzitet i kojeg vraća Službi za izdavačku djelatnost Univerziteta u Sarajevu.

Nakon provjere Komisija sačinjava i izvještaj o korigovanoj radnoj verziji doktorske disertacije koji dostavlja Vijeću doktorskog studija i Vijeću Fakulteta zdravstvenih studija.

Vijeće Fakulteta zdravstvenih studija oglašava na oglasnoj ploči i web stranici Fakulteta i Univerziteta, kao i u medijima da se izvještaj Komisije i korigovana radna verzija doktorske disertacije stavlja na uvid javnosti 30 dana. Eventualne primjedbe i sugestije javnosti razmatra Komisija za ocjenu radne verzije doktorske disertacije i u roku od 15 dana dostavlja izvještaj

Vijeću doktorskog studija (čl. 44. Pravila Univerziteta), zatim se izvještaj upućuje Vijeću fakulteta te Senatu Univerziteta u Sarajevu.

Javna odbrana doktorske disertacije provodi se u skladu s odredbama Pravila o III ciklusu studija Univerziteta u Sarajevu.

**Tabela 3. Aktivnosti u VI semestru**

Aktivnost	ECTS
Izrada doktorske disertacije – prezentacija radne verzije	<b>20</b>
Javna odbrana doktorske disertacije	<b>10</b>

**Kandidat je uspješno završio doktorski studij ukoliko je ostvario 180 ECTS-a.**

## 2.3. Plan i program III ciklusa studija

### 2.3.1. Plan studijskog programa

Okvirni plan studijskog programa III ciklusa studija, doktorskog studija Zdravstve nauke

Seme star	Šifra	Aktivnost	Broj ECTS
I	D 111-D 113	Obavezni i interdisciplinarni predmeti*	(30)
II	D 124-D 128	Izborni predmeti**	10
	D 1211-1226	Naučnoistraživačke aktivnosti ***	20 (30)
III	D 230	Prijava prijedloga projekta teme doktorske disertacije	10
	D 231	Projekt doktorske disertacije	10
	D 2321-2336	Naučnoistraživačke aktivnosti***	10 (30)
IV	D 241	Prijava teme doktorske disertacije	10
	D 242	Izrada teze – prezentacija napisanog	20 (30)
V	D 351	Izrada teze – predaja radne verzije DD	20
	D 3521-3536	Naučnoistraživačke aktivnosti ***	10 (30)
VI	D 361	Izrada teze – prezentacija radne verzije DD	20
	D 362	Odbrana doktorske disertacije	10 (30)
	U k u p n o ECTS		(180)
	<p>*Obavezne i interdisciplinarne predmete studija utvrđuje Vijeće doktorskog studija Fakulteta</p> <p>**Izborne predmete kandidat bira u dogovoru sa imenovanim akademskim savjetnikom prema principu njihove srodnosti s temom istraživanja koje će rezultirati doktorskom disertacijom. Izborni predmeti se biraju s liste izbornih predmeta studijskih programa III ciklusa studija Fakulteta ili na drugim visokoškolskim institucijama s kojima Fakultet ima uspostavljenu odgovarajuću saradnju.</p> <p>*** U skladu sa Tabelom 2.</p>		

2.3.2. Popis svih predmeta sa nositeljima nastave i brojem ECTS studijskih bodova

<b>Prva godina – I semestar</b>						
Šifra / Naziv predmeta	Nosilac predmeta	Nastava				Sati i ECTS
<b>Obavezni predmeti</b>		Predav.	Praktična nastava	Seminari/ Konsult./ Rasprave	Samostal. rad	
D 111. Metodologija naučnog istraživanja	Prof. dr Dijana Avdić	<b>45</b>	<b>45</b>	<b>30</b>	<b>130</b>	<b>250/10</b>
D 112. Okolinski i okupaciono zdravlje	Prof. dr Emira Švraka	<b>45</b>	<b>45</b>	<b>30</b>	<b>130</b>	<b>250/10</b>
D 113. Preventivna zdravstvena zaštita	Prof. dr Zarema Obradović	<b>45</b>	<b>45</b>	<b>30</b>	<b>130</b>	<b>250/10</b>
<b>Prva godina – II semestar</b>						
<b>Izborni predmeti</b>						
D 124. Rehabilitacija	Prof. dr Dijana Avdić	<b>45</b>	<b>45</b>	<b>30</b>	<b>130</b>	<b>250/10</b>
D 125. Savremene laboratorijske metode u molekularnoj dijagnostici oboljenja	Prof. dr Naris Pojskić	<b>45</b>	<b>30</b>	<b>30/25</b>	<b>120</b>	<b>250/10</b>
D 126. Radiološke tehnologije	Doc. Dr Fuad Julardžija	<b>45</b>	<b>45</b>	<b>30</b>	<b>130</b>	<b>250/10</b>
D 127. Upravljanje vodom, hranom i ishranom	Doc. dr Arzija Pašalić	<b>45</b>	<b>45</b>	<b>30</b>	<b>130</b>	<b>250/10</b>
D 128. Zaštita zdravlja porodice	Doc. dr Suada Branković	<b>45</b>	<b>45</b>	<b>30</b>	<b>130</b>	<b>250/10</b>

### 2.3.3. Silabusi doktorskog studijskog programa Zdravstvene nauke

#### 2.3.3.1. Obavezni interdisciplinarni predmeti

<b>Šifra predmeta: D 111</b>	<b>Naziv predmeta: METODOLOGIJA NAUČNOG ISTRAŽIVANJA</b>				
<b>Ciklus: III</b>	<b>Godina: I</b>	<b>Semestar: II</b>	<b>Broj ECTS kredita: 10</b>		
<b>Status: obavezni</b>		<b>Ukupan broj sati: 250</b> <b>Predavanja: 45</b> <b>Vježbe: 45</b> <b>Konsultacije/Seminari/Rasprave: 30</b> <b>Samostalni rad: 130</b>			
<b>Odgovorni nastavnik</b>	<b>Prof. dr Dijana Avdić</b>				
<b>Preduslov za upis</b>	Za upis predmeta neophodno je ispuniti uslove za upis u III ciklus studija.				
<b>Cilj (ciljevi) predmeta</b>	Razvijane vještina i sposobnosti neophodnih u svim etapama izrade doktorske disertacije Sticanje novih saznanja o naučno-istraživačkom procesu kao putu dolaženja do novih naučnih saznanja, usvajanje teorijskih saznanja i praktičnih vještina u projektovanju i realizaciji procesa naučnih istraživanja u zdravstvu				
<b>Tematske jedinice</b>	I Naučno mišljenje, naučno saznanje i naučni jezik. Priroda naučnog saznanja.  II Karakteristike dobrog naučno-istraživačkog i stručnog djela. Razlika između naučnog i stručnog rada.  III Odnos nauke i metodologije nučnih istraživanja u zdravstvenim naukama. Metodologija naučnih istraživanja.  IV Klasifikacija naučnih metoda.  V Područja istraživanja u zdravstvu. Naučno-istraživačka djelatnost i njena uloga u razvoju zdravstvene nauke.  VI Metodološke specifičnosti naučnih istraživanja u zdravstvenim naukama. Kompozicija naučnog rada i istraživačkog izveštaja. Faze naučnih istraživanja; projektovanje i realizacija naučnih istraživanja u zdravstvu.  VII Kompozicija naučnog rada i istraživačkog izvještaja. Naučno mišljenje, naučno saznanje i naučni jezik. Naučno istraživački projekti (struktura projekta istraživanja).  VIII Struktura projekta doktorskog istraživanja. Kompozicija doktorske disertacije kao naučno-istraživačkog rada.  IX Osnovne i izvedene naučno-istraživačke metode: posmatranje, ispitivanje, eksperiment, studija slučaja, analiza sadržaja u zdravstvenim naukama.				

	<p>X Vrste kliničkih istraživanja. Dignitet ispitanika: informirani pristanak.</p> <p>XI Definicija problema i generiranje hipoteze. Uspostavljanje hipoteza i ciljeva u različitim istraživanjima u zdravstvenim naukama s vrstama distribucije podataka. Prikupljanje podataka i mjerjenje, svrstavanje i procjenjivanje podataka.</p> <p>XII Upotreba statistike i informatike u naučnim istraživanjima. Valjanost varijabli, oblikovanje uzorka i skupina.</p> <p>XIII Osnove bivarijantne analize podataka. Osnovni elementi uspješne prezentacije podataka i rezultata.</p> <p>XIV Pristup naučnim informacijama (štampane, elektronske). Baze podataka.</p> <p>XV Autorska prava i plagijarizam. Etika u naučnom istraživanju i objavljivanju rezultata istraživanja.</p>																
<b>Ishodi učenja</b>	<p><b>Znanje:</b> Putem sticanja novih znanja o naučno-istraživačkom procesu sposobiti kandidate za pravilno razumijevanje naučnih istraživanja, samostalno praktično realizovanje naučnih istraživanja, kao i primjenu u praksi teorijskih i praktičnih saznanja koja su dobivena putem tih istraživanja.</p> <p><b>Vještine:</b> Vještina korištenja različitih baza podataka, kritičko procjenjivanje relevantnosti i pouzdanosti dostupnih izvora, odabir potrebnog materijala za pisanje naučnih radova, samostalan nučno istraživački rad i vođenje timova angažovanih na naučno istraživačkim projektima.</p> <p><b>Kompetencije:</b> Podizanje naučnog i stručnog potencijala kadrova u zdravstvu, samostalno osmišljavanje i provođenje naučnog istraživanja, stvaranje uslova za formiranje sopstvene naučno-istraživačke i akademske baze, kroz sticanje akademskog zvanja doktora zdravstvenih nauka.</p>																
<b>Metode izvođenja nastave</b>	Teoretska nastava - predavanja (PPT prezentacije, prezentacije studentskih seminarских radova, praktične vježbe, seminarски radovi).																
<b>Metode provjere znanja sa strukturonu ocjene</b>	<table border="1"> <thead> <tr> <th>Preduslov za polaganje ispita</th> <th>80% prisustva nastavi</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td align="center" colspan="2"><b>PROVJERA ZNANJA I OCJENJIVANJE</b></td> </tr> <tr> <td align="center">Kriterij</td> <td align="center">Bodovi</td> <td align="center">Minimalan broj bodova za uslov</td> </tr> <tr> <td align="center">Aktivno prisustvo nastavi</td> <td align="center">10</td> <td align="center">-</td> </tr> <tr> <td align="center">Praktični rad*</td> <td align="center">20</td> <td align="center">-</td> </tr> <tr> <td align="center">Konsultacije/Seminarski**</td> <td align="center">30</td> <td align="center">18</td> </tr> </tbody> </table>	Preduslov za polaganje ispita	80% prisustva nastavi	<b>PROVJERA ZNANJA I OCJENJIVANJE</b>		Kriterij	Bodovi	Minimalan broj bodova za uslov	Aktivno prisustvo nastavi	10	-	Praktični rad*	20	-	Konsultacije/Seminarski**	30	18
Preduslov za polaganje ispita	80% prisustva nastavi																
<b>PROVJERA ZNANJA I OCJENJIVANJE</b>																	
Kriterij	Bodovi	Minimalan broj bodova za uslov															
Aktivno prisustvo nastavi	10	-															
Praktični rad*	20	-															
Konsultacije/Seminarski**	30	18															

	<table border="1"> <tr> <td>Završni ispit***</td><td>40</td><td>22</td></tr> <tr> <td>U k u p n o</td><td>100</td><td>55</td></tr> </table> <p>*Posjete radnim mjestima, nastavnim bazama/institucijama, centrima, službama u zajednici...</p> <p>**Učešće u grupnom radu: 6-10 bodova; Praćenje i upornost u rješavanju postavljenog zadatka: 6-10 bodova; Istraživanje i doprinos kvalitetu informacija (6-10 bodova)</p> <p>** Test: 5 &lt; 22 boda; 6= 22- 25; 7= 26 - 30 bodova; 8= 31- 35 bodova; 9= 36-38 bodova; 10=39- 40 bodova</p>	Završni ispit***	40	22	U k u p n o	100	55
Završni ispit***	40	22					
U k u p n o	100	55					
Literatura	<p>Obavezna:</p> <ol style="list-style-type: none"> <li>Avdić D, Jusupović F. i saradnici. (2018) Metodologija naučnog istraživanja u zdravstvu. Univerzitetski udžbenik. Sarajevo: Univerzitet u Sarajevu; Fakultet zdravstvenih studija. ISBN 978-9958-692-17-8 COBISS.BH-ID 26027526</li> <li>Vidović A. (2016) Citatne baze podataka. Banja Luka: Panevropski Univerzitet.</li> <li>Dizdar S. (2015) Oblici i umijeća akademskog pisanja. Sarajevo: University Press: Filozofski fakultet.</li> <li>Kukić S. (2015) Metodologija znanstvenog istraživanja. Sarajevo: Sarajevo publishing.</li> <li>Sindik J. (2014) Osnove istraživačkog rada u sestrinstvu. Dubrovnik: Sveučilište u Dubrovniku.</li> <li>Durić P. at al. (2014) Uvod u naučnoistraživački rad. Novi Sad: Medicinski fakultet</li> <li>Lavić S. (2014) Metodološke rasprave: epistemološko-metodološki pristup znanosti. Sarajevo: Fakultet političkih nauka Univerziteta u Sarajevu</li> <li>Šišić F. (2011) Vodič za istraživački rad u zdravstvu i medicini. Sarajevo: Institut za naučno istraživački rad i razvoj KCU Sarajevo. Fakultet zdravstvenih studija Univerziteta u Sarajevu.</li> <li>Marušić M. i sar. (2013). Uvod u znanstveni rad u medicini. 5. izdanje. Zagreb: Medicinska naklada</li> </ol> <p>Dopunska:</p> <ol style="list-style-type: none"> <li>Michalska-Smith MJ, Allesina S. (2017) And, not or: Quality, quantity in scientific publishing. PLoS One, 12(6):e0178074.</li> <li>Trajkovski V. (2016) The role of article level metrics in scientific publishing. Journal of Special Education and Rehabilitation, (1–2), str. 5–15.</li> <li>Picardi N. (2016) Rules to be adopted for publishing a scientific paper. Ann Ital Chir, 87; 1-3.</li> <li>Vučković-Dekić Lj. (2014) Kako se piše naučno/stručni rad. Biomedicinska istraživanja, 5(1):71-76.</li> <li>Raos N. (2014) Šta je plagijat u znanosti? Arh Hig Rada Toksikol, 65:129-131</li> </ol>						

<b>Šifra predmeta:</b> <b>D 112</b>	<b>Naziv predmeta:</b> <b>OKOLINSKO I OKUPACIONO ZDRAVLJE</b>				
<b>Ciklus:</b> III	<b>Godina:</b> I	<b>Semestar:</b> I	<b>Broj ECTS kredita:</b> 10		
<b>Status:</b> obavezni predmet		<b>Ukupan broj sati:</b> 250 <b>Predavanja:</b> 45 sati <b>Vježbe:</b> 45 <b>Seminari:</b> 30 <b>Samostalni rad:</b> 130			
<b>Odgovorni nastavnik</b>	<b>Prof. dr Emira Švraka</b>				
<b>Preduslov za upis</b>	Za upis predmeta neophodno je ispuniti uslove za upis u III ciklus studija.				
<b>Cilj (ciljevi) predmeta</b>	<p>Sticanje znanja o promociji i održavanju zdravlja, sigurnosti i blagostanju zaposlenika, saradnika, članova porodice, potrošača i mnogih drugih u okruženju, zagovaranjem najbolje prakse. Upoznavanje studenta s promocijom i zaštitom zdravlja na radnom mjestu i okruženju, uvođenjem zdravih uslova rada, pomoći u oporavku i povratku na posao (profesionalna rehabilitacija) i mogućnosti unapređenja zdravlja pojedinca. Sticanje znanja o smanjenju povređivanja i oboljevanja zaposlenika, funkcionalnog osposobljavanja i ekonomskih troškova.</p> <p>Upoznavanje studenta s usaglašavanjem prakse okolinskog okupacionog zdravlja sa zakonom (zakon o zdravstvenoj zaštiti i zakon o radu), kaznenim i kompenzatornim efektima zakona koji štite sigurnost i zdravlje zaposlenika. Sposobnost pružanja savjeta u okviru politike i procedura, kao i planiranja u širokom spektru problematike okupacionog zdravlja. Podizanje svijesti o sigurnosti i zdravlju na radnom mjestu i okruženju. Sticanje znanja o domaćim i međunarodnim istraživanjima (Svjetska zdravstvena organizacija...)</p>				
<b>Tematske jedinice</b>	<p>I Globalizacija i okupaciono zdravlje. Servisi okupacionog zdravlja. Wellness koncept u okolinskom i okupacionom zdravlju.</p> <p>II Sistemi zaštite zdravlja. Biomedicinski i biopsihosocijalni model. Zdravstveni sistem u BiH</p> <p>III Epidemiologija u kontekstu okupacionog zdravlja. Deskriptivna i eksperimentalna epidemiologija. Istraživanja</p> <p>IV Okolinsko zdravlje. Fizički i hemijski faktori rizika u radnoj sredini (osobitosti, uticaj na zdravlje, prevencija, zaštita i monitoring). Istraživanja</p> <p>V Metodologija procjene javnozdravstvenih rizika u oblasti okolinskog zdravlja, radne sredine i hrane i ishrane.</p> <p>VI Okupaciono zdravlje u javnom zdravstvu, s akcentom na osobe trećeg životnog doba</p> <p>VII Biomarkeri okupacionog izlaganja i osjetljivost. Laboratorijski biomarkeri osteoporoze.</p>				

	<p>VIII Promocija mentalnog zdravlja. Preventivna zdravstvena zaštita i socijalna inkluzija djece/osoba s razvojnim teškoćama</p> <p>IX Ergonomija i ergonomski problemi zdravstvenih profesionalaca. Istraživanja u okupacionom zdravlju. Aktivnosti koje promovišu zdravlje i služe održavanju zdravlja.</p> <p>X Ergonomsko savjetovanje za osobe s cervikalnim i lumbalnim bolnim sindromom.</p> <p>XI CT u pedijatriji</p> <p>XII Prevencija izloženosti visokim dozama zračenja kod dijagnostičkog CT snimanja</p> <p>XIII Profesionalna rehabilitacija Ergonomija, ergonomска savjetovanja i sigurnost. Istraživanja</p> <p>XIV Prevencija povređivanja, menadžment okupacionog rizika</p> <p>XV Kompozicija doktorske disertacije kao naučnoistraživačkog rada. Podsticanje kreativnog mišljenja studenata. / Savremene tehnologije u okupacionom zdravlju.</p>																								
Ishodi učenja	<p><b>Znanje:</b> Primjena stečenih znanja o okolinskom i okupacionom zdravlju i sigurnosti, te sposobnost provođenja interdisciplinarnih istraživanja od značaja za Javno zdravstvo.</p> <p><b>Vještine:</b> Osposobljenost za aktivno sudjelovanje u rješavanju problema okolinskog i okupacionog zdravlja.</p> <p><b>Kompetencije:</b> Osposobljenost za samostalnu izradu studija iz široke problematike okolinskog i okupacionog zdravlja, čiji će konačni rezultat biti povećanje kvaliteta života zaposlenika, njihovih porodica i zajednice u cjelini.</p>																								
Metode izvođenja nastave	Teoretska nastava – predavanja uz PP prezentaciju, prezentacije studentskih seminarских radova, individualne i grupne praktične vježbe, posjete relevantnim institucijama.																								
Metode provjere znanja sa strukturu ocjene	<table border="1"> <thead> <tr> <th colspan="2">Preduslov za polaganje ispita</th> <th>80% prisustva nastavi</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td colspan="3"><b>PROVJERA ZNANJA I OCJENJIVANJE</b></td> </tr> <tr> <td>Kriterij</td> <td>Bodovi</td> <td>Minimalan broj bodova za uslov</td> </tr> <tr> <td>Aktivno prisustvo nastavi</td> <td>10</td> <td>-</td> </tr> <tr> <td>Praktični rad*</td> <td>20</td> <td>-</td> </tr> <tr> <td>Konsultacije/Seminarski**</td> <td>30</td> <td>18</td> </tr> <tr> <td>Završni ispit***</td> <td>40</td> <td>22</td> </tr> <tr> <td>U k u p n o</td> <td>100</td> <td>55</td> </tr> </tbody> </table> <p>*Posjete radnim mjestima, nastavnim bazama/institucijama,</p>	Preduslov za polaganje ispita		80% prisustva nastavi	<b>PROVJERA ZNANJA I OCJENJIVANJE</b>			Kriterij	Bodovi	Minimalan broj bodova za uslov	Aktivno prisustvo nastavi	10	-	Praktični rad*	20	-	Konsultacije/Seminarski**	30	18	Završni ispit***	40	22	U k u p n o	100	55
Preduslov za polaganje ispita		80% prisustva nastavi																							
<b>PROVJERA ZNANJA I OCJENJIVANJE</b>																									
Kriterij	Bodovi	Minimalan broj bodova za uslov																							
Aktivno prisustvo nastavi	10	-																							
Praktični rad*	20	-																							
Konsultacije/Seminarski**	30	18																							
Završni ispit***	40	22																							
U k u p n o	100	55																							

	<p>centrima, službama u zajednici...</p> <p>**Učešće u grupnom radu: 6-10 bodova; Praćenje i upornost u rješavanju postavljenog zadatka: 6-10 bodova; Istraživanje i doprinos kvalitetu informacija (6-10 bodova)</p> <p>** Test: 5 &lt; 22 boda; 6= 22- 25; 7= 26 - 30 bodova; 8= 31- 35 bodova; 9= 36-38 bodova; 10=39- 40 bodova</p>
	<p>Obavezna:</p> <ol style="list-style-type: none"> <li>1. Švraka E. i saradnici. Inkluzivna praksa I dio - Re/habilitacija u inkluziji. Savez udruženja osoba s cerebralnom paralizom FBiH. BIBLIOTEKA Socijalna inkluzija – 3. knjiga. Sarajevo, 2018. ISBN 978-9926-8010-3-8 COBISS.BH-ID 24916230</li> <li>2. Pilav A. Sistemi zaštite zdravlja. Fakultet zdravstvenih studija. Sarajevo, 2014 ISBN 978-9958-692-13-0</li> <li>3. Jusupović F, Pašalić A, Rudić A, Avdić D, Novaković B. Zdravstvena ekologija i higijena radne sredine. Fakultet zdravstvenih studija Univerziteta u Sarajevu, 2013.</li> <li>4. Obradović Z. Primijenjena epidemiologija u okolinskom zdravlju. Fakultet zdravstvenih studija Univerziteta u Sarajevu, 2013.</li> </ol> <p>Dopunska:</p> <ol style="list-style-type: none"> <li>1. Lojo - Kadrić N, Pojskić N, Pojskić L. Laboratorijske tehnologije u molekularnoj biologiji. 2018.</li> <li>2. Čorić J. Kontrola kvalitete rada u laboratorijskoj medicini. Fakultet zdravstvenih studija. Sarajevo, 2014 ISBN: 978-9958-692-09-3</li> <li>3. Ferković V, Obradović Z. Epidemiologija sa statistikom. Medicinski fakultet Univerzitet Tuzla, 2013.</li> <li>4. Švraka E, Avdić D, Hasanbegović-Anić E. Okupaciona terapija. Univerzitet u Sarajevu. Fakultet zdravstvenih studija u Sarajevu. Septembar 2012. godine</li> <li>5. Ale AO, Ogbera AO, Ebili HO, Adeyemo OL, Afe TO. Prevalence, Predictive Factors, and Characteristics of Osteoporosis in Hyperthyroid Patients. Int J Endocrinol. 2018 Apr 5;2018:3540256. doi: 10.1155/2018/3540256. eCollection 2018. ISBN 978-9958-692-03-1 COBISS:BH-ID 19697414</li> <li>6. Šehić A. et all. Vodič za zaštitu od ionizirajućeg zračenja za radnike zaposlene u zoni zračenja, KCUS, Ministarstvo zdravstva Kantona Sarajevo. 2011</li> <li>7. Vorko-Jović A, Strnad M, Rudan I. Epidemiologija kroničnih nezaraznih bolesti. Medicinska naklada. Zagreb, 2010.</li> <li>8. Environmental Public Health Performance Standards (EnvPHPS). NHS, 2010. <a href="http://www.cdc.gov/nceh/ehs/envphps/">http://www.cdc.gov/nceh/ehs/envphps/</a></li> </ol>

<b>Šifra predmeta:</b> <b>D 113</b>	<b>Naziv predmeta:</b> <b>PREVENTIVNA ZDRAVSTVENA ZAŠTITA</b>		
<b>Ciklus:</b> III	<b>Godina:</b> I	<b>Semestar:</b> I	<b>Broj ECTS kredita:</b> 10
<b>Status:</b> obavezni		<b>Ukupan broj sati:</b> 250 <b>Predavanja:</b> 45 <b>Vježbe:</b> 45 <b>Konsultacije/Seminari/Rasprave:</b> 30 <b>Samostalni rad:</b> 130	
<b>Odgovorni nastavnik</b>		<b>Prof. dr Zarema Obradović</b>	
<b>Preduslov za upis</b>		Za upis predmeta neophodno je ispuniti uslove za upis u III ciklus studija.	
<b>Cilj (ciljevi) predmeta</b>		Cilj predmeta je upoznati studenta sa značajem bolesti i zdravlja kao značajnog resursa u cjelokupnom okolinskom okruženju, te s globalnim epidemiološkim problemima, proširiti znanje o održavanju zdravlja pojedinih populacionih skupina kroz savremene metode naučnog pristupa, o prevenciji bolesti, značaju promocije zdravlja, značaju javno zdravstvenog sektora uz osposobljavanje za pravljenje programa preventivne zdravstvene zaštite. Naučiti razumijevanju i osnovnim znanjima o konceptima, pristupima, metodama, profilima zaštite zdravlja, s naučnog aspekta, koristeći različite metode.	
<b>Tematske jedinice</b>		<p>I Opšti aspekt zdravlja i bolesti. Značaj okoliša, stilova života i genetskih faktora za ciklus ljudskog zdravlje, te promocija, nadzor i kontrola zdravlja u ekološkom okruženju kroz savremene metode naučnog pristupa.</p> <p>II Značaj hrane i ishrane u okvirima preventivne zdravstvene zaštite i javnog zdravlja i primjena preventivnih programa- prikaz modela.</p> <p>III Globalni epidemiološki problemi u kontekstu značaja preventivne zdravstvene zaštite.</p> <p>IV Oboljenja i bolesti kao i njima odgovarajući vidovi zdravstvene zaštite, zdravstvene potrebe i metode njihove identifikacije.</p> <p>V Nivoi zdravstvene zaštite i preventivna zdravstvena zaštita, identifikacija i definicija, prioriteti.</p> <p>VI Održavanje zdravlja i preventivna zdravstvena zaštita male djece, djece školskog uzrasta, studenata (stvaranje navika, imunizacija, ishrana..), koristeći savremene metode naučnog pristupa.</p> <p>VII Održavanje zdravlja i preventivna zdravstvena zaštita trudnica, dojilja, i preventivni pristup osobama treće životne dobi u zajednici, porodici i organiziranim smještajima, kroz savremene naučne metode.</p>	

	<p>VIII Održavanje zdravlja i preventivna zdravstvena zaštita osoba treće životne dobi kroz savremene metode naučnog pristupa, te pristupi unapređenju zdravlja i zdravstvenom odgoju.</p> <p>IX Preventivna zdravstvena zaštita kroz sve vidove promotivnih aktivnosti.</p> <p>X Preventivna zdravstvena zaštita u okviru obiteljske medicine.</p> <p>XI Promocija mentalnog zdravlja i preventivne intervencije.</p> <p>XII Učešće zajednice u smanjenju hendikepa djece/osoba s razvojnim teškoćama, rješavanjem arhitektonskih, informaciono-komunikacionih i socijalno ekonomskih barijera.</p> <p>XIII Preventivni programi koji imaju za cilj poboljšanja u okviru radne sredine – naučni modeli zasnovani na istraživačkim osnovama.</p> <p>XIV Preventivni programi u cilju sprečavanja posledica rada s novim informacionim tehnologijama- naučni modeli zasnovani na istraživačkim osnovama.</p> <p>XV Javno zdravlje i njegova lokalna, nacionalna, evropska i globalna dimenzija i njegov odnos s drugim komponentama i nivoima zdravlja, zaštite zdravlja i prevencije.</p>
Ishodi učenja	<p><b>Znanje:</b> Student će savladati naučni pristup organizacije preventivne zaštite u smislu očuvanja zdravlja imajući u vidu djelovanje svih okolinskih faktora na poremećaj ravnoteže njegovog zdravlja. Upoznati će globalne epidemiološke probleme u kontekstu značaja preventivne zdravstvene zaštite.</p> <p>Kroz upoznavanje nivoa zdravstvene zaštite upoznat će i preventivnu zdravstvenu zaštitu, njeni mjesto u cijelokupnom sistemu zdravstvene zaštite.</p> <p><b>Vještine:</b> Kroz savremene metode naučnog pristupa rješavat će pitanja održavanja i prevencije zdravlja pojedinih populacionih skupina (male djece, djece školskog uzrasta, studenata, trudnica, dojilja, starijih osoba).</p> <p><b>Kompetencije:</b> Bit će osposobljen za promociju i zaštitu zdravlja navedenih populacionih skupina, te izradu i implementaciju Programa preventivne zdravstvene zaštite zbog humane i ekomske dimenzije - vlastiti modeli.</p> <p>Razumjet će koncept javnog zdravlja u svim njegovim dimenzijama (lokalna, nacionalna, evropska i globalna dimenzija) kao i njegov odnos s drugim komponentama i nivoima zdravlja, zaštite zdravlja i prevencije.</p>
Metode izvođenja	Nastava se izvodi u obliku predavanja, PP prezentacija,

<b>nastave</b>	prezentacije studentskih seminarских radova, praktične vježbe		
<b>Metode provjere znanja sa strukturuom ocjene</b>	<b>Preduslov za polaganje ispita</b>	<b>80% prisustva nastavi</b>	
	<b>PROVJERA ZNANJA I OCJENJIVANJE</b>		
	Kriterij	Bodovi	Minimalan broj bodova za uslov
	Aktivno prisustvo nastavi	10	-
	Praktični rad*	20	-
	Konsultacije/Seminarski**	30	18
	Završni ispit***	40	22
<b>Literatura</b>	U k u p n o		
	100		
	55		
	*Posjete radnim mjestima, nastavnim bazama/institucijama, centrima, službama u zajednici...		
	**Učešće u grupnom radu: 6-10 bodova; Praćenje i upornost u rješavanju postavljenog zadatka: 6-10 bodova; Istraživanje i doprinos kvalitetu informacija (6-10 bodova)		
	*** Test: 5 < 22 boda; 6= 22- 25; 7= 26 - 30 bodova; 8= 31- 35 bodova; 9= 36-38 bodova; 10=39- 40 bodova		
	Obavezna:		
<ol style="list-style-type: none"> <li>1. Jusupović F, Pašalić A, Rudić A, Avdić D, Novaković B. Zdravstvena ekologija i higijena radne sredine. Fakultet zdravstvenih studija Univerziteta u Sarajevu. 2014.</li> <li>2. Novaković B, Jusupović F. Ishrana i zdravlje. Medicinski Fakultet Univerziteta u Novom Sadu.2014.</li> <li>3. Obradović Z. Primijenjena epidemiologija u okolinskom zdravlju. Fakultet zdravstvenih studija Univerziteta u Sarajevu. 2013.</li> <li>4. Pilav A. Sistemi zaštite zdravlja. Univerzitet u Sarajevu, 2014.</li> <li>5. Smajkić A, Avdić D, Batić-Mujanović O, Čemerlić Zečević E, Gavrankapetanović F, Godinjak Z, Hrabač B, Jusupović F. (et al.) Organizacija i praksa obiteljske /porodične medicine. Sarajevo: Šahinpašić, 2013. ISBN 978-9958-41-480-0</li> <li>6. Švraka E. i saradnici. Inkluzivna praksa I dio-Re/habilitacija u inkluziji. Savez udruženja osoba s cerebralnom paralizom FBiH. BIBLIOEKA Socijalna inkluzija -3 knjiga. Sarajevo, 2018. ISBN 978-9926-8010-3-8 COBISS BH-ID 24916230.</li> </ol>			
Dopunska:			
<ol style="list-style-type: none"> <li>1. Anonymous. Need to promote Health Education, Disease awareness and preventive health services. Pulse International (serial on the internet). (2017, July 31), 18 (14):1-2. Available from: Academic Search Complete.</li> </ol>			

- |  |   |
|--|---|
|  | 2. Murugan U, Spigner C, McKinney C, Wong C. Primary care provider approaches to preventive health delivery a qualitative study. Primary Health Care Research & Development (serial on The Internet) (2018, Jan 8), 1-11. Available from MEDLINE. |
|--|---|

### 2.3.3.2. Izborni predmeti

<b>Šifra predmeta:</b> <b>D 124</b>	<b>Naziv predmeta:</b> <b>REHABILITACIJA</b>				
<b>Ciklus:</b> III	<b>Godina:</b> I	<b>Semestar:</b> II	<b>Broj ECTS kredita:</b> 10		
<b>Status:</b> izborni		<b>Ukupan broj sati:</b> 250 <b>Predavanja:</b> 45 <b>Vježbe:</b> 45 <b>Konsultacije/Seminari/Rasprave:</b> 30 <b>Samostalni rad:</b> 130			
<b>Odgovorni nastavnik</b>	<b>Prof. dr Dijana Avdić</b>				
<b>Preduslov za upis</b>	Odslušani bazični predmeti u I ili II ciklusu ili integriranom studiju iz oblasti rehabilitacije				
<b>Cilj (ciljevi) predmeta</b>	<p>Upoznavanje s uslovima u kojima se odvija proces rehabilitacije sa stanovišta pojedinca, grupe ili zajednice, kroz materijalne, ljudske i druge resurse. Sticanje savremenih znanja iz područja rehabilitacije kroz program procjene funkcionalne sposobnosti pacijenata i kreiranja plana i programa funkcionalne rehabilitacije, primjenu preventivnih mjera, kao i primjenu specijalnih testova u rehabilitaciji, kvaliteta života, re/habilitacije djece i adolescenata, odraslih i trećeg životnog doba, faktora rizika, uticaja i prevencije sportskih aktivnosti, rehabilitacije pacijenata s poremećajima senzorne integracije, kao i sticanje znanja o domaćim i međunarodnim istraživanjima u rehabilitaciji.</p>				
<b>Tematske jedinice</b>	<p>I Rehabilitacija pacijenata s lezijom koštano-zglobnog sistema. Mišićno-skeletni poremećaji vezani za rad kod zdravstvenih radnika.</p> <p>II Savremeni programi rehabilitacije djece/osoba s razvojnim teškoćama-vodići ka boljem kvalitetu života.</p> <p>III Asistivna tehnologija i aktivnosti dnevnog života djece/osoba s razvojnim teškoćama.</p> <p>IV Profesionalna rehabilitacija (Modeli zapošljavanja), procjena i razvoj ličnih potencijala u profesionalnoj rehabilitaciji. Psihometrijski testovi procjene radnog mjesta.</p> <p>V Rehabilitacija pacijenata s reumatskim oboljenjima, testovi za procjenu kvaliteta života reumatskih oboljenja.</p> <p>VI Kvalitet života kao cilj re/habilitacije (Holistički pristup).</p> <p>VII Specijalni testovi u procjeni cervikalnog i lumbalnog sindroma.</p> <p>VIII Dnevne aktivnosti radno aktivnih osoba s onesposobljenjem sluha i govora.</p>				

	<p>IX Hipoterapija u re/habilitaciji.</p> <p>X Akupunktura u rehabilitaciji bolnih sindroma. Manualna terapija kao metoda liječenja lumbalnog bolnog sindroma.</p> <p>XI Rehabilitacija pacijenata s OA koljena. Procjena kvaliteta života osoba s multiplom sklerozom.</p> <p>XII Rehabilitacija pacijenata trećeg životnog doba. Testovi za procjenu kvaliteta života neuroloških i reumatskih oboljenja.</p> <p>XIII Uticaj sportske aktivnosti na razvoj sindroma preopterećenja lokomotornog sistema kod djece i adolescenata. Faktori rizika sindroma preopterećenja i algoritam prevencije.</p> <p>XIV Rehabilitacija pacijenata s poremećajima senzorne integracije - dezintegracija senzorne integracije. Sistemi komunikacije osoba s razvojnim teškoćama.</p> <p>XV Istraživanja u re/habilitaciji: domaća i međunarodna.</p>																						
Ishodi učenja	<p><b>Znanje:</b> usvajanje proširenog znanja za samostalno istraživanje, interpretaciju i elaboraciju rezultata istraživačkog rada u rehabilitaciji te implementaciju naučno istraživačkih rezultata u praksi, zasnovanih na naučnim dokazima.</p> <p><b>Vještine:</b> sposobnost za samostalno, kritičko praćenje i tumačenje dobijenih rezultata primjene re/habilitacije djece i odraslih uz analiziranje i sposobnost primjene novih mogućnosti u rehabilitaciji.</p> <p><b>Kompetencije:</b> kompetentno učešće u procesu rehabilitacije kroz timski rad, te adekvatno donošenje plana i programa rehabilitacije i njegove realizacije, provođenje samostalnog naučnog istraživanja i učešće i implementacija rezultata istraživanja.</p>																						
Metode izvođenja nastave	Teoretska nastava - predavanja (PPT prezentacije, prezentacije studentskih seminarских radova, praktične vježbe, seminarски radovi).																						
Metode provjere znanja sa strukturu ocjene	<table border="1"> <thead> <tr> <th>Preduslov za polaganje ispita</th> <th>80% prisustva nastavi</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td align="center" colspan="2"><b>PROVJERA ZNANJA I OCJENJIVANJE</b></td> </tr> <tr> <td align="center">Kriterij</td> <td align="center">Bodovi</td> <td align="center">Minimalan broj bodova za uslov</td> </tr> <tr> <td align="center">Aktivno prisustvo nastavi</td> <td align="center">10</td> <td align="center">-</td> </tr> <tr> <td align="center">Praktični rad*</td> <td align="center">20</td> <td align="center">-</td> </tr> <tr> <td align="center">Konsultacije/Seminarски**</td> <td align="center">30</td> <td align="center">18</td> </tr> <tr> <td align="center">Završni ispit***</td> <td align="center">40</td> <td align="center">22</td> </tr> <tr> <td align="center">U k u p n o</td> <td align="center">100</td> <td align="center">55</td> </tr> </tbody> </table>	Preduslov za polaganje ispita	80% prisustva nastavi	<b>PROVJERA ZNANJA I OCJENJIVANJE</b>		Kriterij	Bodovi	Minimalan broj bodova za uslov	Aktivno prisustvo nastavi	10	-	Praktični rad*	20	-	Konsultacije/Seminarски**	30	18	Završni ispit***	40	22	U k u p n o	100	55
Preduslov za polaganje ispita	80% prisustva nastavi																						
<b>PROVJERA ZNANJA I OCJENJIVANJE</b>																							
Kriterij	Bodovi	Minimalan broj bodova za uslov																					
Aktivno prisustvo nastavi	10	-																					
Praktični rad*	20	-																					
Konsultacije/Seminarски**	30	18																					
Završni ispit***	40	22																					
U k u p n o	100	55																					

	<p>*Posjete radnim mjestima, nastavnim bazama/institucijama, centrima, službama u zajednici...</p> <p>**Učešće u grupnom radu: 6-10 bodova; Praćenje i upornost u rješavanju postavljenog zadatka: 6-10 bodova; Istraživanje i doprinos kvalitetu informacija (6-10 bodova)</p> <p>** Test: 5 &lt; 22 boda; 6= 22- 25; 7= 26 - 30 bodova; 8= 31- 35 bodova; 9= 36-38 bodova; 10=39- 40 bodova</p>
Literatura	<p>Obavezna:</p> <ol style="list-style-type: none"> <li>Švraka E. i saradnici. Inkluzivna praksa I dio - Re/habilitacija u inkluziji. Savez udruženja osoba s cerebralnom paralizom FBiH. BIBLIOTEKA Socijalna inkluzija – 3. knjiga. Sarajevo, 2018. ISBN 978-9926-8010-3-8 COBISS.BH-ID 24916230</li> <li>Brukner&amp;Khan's. Clinical sports medicine. 5<sup>th</sup> Edition 2017 McGraw-Hill Education</li> <li>Cox H.G. Later life: The realities of aging. Routledge, 2015.</li> <li>Šarić E. i sar. Treća životna dob (veliko putovanje). Bosanska riječ Tuzla, 2014.</li> <li>Hasanbegović H., Kovačević J. (2014). Sistemi komunikacije u edukacijskoj rehabilitaciji. Institut za humanu rehabilitaciju Tuzla. ISBN: 978-9958-0999-0-8 COBISS.BH-ID 20952838</li> <li>Barak Smešny D, Kukić-Brusić S, Šitić T. Manualna medicina kralježnice. Sveučilišni priručnik, Zagreb, 2012.</li> <li>Radojčić M.B. Klinička neurologija: Beograd: Elit-Medica, 2011.</li> <li>Škокљev A. Akupunkturologija. ECPD, Beograd, 2011.</li> <li>M.Cook/B.Crips. Psihološko procjenjivanje na radnom mjestu. Školska knjiga – Zagreb 2010.</li> <li>W.Frontera; J.Silver, R.Rizzo. Essentials of Physical Medicine and Rehabilitation. Saunders Elsevier – 2010.</li> </ol> <p>Dopunska:</p> <ol style="list-style-type: none"> <li>Avdić D, Jaganjac A, Kapetanović A, Hadžiomerović AM, Pilav A, Katana B, Pavlović B: Qualiti of the life of people with a bilateral tear of the anterior cruciate ligament of the knee. Journal of Health Sciences. 2017;7(3)</li> <li>Jaganjac A, Mačak Hadžiomerović A, Avdić D, Švraka E, Tanović E, Katana B, Salkić N, Jusović A. Daily activities of working individuals with hearing and speech disabilities. Journal of Health Sciences, Vol 7, Number 3. ISSN 2232-7576, 2017. Fakultet zdravstvenih studija.</li> <li>Lee N, Park S, Kim J. Effects of hippotherapy on brain function, BDNF level, and physical fitness in children with ADHD. Department of Sports Medicine, School of Arts &amp; Sports Science, Jungwon University, Chungbuk. Korea, 2015.</li> <li>Mačak Hadžiomerović A, Jaganjac A, Avdić D, Hasić M. Specijalni testovi u procjeni cervikalnog i lumbalnog bolnog sindroma. Rauche, zdravstveni časopis. br.4. 2014. ISSN 2233-131X. 2014.</li> </ol>

<b>Šifra predmeta: D 125</b>	<b>Naziv predmeta:</b> <b>SAVREMENE LABORATORIJSKE METODE U MOLEKULARNOJ DIJAGNOSTICI OBOLJENJA</b>				
<b>Ciklus: III</b>	<b>Godina: I</b>	<b>Semestar: II</b>	<b>Broj ECTS kredita: 10</b>		
<b>Status: izborni</b>		<b>Ukupan broj sati: 250</b> <b>Predavanja: 45</b> <b>Vježbe: 30</b> <b>Konsultacije/Seminari/: 30/25</b> <b>Samostalni rad: 120</b>			
<b>Odgovorni nastavnik</b>	<b>Prof. dr Naris Pojskić</b>				
<b>Preduslov za upis</b>	Odslušani bazični predmeti u I ili II ciklusu ili integriranom studiju iz oblasti laboratorijskih tehnologija /molekularne biologije/ humane biologije				
<b>Cilj (ciljevi) predmeta</b>	Cilj predmeta je upoznati studente s novim savremenim molekularnim metodama u dijagnosticiranju oboljenja i njihovoј praktičnoј primjeni.				
<b>Tematske jedinice</b>	I Principi i faze molekularne dijagnostike uz osvrt na genomske, hromosomske i genske mutacije.  II Savremeni metodološki pristupi u ekstrakciji nukleinskih kiselina.  III Napredne metode u ekstrakciji proteina.  IV Metode umnožavanja regiona u kojima se nalaze poznate mutacije.  V Savremeni metodološki pristupi u DNK fragmentalnoj analizi.  VI MLPA analiza u identifikaciji velikih genomskih rearanžmana.  VII Savremeni multipleks PCR u identifikaciji mutacija u molekularnoj dijagnostici.  VIII Direktno sekvenciranje dijelova DNK molekule, egzona gena, regiona od interesa, te kompletnih gena.  IX Sekvenciranje nove generacije uz osvrt na dijagnostičke panele, sekvenciranje kompletnog genoma, kompletnog egzoma, te kliničkog egzoma.  X Nove metode u detekciji genske ekspresije upotrebom <i>real-time PCR-a</i> .  XI Projekcija nivoa ekspresije proteina od interesa primjenom <i>Western blot</i> metode.				

	<p>XII Primjena imunohemijskih metoda u laboratorijskoj medicini.</p> <p>XIII Kultivacija ćelija – kultura ćelija kao osnova za genske, genomske i hromosomske analize.</p> <p>XIV Trendovi razvoja naprednih metoda laboratorijske molekularne dijagnostike.</p> <p>XV Kontrola kvaliteta rada u humanim laboratorijama.</p>																						
Ishodi učenja	<p><b>Znanje:</b> Nakon odslušanog predmeta student će imati znanje o savremenim laboratorijskim metodama na genskom i proteinskom nivou koje se koristi u dijagnostici oboljenja.</p> <p><b>Vještine:</b> Steći će praktične laboratorijske vještine upotrebe savremene opreme za gensku i proteinsku detekciju u dijagnostičke svrhe.</p> <p><b>Kompetencije:</b> Student će biti osposobljen sa samostalnu primjenu laboratorijskih molekularnih metoda u dijagnostičke svrhe, a za potrebe izvedbe praktičnog dijela svoje disertacije.</p>																						
Metode izvođenja nastave	Nastava se odvija kroz teorijska i praktična predavanja, izvođenje laboratorijskih vježbi od strane studenta, seminarских radova i samostalnog rada studenta.																						
Metode provjere znanja sa strukturonm ocjene	<table border="1"> <tr> <td>Preduslov za polaganje ispita</td> <td>80% prisustva nastavi</td> </tr> <tr> <td colspan="2"><b>PROVJERA ZNANJA I OCJENJIVANJE</b></td> </tr> <tr> <th>Kriterij</th> <th>Bodovi</th> <th>Minimalan broj bodova za uslov</th> </tr> <tr> <td>Aktivno prisustvo nastavi</td> <td>10</td> <td>-</td> </tr> <tr> <td>Praktični rad*</td> <td>20</td> <td>-</td> </tr> <tr> <td>Konsultacije/Seminarski**</td> <td>30</td> <td>18</td> </tr> <tr> <td>Završni ispit***</td> <td>40</td> <td>22</td> </tr> <tr> <td><b>U k u p n o</b></td> <td><b>100</b></td> <td><b>55</b></td> </tr> </table> <p>*Posjete radnim mjestima, nastavnim bazama/institucijama, centrima, službama u zajednici...</p> <p>**Učešće u grupnom radu: 6-10 bodova; Praćenje i upornost u rješavanju postavljenog zadatka: 6-10 bodova; Istraživanje i doprinos kvalitetu informacija (6-10 bodova)</p> <p>*** Test: 5 &lt; 22 boda; 6= 22- 25; 7= 26 - 30 bodova; 8= 31- 35 bodova; 9= 36-38 bodova; 10=39- 40 bodova</p>	Preduslov za polaganje ispita	80% prisustva nastavi	<b>PROVJERA ZNANJA I OCJENJIVANJE</b>		Kriterij	Bodovi	Minimalan broj bodova za uslov	Aktivno prisustvo nastavi	10	-	Praktični rad*	20	-	Konsultacije/Seminarski**	30	18	Završni ispit***	40	22	<b>U k u p n o</b>	<b>100</b>	<b>55</b>
Preduslov za polaganje ispita	80% prisustva nastavi																						
<b>PROVJERA ZNANJA I OCJENJIVANJE</b>																							
Kriterij	Bodovi	Minimalan broj bodova za uslov																					
Aktivno prisustvo nastavi	10	-																					
Praktični rad*	20	-																					
Konsultacije/Seminarski**	30	18																					
Završni ispit***	40	22																					
<b>U k u p n o</b>	<b>100</b>	<b>55</b>																					
Literatura	<p>Obavezna:</p> <ol style="list-style-type: none"> <li>Lojo-Kadrić N, Pojskić L, Pojskić N. Laboratorijske tehnologije u molekularnoj biologiji. Institut za genetičko inženjerstvo i biotehnologiju, Univerziteta u Sarajevu, Sarajevo, Bosna i Hercegovina, 2018.</li> <li>Pojskić Kapur L. (editor) Uvod u genetičko inženjerstvo i biotehnologiju 2 izdanje, Institut za genetičko inženjerstvo i biotehnologiju, Univerziteta u Sarajevu, Sarajevo, Bosna i Hercegovina, 2016.</li> <li>Patrinos G.P, Ansorge W. (ed.) Molecular diagnostics.</li> </ol>																						

	<p>2nd edition. Academic press, Elsevier Ltd., 2010 Dopunska: 1. Walker, John M. (ed.) Methods in molecular biology. Humana Press Inc., 2016.</p>
--	---

<b>Šifra predmeta:</b> <b>D 126</b>	<b>Naziv predmeta:</b> <b>RADIOLOŠKE TEHNOLOGIJE</b>		
<b>Ciklus:</b> III	<b>Godina:</b> I	<b>Semestar:</b> II	<b>Broj ECTS kredita:</b> 10
<b>Status:</b> izborni	<b>Ukupan broj sati:</b> 250 <b>Predavanja:</b> 45 <b>Vježbe:</b> 45 <b>Konsultacije/Seminari/Rasprave:</b> 30 <b>Samostalni rad:</b> 130		
<b>Odgovorni nastavnik</b>	<b>Doc. dr Fuad Julardžija</b>		
<b>Preduslov za upis</b>	Odslušani bazični predmeti u I ili II ciklusu ili integrисаном studiju iz oblasti radiodijagnostike, radioterapije i nuklearnih tehnologija.		
<b>Cilj (ciljevi) predmeta</b>	Usavršavanje znanja iz digitalnih radioloških tehnologija u radiodijagnostici, digitalnih tehnologija u radioterapiji i nuklearnoj medicini, radiološkoj zaštiti na radnom mjestu i okruženju, s primjenom zakonskih propisa u području radiodijagnostike, radioterapijskih i nuklearnih tehnologija.		
<b>Tematske jedinice</b>	I Osnovni principi digitalnih radioloških tehnologija u radiodijagnostici. II Digitalna radiografija. III Savremena dostignuća u kompjuteriziranoj tomografiji. IV Digitalna subtraktciona angiografija –savremeni pristup. V Magnetna rezonansa,(napredne sekvence snimanja, MRA, kontrola artefakata micanja) VI Molekularni imaging. VII Interventne radiološke procedure. VIII Osnovni principi fizike u planiranju i provođenju radioterapije. IX Zaštita od jonizirajućeg zračenja i radioaktivni izvori u radioterapiji. X Kompjuterizirana tomografija u simulaciji radioterapije. XI Radiološke tehnologije (CT, MRI, PET CT) u planiranju radioterapije. XII Tehnike radioterapijskog imidžinga i verifikacije (EPID, CBCT), respiratorni gejting i motion menadžment. XIII Osnovni principi digitalnih tehnologija u nuklearnoj		

	<p>medicine.</p> <p>XIV Hibridni sistemi.</p> <p>XV Zaštita od jonizirajućeg zračenja u nuklearnoj medicine.</p>																								
<b>Ishodi učenja</b>	<p><b>Znanje:</b> Student će steći znanja o radiološkim tehnologijama, te sposobnost provođenja interdisciplinarnog istraživanja</p> <p><b>Vještine:</b> Ospozobljenost za aktivno sudjelovanje u rješavanju problema radioloških tehnologija u radiodijagnostici, radioterapiji i nuklearnoj medicini</p> <p><b>Kompetencije:</b> Studenti će biti osposobljeni za samostalnu izradu studija iz široke problematike radioloških tehnologija u radiodijagnostici, radioterapiji i nuklearnoj medicini</p>																								
<b>Metode izvođenja nastave</b>	Predavanja PPT prezentacije, praktična nastava, seminarski radovi, samostalne aktivnosti																								
<b>Metode provjere znanja sa strukturonim ocjenama</b>	<table border="1"> <thead> <tr> <th>Preduslov za polaganje ispita</th> <th>80% prisustva nastavi</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td align="center" colspan="2"><b>PROVJERA ZNANJA I OCJENJIVANJE</b></td> </tr> <tr> <td align="center">Kriterij</td> <td align="center">Bodovi</td> <td align="center">Minimalan broj bodova za uslov</td> </tr> <tr> <td>Aktivno prisustvo nastavi</td> <td align="center">10</td> <td align="center">-</td> </tr> <tr> <td>Praktični rad*</td> <td align="center">20</td> <td align="center">-</td> </tr> <tr> <td>Konsultacije/Seminarski**</td> <td align="center">30</td> <td align="center">18</td> </tr> <tr> <td>Završni ispit***</td> <td align="center">40</td> <td align="center">22</td> </tr> <tr> <td align="center"><b>U k u p n o</b></td> <td align="center"><b>100</b></td> <td align="center"><b>55</b></td> </tr> </tbody> </table> <p>*Posjete radnim mjestima, nastavnim bazama/institucijama, centrima, službama u zajednici...</p> <p>**Učešće u grupnom radu: 6-10 bodova; Praćenje i upornost u rješavanju postavljenog zadatka: 6-10 bodova; Istraživanje i doprinos kvalitetu informacija (6-10 bodova)</p> <p>*** Test: 5 &lt; 22 boda; 6= 22- 25; 7= 26 - 30 bodova; 8= 31- 35 bodova; 9= 36-38 bodova; 10=39- 40 bodova</p>	Preduslov za polaganje ispita	80% prisustva nastavi	<b>PROVJERA ZNANJA I OCJENJIVANJE</b>		Kriterij	Bodovi	Minimalan broj bodova za uslov	Aktivno prisustvo nastavi	10	-	Praktični rad*	20	-	Konsultacije/Seminarski**	30	18	Završni ispit***	40	22	<b>U k u p n o</b>	<b>100</b>	<b>55</b>		
Preduslov za polaganje ispita	80% prisustva nastavi																								
<b>PROVJERA ZNANJA I OCJENJIVANJE</b>																									
Kriterij	Bodovi	Minimalan broj bodova za uslov																							
Aktivno prisustvo nastavi	10	-																							
Praktični rad*	20	-																							
Konsultacije/Seminarski**	30	18																							
Završni ispit***	40	22																							
<b>U k u p n o</b>	<b>100</b>	<b>55</b>																							
	<table border="1"> <thead> <tr> <th colspan="3"><b>OCJENJIVANJE</b></th> </tr> <tr> <th>Osvojen broj bodova</th> <th>Ocjena / Bodovi</th> <th>ECTS ocjena</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>&lt; 55</td> <td align="center">5</td> <td align="center">F</td> </tr> <tr> <td>55-64</td> <td align="center">6</td> <td align="center">E</td> </tr> <tr> <td>65-74</td> <td align="center">7</td> <td align="center">D</td> </tr> <tr> <td>75-84</td> <td align="center">8</td> <td align="center">C</td> </tr> <tr> <td>85-94</td> <td align="center">9</td> <td align="center">B</td> </tr> <tr> <td>95-100</td> <td align="center">10</td> <td align="center">A</td> </tr> </tbody> </table>	<b>OCJENJIVANJE</b>			Osvojen broj bodova	Ocjena / Bodovi	ECTS ocjena	< 55	5	F	55-64	6	E	65-74	7	D	75-84	8	C	85-94	9	B	95-100	10	A
<b>OCJENJIVANJE</b>																									
Osvojen broj bodova	Ocjena / Bodovi	ECTS ocjena																							
< 55	5	F																							
55-64	6	E																							
65-74	7	D																							
75-84	8	C																							
85-94	9	B																							
95-100	10	A																							
<b>Literatura</b>	Obavezna:																								

1. Smajlović F, Julardžija F. Radiološka aparatura. Fakultet zdravstvenih studija Univerziteta u sarajevu, 2013.
2. Klanfar Z. i suradnici. Radiološke i nuklearno-medicinske dijagnostičke metode. 2013. ISBN 9789536239344
3. Klanfar Z. Teorija i praksa radiološke tehnologije. 2013. ISBN 9789536239351
4. Lincender L, Šehić Dž. Tehnike snimanja u radiologiji . Univerzitetsko izdanje, Sarajevo, 2013
5. Bešlija S, Vrbanec D. eds. Medicinska Onkologija, Bošnjački institut, Sarajevo 2014.
6. Mileusnić D, Durbaba M. Radijaciona Onkologija. Alta Nova Beograd, 2012
7. Topčagić M, Dilberović A. eds. Radioterapijski aparati, Udruženje inžinjera medicinske radiologije FBiH Sarajevo, 2013.
8. Dodig D, Kusić Z.ur.:Klinička nuklearna medicina. Medicinska naklada, Zagreb, 2012.

Dopunska:

1. Phillip M. Devlin'sBrachytherapy, Second Edition Applications and Techniques Springer Publishing Company, Oct 14, 2015.
2. Halperin EC, Perez CA, Brady LW,eds. Principles and practice of radiation oncology,5th ed. Lippincott Williams and Wilkins, 2008

<b>Šifra predmeta:</b> <b>D 127</b>	<b>Naziv predmeta:</b> <b>UPRAVLJANJE HRANOM, VODOM I ISHRANOM</b>				
<b>Ciklus:</b> III	Godina: I	Semestar: II	Broj ECTS kredita: 10		
<b>Status:</b> izborni		<b>Ukupan broj sati:</b> 250 <b>Predavanja:</b> 45 <b>Vježbe:</b> 45 <b>Konsultacije/Seminari/Rasprave:</b> 30 <b>Samostalni rad:</b> 130			
<b>Odgovorni nastavnik</b>	<b>Doc. dr Arzija Pašalić</b>				
<b>Preduslov za upis</b>	Odslušani bazični predmeti u I ili II ciklusu ili integrisanom studiju iz oblasti upravljanja hranom, vodom i ishranom.				
<b>Cilj (ciljevi) predmeta</b>	<p>Cilj predmeta je upoznati studenta sa globalnim higijensko epidemiološkim aspektima vode, hrane i ishrane u opštem ekološkom ambijentu (voda i hrana kao resurs, rizik u snabdijevanju vodom i hranom, kontaminanti- hemijski i mikrobiološki i identifikacija istih savremenim metodama, zdravstveni učinci, mjere prevencije), te specifičnosti ishrane u određenim razdobljima. Student će se osposobiti za izradu određenih modela projekata usmjerenih rješavanju ekoloških problema vezanih za ovu problematiku koristeći naučne principe, a ovladat će i zakonskom regulativom i evropskim standardima.</p>				
<b>Tematske jedinice</b>	<p>I Higijensko sanitarni, epidemiološki i zdravstveni značaj u okviru naučno istraživačkog rada. Procjenu rizika, kreiranje i implementacija programa zaštite vodnih resursa.</p> <p>II Kontaminacije vode, identifikacija pojedinih zagađujućih materija-zagađivača (korištenjem savremenih identifikacionih metoda) i njihove štetne posledice, te mjere prevencije na lokalnom i globalnom planu - pristup problematici kroz multidisciplinarne i različite tipove publikacija.</p> <p>III Opšti aspekt hrane - higijenski, epidemiološki, zdravstveni značaj, akcioni program za hranu i ishranu-sadržaj programa i naučni pristup operacionalizaciji istog.</p> <p>IV Politika sigurnosti hrane- naučna istraživanja i nazavisni naučni savjeti na kojima se temelje propisi, odluke i mjere.</p> <p>V Identifikacija i kvantifikacija pokazatelja značajnih za zdravlje ljudi u oblasti hrane, vode i ishrane, planiranje i realizacija promotivno preventivnih mjera među populacionim skupinama.</p> <p>VI Hrana kao disperzionalni sistem, standardne i specifične metode u analitici životnih namirnica, odabrane instrumentalne metode. Regulativa EU u oblasti hrane. Sistem službene kontrole hrane (laboratorijska inspekcijska služba).</p> <p>VII Ishrana pojedinih populacionih skupina. Značaj i primjena preventivne nutritivne terapije zasnovana na relevantnim</p>				

	<p>istraživanjima primjenom različitih metoda i instrumenata istraživanja.</p> <p>VIII Značaj i primjena suportivne nutritivne terapije kod određenih stanja zasnovana na relevantnim istraživanjima primjenom različitih metoda i instrumenata istraživanja.</p> <p>IX Procjena rizika djelovanja različitih toksikanata iz hrane na zdravlje ljudi- naučni modeli zasnovani na istraživačkim osnovama.</p> <p>X Preduslovni higijenski programi u poslovanju s hranom u cilju stvaranja adekvatne platforme za kvalitetnu implementaciju standarda kvalitete- HACCP. Regulatorni zahtjevi za uspostavljanje preduslovnih programa.</p> <p>XI Epidemiološki aspekt oboljenja u korelaciji s hranom i generalne mjere prevencije na lokalnom i globalnom planu.</p> <p>XII Procjenu epidemiološkog rizika za pojavu pojedinih zaraznih oboljenja koja se prenose hranom i vodom.</p> <p>XIII Procjenu epidemiološkog rizika za pojavu masovnih nezaraznih oboljenja</p> <p>XIV Osnove tehnologije i čuvanja namirnica; Principi savremene proizvodnje i prerade namirnica, čuvanje i skladištenje, obrada i konzerviranje te kontrola pojedinih vrsta namirnica- uz lokalno inspekcijske nalaze formirati stručno-naučni stav.</p> <p>XV Međuinstitucionalna saradnja i komunikacija u području sigurnosti hrane. Zakonske odredbe u EU i BiH koje regulišu procjenu rizika i proces upravljanja rizikom.</p>
<b>Ishodi učenja</b>	<p><b>Znanje:</b> Student će znati sagledati globalni aspekt vode i hrane u opštem ekološkom ambijentu, savremene metode određivanja pojedinih parametara u vodi i hrani, te zakonsku regulativu i standarde Evropske unije u oblasti vode, hrane i ishrane. Student će savladati naučni pristup pravilnoj ishrani, ishrani sa morbogenog aspekta sa akcentom na naučno potvrđeni preventivni pristup.</p> <p><b>Vještine:</b> Student će se osposobiti za izradu određenih modela projekata usmjerenih rješavanju ekoloških problema vezanih za ovu problematiku koristeći naučne principe</p> <p><b>Kompetencije:</b> O sposobljenost za samostalnu izradu studija iz oblasti vode, hrane i ishrane, čiji je konačni cilj izrada promotivno preventivnih modela od šireg značaja za drustvenu zajednicu.</p>

<b>Metode izvođenja nastave</b>	Nastava se izvodi u obliku predavanja, PP prezentacija, prezentacije studentskih seminarских radova, praktične vježbe																								
	<table border="1"> <thead> <tr> <th>Preduslov za polaganje ispita</th> <th>80% prisustva nastavi</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td align="center" colspan="2"><b>PROVJERA ZNANJA I OCJENJIVANJE</b></td></tr> <tr> <th>Kriterij</th><th>Bodovi</th><th>Minimalan broj bodova za uslov</th></tr> <tr> <td>Aktivno prisustvo nastavi</td><td>10</td><td>-</td></tr> <tr> <td>Praktični rad*</td><td>20</td><td>-</td></tr> <tr> <td>Konsultacije/Seminarski**</td><td>30</td><td>18</td></tr> <tr> <td>Završni ispit***</td><td>40</td><td>22</td></tr> <tr> <td>U k u p n o</td><td>100</td><td>55</td></tr> </tbody> </table> <p>*Posjete radnim mjestima, nastavnim bazama/institucijama, centrima, službama u zajednici...    **Učešće u grupnom radu: 6-10 bodova; Praćenje i upornost u rješavanju postavljenog zadatka: 6-10 bodova; Istraživanje i doprinos kvalitetu informacija (6-10 bodova)    *** Test: 5 &lt; 22 boda; 6= 22- 25; 7= 26 - 30 bodova; 8= 31- 35 bodova; 9= 36-38 bodova; 10=39- 40 bodova</p>			Preduslov za polaganje ispita	80% prisustva nastavi	<b>PROVJERA ZNANJA I OCJENJIVANJE</b>		Kriterij	Bodovi	Minimalan broj bodova za uslov	Aktivno prisustvo nastavi	10	-	Praktični rad*	20	-	Konsultacije/Seminarski**	30	18	Završni ispit***	40	22	U k u p n o	100	55
Preduslov za polaganje ispita	80% prisustva nastavi																								
<b>PROVJERA ZNANJA I OCJENJIVANJE</b>																									
Kriterij	Bodovi	Minimalan broj bodova za uslov																							
Aktivno prisustvo nastavi	10	-																							
Praktični rad*	20	-																							
Konsultacije/Seminarski**	30	18																							
Završni ispit***	40	22																							
U k u p n o	100	55																							
<b>Metode provjere znanja sa strukturonom ocjene</b>																									
<b>Literatura</b>	<p>Obavezna:</p> <ol style="list-style-type: none"> <li>Novaković B, Jusupović F. Ishrana i zdravlje. Medicinski fakultet. Novi Sad. 2014</li> <li>Obradović Z. Primijenjena epidemiologija u okolinskom zdravlju. Fakultet zdravstvenih studija Univerziteta u Sarajevu, 2013.</li> <li>Jusupović F, Novaković B, Rudić A. Higijena i zdravstvena ekologija. Bosanska riječ, Tuzla. 2012.</li> <li>Babić I, Đugum J. sa saradnicima. Uvod u sigurnost hrane. Institut za sanitarno inženirstvo. Ljubljana. 2014</li> <li>Sanyal P, Babu S.C. Food Security, Poverty and Nutrition Policy Analysis: Statistical Methods and Policy Analysis. ScienceDirect. 2009</li> <li>Havranek J. i sar. Sigurnost hrane od polja do stola. M.E.P. Zagreb. 2014</li> <li>Mortimore S. Wallace C. HACCP: A Practical Approach. Springer; 3rd ed. 2013.</li> <li>Schrenk D. Cartus A. Chemical Contaminants and Residues in Food, Second Edition (Woodhead Publishing Series in Food Science, Technology and Nutrition). 2017</li> <li>Pašalić A, Jusupović F, Obradović Z, Mahmutović J. Nutritional awareness and habits of Premier league sportsmen in the Sarajevo Canton. Journal of Health Sciences 2012; 2 (1): 54 – 60.</li> </ol>																								

<b>Šifra predmeta:</b> <b>D 128</b>	<b>Naziv predmeta:</b> <b>ZAŠTITA ZDRAVLJA PORODICE</b>				
<b>Ciklus:</b> III	<b>Godina:</b> I	<b>Semestar:</b> II	<b>Broj ECTS kredita:</b> 10		
<b>Status:</b> izborni		<b>Ukupan broj sati:</b> 250 <b>Predavanja:</b> 45 <b>Vježbe:</b> 45 <b>Konsultacije/Seminari/Rasprave:</b> 30 <b>Samostalni rad:</b> 130			
<b>Odgovorni nastavnik</b>	<b>Doc. dr Suada Branković</b>				
<b>Preduslov za upis</b>	Odslušani bazični predmeti u I ili II ciklusu ili integrисаном studiju iz oblasti zaštite zdravlja porodice.				
<b>Cilj (ciljevi) predmeta</b>	<p>Predmet ima za cilj da studenti usvoje osnovna znanja o provođenju preventivno promotivnih aktivnosti, da ponudi razumijevanje i osposobljavanje za različite aspekte pristupa analizi zdravstvenih determinanti porodice. Istovremeno, ovdje se naglašava multikauzalnost u definisanju određene zdravstvene potrebe, kao i multidisciplinarnost u pristupu njenom tretmanu. Predmet obezbjeđuje znanja i vještine selekcioniranja sadržaja zdravstvene njegе porodice, što omogućuje fleksibilne istraživačke primjere i konceptualne modele u procesu zdravstvene njegе.</p>				
<b>Tematske jedinice</b>	<p>I Suština porodične zaštite zdravlja, teoretske i istraživačke osnove porodične njegе.</p> <p>II Teoretski pristup porodici, tipovi porodične organizacije, tipovi porodične veze.</p> <p>III Sociokulturalni uticaj na porodično zdravlje.</p> <p>IV Faktori koji utiču na porodično funkcionisanje i na zdravlje njenih članova.</p> <p>V Proces zdravstvene njegе i porodična zaštita.</p> <p>VI Procjena i intervencija u porodici, promocija porodičnog zdravlja.</p> <p>VII Marginalizirane porodice i zdravlje; Značaj porodične zaštite u kolektivu.</p> <p>VIII Značaj porodične njegе u porodicama sa djecom.</p> <p>IX Porodična njega u toku hospitalizacije članova.</p> <p>X Porodična zaštita mentalnog zdravlja.</p> <p>XI Gerontološka porodična njega.</p> <p>XII Njega porodica s hroničnim i terminalnim bolesnikom.</p>				

	<p>XIII Sociopatiјe u porodici i značaj i uloga porodice u borbi protiv ovisnosti.</p> <p>XIV Praksa porodične njege u 21. stoljeću.</p> <p>XV Suština i sadržaj istraživanja u porodičnoj zaštiti.</p>
<b>Ishodi učenja</b>	<p><b>Znanje:</b> Studenti usvoje znanje za samostalno istraživanje, interpretaciju i elaboraciju rezultata istraživačkog rada u zdravstvenoj njezi te implementaciju naučno istraživačkih rezultata u praksi, zasnovanih na naučnim dokazima. Zatim, studenti će usvojiti osnovna znanja o provođenju preventivno promotivnih i edukativnih usluga, mjera i aktivnosti za pojedinca, porodicu i zajednicu te usmjeravanju pojedinaca, porodice i zajednice prema zdravom načinu života u svim dimenzijama i determinantama zdravlja;</p> <p><b>Vještine:</b> samostalno definisanje standarda i indikatora u zdravstvenoj njezi; konceptualne, komunikacijske i operativne vještine u primjeni procesnog metoda rada odnosno procjena zdravstvenih potreba pojedinca, porodice i zajednice, definisanje dijagnoza zdravstvene njege, postavljanje ciljeva, planiranje aktivnosti, realizacije i evaluacije zdravstvene njege, te dokumentovanje u svim fazama procesa na svim nivoima zdravstvene zaštite (primarni, sekundarni i tercijarni) u svim uslovima složenosti;</p> <p><b>Kompetencije:</b> sposobnost samostalnog osiguravanja i unapređenja kvaliteta zdravstvene njege; osiguranje sistema kvaliteta u provođenju procedura u zdravstvenoj njezi i zdravstvenoj ustanovi; usmjeravanja pojedinaca, porodice i zajednice prema zdravom načinu života u svim dimenzijama i determinantama zdravlja; sposobnost sveobuhvatnog poznавanja nauka i tehnologija na kojima se bazira opšta zdravstvena njega, uključujući razumijevanje strukture, fizioloških funkcija i ponašanja zdravih i bolesnih osoba, kao i odnosa između zdravstvenog stanja čovjeka te njegovog fizičkog i društvenog okruženja;</p>
<b>Metode izvodenja nastave</b>	<p><b>Metode prezentacije:</b> predavanje nastavnika, predavanje studenata, prezentacija samostalnog ili grupnog rada, diskusione tribune, debate, paneli, posteri i sl.</p> <p><b>Metod rada u grupi:</b> formirane grupe studenata vođene od nastavnika sa ciljem da se definišu ideje prezentacije radova sa interaktivnom diskusijom, individualni istupi, diskusije o prioritetnim pitanjima na zadatu temu.</p> <p>Sve prezentirano na grupi ili plenumu je veoma sofisticirana metoda koja u okviru kontakt nastave zahtijeva puni intelektualni angažman studenata.</p> <p><b>Samostalni rad:</b> samostalni rad studenata podrazumijeva da je definisan od strane nastavnika, od strane studenta ili mentora.</p>

	<p>Samostalni rad ima najčešće formu kritičkog literaturnog pregleda i ocjenjivanja. Samostalni rad koji prati nastavnik/mentor može biti u formi seminarskog rada, studije slučaja, pilot projekta, istraživačkog rada.</p>																						
	<table border="1"> <thead> <tr> <th>Preduslov za polaganje ispita</th><th>80% prisustva nastavi</th></tr> </thead> <tbody> <tr> <td align="center" colspan="2"><b>PROVJERA ZNANJA I OCJENJIVANJE</b></td></tr> <tr> <td align="center">Kriterij</td><td align="center">Bodovi</td><td align="center">Minimalan broj bodova za uslov</td></tr> </tbody> </table> <table border="1"> <tbody> <tr> <td>Aktivno prisustvo nastavi</td><td align="center">10</td><td align="center">-</td></tr> <tr> <td>Praktični rad*</td><td align="center">20</td><td align="center">-</td></tr> <tr> <td>Konsultacije/Seminarski**</td><td align="center">30</td><td align="center">18</td></tr> <tr> <td>Završni ispit***</td><td align="center">40</td><td align="center">22</td></tr> <tr> <td align="center">U k u p n o</td><td align="center">100</td><td align="center">55</td></tr> </tbody> </table> <p>*Posjete radnim mjestima, nastavnim bazama/institucijama, centrima, službama u zajednici...</p> <p>**Učešće u grupnom radu: 6-10 bodova; Praćenje i upornost u rješavanju postavljenog zadatka: 6-10 bodova; Istraživanje i doprinos kvalitetu informacija (6-10 bodova)</p> <p>*** Test: 5 &lt; 22 boda; 6= 22- 25; 7= 26 - 30 bodova; 8= 31- 35 bodova; 9= 36-38 bodova; 10=39- 40 bodova</p>	Preduslov za polaganje ispita	80% prisustva nastavi	<b>PROVJERA ZNANJA I OCJENJIVANJE</b>		Kriterij	Bodovi	Minimalan broj bodova za uslov	Aktivno prisustvo nastavi	10	-	Praktični rad*	20	-	Konsultacije/Seminarski**	30	18	Završni ispit***	40	22	U k u p n o	100	55
Preduslov za polaganje ispita	80% prisustva nastavi																						
<b>PROVJERA ZNANJA I OCJENJIVANJE</b>																							
Kriterij	Bodovi	Minimalan broj bodova za uslov																					
Aktivno prisustvo nastavi	10	-																					
Praktični rad*	20	-																					
Konsultacije/Seminarski**	30	18																					
Završni ispit***	40	22																					
U k u p n o	100	55																					
<b>OCJENJIVANJE</b>																							
Osvojen broj bodova	Ocjena / Bodovi	ECTS ocjena																					
< 55	5	F																					
55-64	6	E																					
65-74	7	D																					
75-84	8	C																					
85-94	9	B																					
95-100	10	A																					

|  | Obavezna:   - Branković S, Avdić D, Rudić A. Unapređenje zdravlja i zdravstveno obrazovanje. Bosanska riječ, Tuzla. 2012. ISBN 978-9958-12-196-8 COBIS.BH-ID 20224262 - Pilav A. Sistemi zaštite zdravlja. Univerzitetska knjiga, Sarajevo 2014. ISBN 978-9958-692-13-0 COBISS.BH-ID 21812486 - Smajkić A, Rudić A. (at al). Organizacija i praksa obiteljske/porodične medicine. Šahinpašić. 2013. Sarajevo. ISBN 978-9958-41-480-0 - Habek D. Ginekologija i porodništvo, za visoke zdravstvene studije, Medicinska naklada. Zagreb, 2013. |

44	
	

<p><b>Literatura</b></p>	<ol style="list-style-type: none"> <li>5. Sakić M. Zdravstvena njega djece. Fakultet zdravstvenih studija Univerziteta u Sarajevu. 2013. ISBN 978-9958-692-07-9 COBISS.BH-ID 20714502</li> <li>6. Salihbašić Š. Sistem finansiranja zdravstvene zaštite. GRIN Gračanica II izdanje, 2011. ISBN 978-9959-764-45-5. COBISS.BH-ID 18918662</li> <li>7. Branković S, Mahmutović J, Pašalić A, Jaganjac A, Mujanović M. Exposure of student population of the University of Sarajevo to harmful, addiction habits in everyday life. International Journal of Recent Scientific Research. Vol. 9, Issue 4(K), pp. 26287 -26290, April, 2018. Available online at <a href="http://www.recentscientific.com">http://www.recentscientific.com</a>. International Journal of Recent Scientific Research.</li> <li>8. Pilav A, Rudić A, Branković S, Djido V. Perception of health risks among adolescents due to consumption of cigarettes, alcohol and psychoactive substances in the Federation of Bosnia and Herzegovina. 2015. Public Health, journal homepage:<a href="http://www.elsevier.com/puhe">www.elsevier.com/puhe</a></li> <li>9. Pilav A, Branković S, Doder V. Ten Year Trends in Cardiovascular Risk Factors in Federation of Bosnia and Herzegovina. Medical Archives. 2014; Volume 68, Issue 6. 394-398. Journal of the Academy of medical sciences of Bosnia and Herzegovina</li> <li>10. Cilovic-Lagarija Š, Musa S, Branković S, Selimović-Dragaš M. Knowledge About Spread of HIV Infection Among Dentists Employed in Private and State Practice Materia Socio Medica. 2014; Volume 26, Issue 3. Journal of the Academy of medical sciences of Bosnia and Herzegovina.</li> </ol> <p>Dopunska:</p> <ol style="list-style-type: none"> <li>1. Politika i strategija za zaštitu i unapređenje mentalnog zdravlja FBiH 2012-2020. Federalno Ministarstvo zdravstva i Švicarska Agencija za razvoj i saradnju – SDC</li> <li>2. Plava knjiga 2014, Federalno ministarstvo zdravstva, Sarajevo/Mostar. 2014.</li> <li>3. Zakon o sistemu poboljšanja kvaliteta, sigurnosti i o akreditaciji u zdravstvu. Sl. novine FBIH 59/05 i 52/11.</li> <li>4. Izvještaj o zdravstvenom stanju stanovništva i organizaciji zdravstvene zaštite u Federaciji BiH, Zavod za javno zdravstvo Federacije BiH,</li> <li>5. Health 2020. A European policy frame-work and strategy for the 21st century. Copenhagen: WHO Regional Office for Europe; 2013 <a href="http://www.euro.who.int">http://www.euro.who.int</a></li> <li>6. Action plan for implementation of the European Strategy for the Prevention and Control of Noncommunicable Diseases 2012-2016. Copenhagen: WHO Regional Office for Europe, <a href="http://www.euro.who.int">www.euro.who.int</a></li> </ol>
--------------------------	---

## **2.4.Akademske reference nastavnika**

FAKULTET ZDRAVSTVENIH STUDIJA U SARAJEVU	
III CIKLUS STUDIJA	
BIBLIOGRAFSKI PODACI NASTAVNIKA	
<b>LIČNI PODACI</b>	
Ime i prezime	Arzija Pašalić
Godina i mjesto rođenja	14.05.1969. Srebrenica
Zvanje	Docent
Izbor	Oblasti: :“Okolinsko zdravlje“, „Upravljanje vodom, hranom i ishranom“, „Sanitarna inspekcija i metode sanitarnog nadzora“.
Trenutna pozicija	Dekanesa Fakulteta zdravstvenih studija
Broj telefona/mob:	+387 61 102 685
E-mail:	arzijapasalic@gmail.com
<b>OBJAVLJENE KNJIGE, MONOGRAFIJE, PRIRUČNICI (u zadnjih 5 godina)</b>	
<p>1. Avdić D, Jusupović F, <b>Pašalić A.</b> i saradnici. Metodologija naučnog istraživanja u zdravstvu. Univerzitetski udžbenik. Sarajevo: Univerzitet u Sarajevu; Fakultet zdravstvenih studija, 2018. ISBN 978-9958-692-17-8 COBISS.BH-ID 26027526</p> <p>2. Švraka E. i saradnici. Inkluzivna praksa I dio – Re/habilitacija u inkruziji. <b>Pašalić A.</b> Ishrana djece sa razvojnim teškoćama. Savez udruženja osoba s cerebralnom paralizom FBiH. Biblioteka Socijalna inkruzija – 3. knjiga. Sarajevo, 2018. ISBN 978-9926-8010-3-8 COBISS.BH-ID 24916230</p> <p>3. Jusupović F, <b>Pašalić A.</b> Perspektive i novi horizonti u razvoju stručne i naučne aktivnosti u oblasti zdravstvene ekologije u BiH. U: Razvoj zdravstvene ekologije - Fragmenti, bilješke, prilozi i sjećanje. Fondeko. Sarajevo, 2017. p 109-120.</p> <p>4. Jusupović F, <b>Pašalić A.</b>, Rudić A, Avdić D, Novaković B. Zdravstvena ekologija i higijene radne sredine. Fakultet zdravstvenih studija Univerziteta u Sarajevu; Univerzitetski udžbenik. 2013</p>	
<b>OBJAVLJENI RADOVI (u zadnjih 5 godina)</b>	
<p>1. Mahmutović J, Zukić E, Branković S, <b>Pašalić A.</b>, Jusupović F. „Perception of Nurses Conflict and Assertiveness in Urgent Primary Health Care Services“. Book of Abstracts International Scientific Conference »Research and Education in Nursing«; Univerzity of Maribor Press. 2018</p> <p>2. Branković S, Mahmutović J, <b>Pašalić A.</b>, Jaganjac A, Mujanović M. Exposure of student population of the University of Sarajevo to harmful addiction habits an everdy life.. International Journal of Recent Scientific Research. 2018; 9 (4): 26287 - 26290</p> <p>3. Mačak Hadžiomerović A, Jaganjac A, Avdić D, Švraka E, <b>Pašalić A.</b>, Kaljić E,</p>	

Domljan D, Omerović E. Schoolbags and associated back pain. Journal of Health Sciences. 2018; 8(1)

4. Branković B , Cilovic-Lagarija Š, Pilav A, Peštek-Ahmetagić A, Selimović-Dragaš M, Mahmutović J, **Pašalić A**. Oral health behavior and attitudes among students of health and non-health oriented studies.2017; Journal of Health Sciences 7(3)
5. Mahmutović J, Zukić M, Pašalić A, Branković S, Jaganjac A, Katana B. Correlation Between Quality of Life and Depression Among Persons Suffering from Psoriasis. Medical Archives 2017; 71(5): 341-346.
6. Brankovic S, Pilav A, Cilović-Lagarija Š, **Pašalić A**, Mahmutović J. Lifestyles of university students in Bosnia and Herzegovina. Journal of Health Sciences. 2017;7(1):27-34.
7. Maestro D, **Pašalić A**, Jusupović F, Šljivo E. Impact of boiling on raw milk – food safety aspects. International Journal of Sanitary Engineering Research. 2017 (11): 47-54
8. Jaganjac A, Muftić M, Avdić D, Mačak Hadžiomerović A, Katana B, Bojičić S, **Pašalić A**, Mahmutović J, Branković S, Švraka E, Konjo H. Relationship between lifestyle habits of postmenopausal women and altered bone mineral density determined by ultrasound (US) screening and dual energy X-ray absorptiometry (DEXA). Journal of Health Sciences., 2017; 7(1): 59-67
9. Avdić D, Jaganjac A, **Pašalić A**, Jusupović F, Kapetanović A. Clinical aspects and importance of nutrition in homeostasis of the bone tissue. Journal of Health Sciences. 2016; 6(2): 87-93.
10. Obradović Z, Obradović A, **Pašalić A**. Influenza vaccination dilemmas. Journal of Health Sciences. 2018.
11. **Pašalić A**, Avdić D, Jusupović F, Mahmutović J, Jaganjac A. „Značaj nutritivne terapije u liječenju onkoloških bolesnika“.U: Potporno i palijativno liječenje onkoloških bolesnika. Peti hrvatski kongres s međunarodnim sudjelovanjem: Knjiga sažetaka. Hrvatsko onkološko društvo. 2016, 30
12. Mahmutović J, Avdić D, Jusupović F, **Pašalić A**, Jaganjac A. „Edukacija medicinskih sestara za skrb onkoloških bolesnika u Bosni i Hercegovini“.U: Potporno i palijativno liječenje onkoloških bolesnika. Knjiga sažetaka. Hrvatsko onkološko društvo. 2016, 31
13. **Pašalić A**, Jusupović F, Bičo E, Mahmutović J, Branković S. Znanje studentske populacije o gojaznosti i potreba za preventivnim programom. U : Unapređenje kvaliteta života djece i mladih“. VII Međunarodna naučno-stručna konferencija. Tuzla. Tematski zbornik. 2016. 239-249
14. **Pašalić A**, Jusupović F, Saldum A, Mahmutović J, Branković S. Zastupljenost vitaminsko-mineralnih suplemenata u ishrani studentske populacije. U : Unapređenje kvaliteta života djece i mladih“. VII Međunarodna naučno-stručna konferencija.

Tuzla. Tematski zbornik. 2016. 239-249.

15. **Pašalić A**, Jusupović F, Mahmutović J, Alispahić E. Znanje o prehrani pacijenata liječenih u ambulantni obiteljske medicine. IX međunarodni znanstveno-stručni skup. Osijek. Knjiga sažetaka. 2016. 31.
16. **Pašalić A**, Jaganjac A, Avdić D, Jusupović F. Značaj nutrijenata u prevenciji osteoporoze. IX međunarodni znanstveno-stručni skup. Osijek. Knjiga sažetaka. 2016. 49
17. Šljivo E, Avdić D, Jusupović F, Rudić A, **Pašalić A**. Javnozdravstveni aspekti preventivnih zdravstvenih pregleda radnoaktivne populacije. Zbornik radova specijalista javnozdravstvenih disciplina F BiH 2015; (2): 40-41.
18. Šljivo E, Avdić D, Jusupović F, Rudić A, **Pašalić A**. Promocija održive radne sposobnosti i aktivnog zdravog starenja. Zbornik radova specijalista javnozdravstvenih disciplina F BiH 2015; (2): 52-54
19. **Pašalić A**, Jusupovic F, Rudić A, Mahmutović J, Branković S, Jaganjac A. Habits of fluid and electrolytes intake in elite athletes.\_Journal of Haelth Sciences 2015;Vol 5(1):31-35.
20. Mahmutovic J, Rudić A, **Pašalić A**, Jusupović F, Branković S, Jaganjac A. Risk factors for depression in residents of gerontology center in Sarajevo.\_Journal of Haelth Sciences 2015;Vol 5 (1): 19-24
21. Habeš S, Obradović Z, Ridžal A, Aldžić A, **Pašalić A**. Air pollution by nitrogen oxides in Sarajevo from 2005. to 2010. Journal of Health Sciences 2013;3(3):88-92
22. Branković S, Šegalo M, **Pašalić A**, Mahmutović J, Jaganjac A, Čustović-Hadžimuratović A, Vreto E. wareness and attitude of secondary school students about drug use. Journal of Health Sciences 2013; 3 (1) :55-59

#### **PROJEKTI (u zadnjih 5 godina)**

1. Aktivni učesnik u Projektu Međunarodni investicijski sajam sporta, sportske opreme, lova i ribolova "Isplovi 2018" s implementacijom predavanja "Osnovni principi i specifičnosti sportske ishrane", Sarajevo 08. – 13. 05. 2018.
2. Aktivni učesnik Projekta „Funkcionalna sposobnost osoba s invaliditetom glavni faktor za poboljšanje kvaliteta života cijele porodice“, 2017-2018. Savez udruženja osoba s cerebralnom paralizom FBiH, Sarajevo.
3. Aktivni učesnik Projekta "Edukacijska inkluzija u vrtićima i školama opštine Centar", sa tri predavanja na seminarima "Inkluzivna praksa" 2016-2017. Savez udruženja osoba s cerebralnom paralizom FBiH, Sarajevo
4. Aktivni učesnik Projekta Podrška Bosni i Hercegovini za revidiranje Strategije i akcionog plana za zaštitu biološke raznolikosti i izradu Petog nacionalnog izvještaja prema Konvenciji o biološkoj raznolikosti. Ministarstvo vanjske trgovine i ekonomskih odnosa BiH I Federalno ministarstvo okoliša i turizma. 2016.

Ukupan broj naučnih / stručnih	Ukupan broj knjiga/priručnika	Mentorstva (Dr sci, Mr sci. i Mr)	Projekti
--------------------------------	-------------------------------	-----------------------------------	----------

<b>radova</b>			
<b>22</b>	<b>4 knjige:</b> Univerzitetски udžbenik: <b>2</b> Monografije (recenzirane): <b>2</b>	<b>1 Mr sci.</b> <b>10 Mr</b> (po Bolonji)	<b>4</b>

FAKULTET ZDRAVSTVENIH STUDIJA U SARAJEVU	
III CIKLUS STUDIJA	
BIBLIOGRAFSKI PODACI NASTAVNIKA	
<b>LIČNI PODACI</b>	
Ime i prezime :	Dijana Avdić
Godina i mjesto rođenja	29.10.1955. godine Sarajevo
Zvanje	<b>REDOVNI PROFESOR</b>
Izbor	Predmet „Fizijatrija i rehabilitacija“ na Medicinskom fakultetu Univerziteta u Sarajevu Oblasti: “Istraživanja u sistemu zdravstvene zaštite”, “Kineziologija i kineziterapija” i “Rehabilitacija” na Fakultetu zdravstvenih studija Univerziteta u Sarajevu za
Trenutna pozicija	Prodekana za III ciklus studija i nauku Predsjednik Vijeća III ciklusa studija
Broj telefona/mob:	+387 61 18 65 21
E-mail:	dijana2007@gmail.com
<b>OBJAVLJENE KNJIGE, BROŠURE</b> (u zadnjih 5 godina)	
<ol style="list-style-type: none"> <li>1. <b>Avdić D.</b> Jusupović F. i saradnici Metodologija naučnog istraživanja u zdravstvu. Univerzitetski udžbenik. Sarajevo: Univerzitet u Sarajevu; Fakultet zdravstvenih studija, 2018. ISBN 978-9958-692-17-8 COBISS.BH-ID 26027526</li> <li>2. Kapetanović A, Muftić M, <b>Avdić D</b>, Miladinović K, Sokolović Š. [et.al.] Lumbalni bolni sindrom – dijagnostika i neinvanzivni tretman. 2018. ISBN 978-9958-9133-8-9. Sarajevo: Fondacija Medicinsko humano društvo, MHS</li> <li>3. Sokolović Š, <b>Avdić D</b>, Kučukalić-Selimović E, Mufitć M [et.al.] Vodič za dijagnostiku, prevenciju i terapiju osteoporoze. 2015. Fojnica: Društvo za osteoporozu Federacije BiH</li> <li>4. Švraka E, <b>Avdić D</b> i saradnici. Naša vizija budućnosti: inkluzija osoba s cerebralnom paralizom i inaktivitetna osteoporoza. 2015. ISBN 978-9926-8010-0-7. Sarajevo: Savez udruženja osoba s cerebralnom paralizom FBiH</li> <li>5. Jusupović F, Pašalić A, Rudić A, <b>Avdić D</b>, Novaković B. Zdravstvena ekologija i higijena radne sredine. Univerzitetski udžbenik. 2013. ISBN 978-9958-692-05-5. Univerzitet u Sarajevu, Fakultet zdravstvenih studija</li> <li>6. Smajkić A, <b>Avdić D.</b>; [et.al.] Organizacija i praksa obiteljske/porodične medicine.</li> </ol>	
	

**OBJAVLJENI RADOVI ( u zadnjih 5 godina)**

1. Kaljić E, Avdić D, Švraka E, Muftić M, Pecar M, Mačak-Hadžiomerović A, Trtak N. Influence of Motion Therapy in the Prevention of Lumbar Pain Syndrome Relapse. doi: 10.5455/medarh.2018.72.267-271 MED ARCH. 2018 AUG; 72(4): 267-271
2. Kapetanović A, Softić E, **Avdic D**, Marušić J: Relationship between reduced exposure to estrogen over a lifetime and bone mineral density in postmenopausal women. Journal of Health Sciences. 2018; 8(1). ISSN 1986-8049.
3. Hadžiomerović AM, Jaganjac A, **Avdic D**, Pašalić A, Kaljić E, Domljan D, Omerović E: School bags and associated back pain. Journal of Health Sciences. 2018; Vol 8, Number 1. ISSN 1986-8049.
4. Y Gokce Kutsal, N Eskiyurt, J Irdesel, V Sepici, H Ugurlu, Y Kirazli, F Ardic, M Korsic, T Vlak, M Grlickov, SM Temelkova, M Lazarov, N Pilipovic, V Popovic, A Dimic, B Kovacev, D Ruci, A Tafaj, E Kucukalic-Selimovic, **D Avdic**, H Seleskovic, S Pejicic, B Butun, G Akyuz, L Cerrahoglu, OF Sendur, P Yalcin, S Oncel, M Saridogan, T Sarpel, M Tosun, K Senel, S Gursoy, F Cantürk, H Demir, B Miskic, D Krpan, F Skreb, S Grazio, Z Crnceanu-Orlic, F Ozdener, H Oncel. A candidate identification questionnaire for patients with postmenopausal osteoporosis switched from treatment with a daily or weekly bisphosphonate to once-monthly ibandronate. iDocSlide.Com Apr 24, 2018, p11
5. Muftić M, Jaganjac A, **Avdić D**, Aganović M, Turkić E, Mulavdić M. Osteoporosis in Community Based Rehabilitation (CBR). WCO-IOF-ESCEO - World Congress on Osteoporosis, Osteoarthritis and Musculoskeletal Diseases. Krakow: 2018 Abstract: Osteoporosis Int. 2018; 29(1): 496. P1078
6. Jaganjac A, Mačak Hadžiomerović A, Katana B, Bojičić S, **Avdić D**, Čosić S. Rehabilitacija košarkaša kod ozljede LCA-a (ligamentum cruciatum anterius). 17. Konferencija medicinskih sestara i tehničara i 3. Konferencija zdravstvenih profesija, Opatija. Zbornik radova. 2018. Opatija
7. Mačak Hadžiomerović A, Jaganjac A, **Avdić D**, Pašalić A, Jusupović F, Lojić A. Značaj prenatalnih vježbi u trudnoći. 17. Konferencija medicinskih sestara i tehničara i 3. Konferencija zdravstvenih profesija, Opatija. Zbornik radova. 2018. Opatija
8. Jaganjac A, Hadžiomerović AM, **Avdic D**, Švraka E, Tanovic E, Katana B, Salkic N, Jusović A.: Daily activities of working individuals with hearing and speech disabilities. Journal of Health Sciences. 2018; Vol 7, Number 3. ISSN 1986-8049.
9. **Avdic D**, Jaganjac A, Kapetanovic A, Hadžiomerović AM, Pilav A, Katana B, Pavlović B: Quality of the life of people with a bilateral tear of the anterior cruciate ligament of the knee. Journal of Health Sciences. 2018; Vol 7, Number 3. ISSN

1986-8049.

10. Kapetanović A, Horić A, **Avdic D**, Jaganjac A, Softić E: Effects of strength, stretching and balance home exercise program on quality of life of people with knee osteoarthritis. *Journal of Health Sciences*. 2017; 8(2) ISSN 1986-8049
11. Jaganjac A, Muftić M, **Avdić D**, Mačak Hadžiomerović A, Katana B, Bojičić S, Pašalić A, Mahmutović J, Branković S, Švraka E, Konjo H: Relationship between lifestyle habits of postmenopausal women and altered bone mineral density determined by ultrasound (US) screening and dual energy X-ray absorptiometry (DEXA). *Journal of Health Sciences*. 2017; 7(1):59-67 ISSN 1986-8049
12. Kapetanović A, **Avdic D**, Hodzic S. Influence of sunlight exposure on bone mineral density in postmenopausal women with estrogen deficiency in menstrual history. WCO-IOF-ESCEO - World Congress on Osteoporosis, Osteoarthritis and Musculoskeletal Diseases. Florence: 2017. Abstract: *Osteoporosis Int.* 2017; 28(1): 185-186. P231
13. Jaganjac A, Mačak Hadžiomerović A, **Avdić D**, Puljić I. Primjena fizikalne terapije u programu rehabilitacije osoba s osteoporozom. Knjiga sažetaka: 16 konferencija medicinskih sestara i tehničara i 2. konferencija zdravstvenih profesija. Opatija, 2017.
14. Mahmutović J, Branković S, Bojičić S, **Avdić D**, Snaga M. Kvaliteta života osoba treće životne dobi korisnika staračkih domova. Knjiga sažetaka: 16 konferencija medicinskih sestara i tehničara i 2. konferencija zdravstvenih profesija. Opatija, 2017.
15. Pašalić A, Katana B, **Avdić D**, Jusupović F, Alispahić E. Znanje o pravilnoj prehrani i stanje uhranjenosti pacijenata liječenih u ambulanti obiteljske medicine. Knjiga sažetaka: 16 konferencija medicinskih sestara i tehničara i 2. konferencija zdravstvenih profesija. Opatija, 2017.
16. **Avdić D**, Jaganjac A, Pašalić A, Jusupović F, Kapetanović A: Clinical aspects and importance of nutrition in homeostasis of the bone tissue. *Journal of Health Sciences*. 2016;6(2):87-93
17. Kapetanović A, Jerković S, **Avdić D**. Effect of core stabilization exercises on functional disability in patients with chronic low back pain. *Journal of Health Sciences*. 2016; 6(1):59-66
18. Konjo H, Švraka E, Omerović Đ, **Avdić D**. Incidence of hospital mortality in polytrauma patients in a tertiary center in Bosnia and Herzegovina. *Journal of Health Sciences*. 2016;6(1): 67-71
19. Švraka E, **Avdić D**, Kahrimanović N, Salkić N, Jaganjac A, Trtak N, Bojičić S, Kaljić E: Funkcionalna nezavisnost u aktivnostima dnevnog života osoba s

- cerebralnom paralizom. Fizikalna i rehabilitacijska medicina. 2016;28 (1-2):284-285.
20. Dujmović J, **Avdić D**. Kineziterapija u liječenju cervikalnog bola. Zbornik radova: Drugi međunarodni znanstveno-stručni skup Fizioterapija u sportu, rekreaciji i wellnessu. Vukovar, Hrvatska. 2016;60-69
  21. Mahmutović J, **Avdić D**, Jusupović F, Pašalić A, Jaganjac A. Edukacija medicinskih sestara za skrb onkoloških bolesnika u Bosni i Hercegovini. Knjiga sažetaka: 5. Hrvatski kongres s međunarodnim sudjelovanjem, Brijuni, Hrvatska. 2016;24-25.
  22. Pašalić A, Jusupović F, **Avdić D**, Mahmutović J, Jaganjac A. Značaj nutritivne terapije u liječenju onkoloških bolesnika. Knjiga sažetaka: 5. Hrvatski kongres s međunarodnim sudjelovanjem, Brijuni, Hrvatska. 2016;30-31.
  23. Pašalić A, Jaganjac A, **Avdić D**, Jusupović F. Značaj nutrijenata u prevenciji osteoporoze. Knjiga sažetaka: IX međunarodni-stručni skup. Hranom do zdravlja. 13.oktobar 2016. Osijek, Hrvatska: 49
  24. **Avdić D**. Osteoporozna kod osoba s cerebralnom paralizom. Zbornik radova: 6. Kongres Fizijatara Bosne i Hercegovine sa međunarodnim učešćem. 2016;26-30
  25. **Avdić D** : Rehabilitacija osoba sa cerebralnom paralizom i osteoporozom. 8. Dani BHAAAS-a u BiH - Neum 2016 "Znanje je djeljivo bogatstvo"
  26. **Avdić D**, Jaganjac A, Katana B, Bojčić S, Mačak Hadžiomerović A, Švraka E: Complex regional pain syndrome (CRPS). Journal of Health Sciences. 2015;5(1):1-5
  27. Jaganjac A, Katana B, Bojčić S, Mačak Hadžiomerović A, **Avdić D**, Švraka E, Majstorović M: Rehabilitation of patients with rheumatoid arthritis treated in stationary spa treatment. Journal of Health Sciences. 2015;5(1):25-30
  28. Salkić N, **Avdić D**, Švraka E, Hadžiefendić-Povlakić M. Odnos gluhih osoba prema znakovnom jeziku kao obliku neverbalne komunikacije. Zbornik radova: Treća Međunarodna naučno-stručna konferencija "Profesionalna rehabilitacija-stanje, mogućnosti i perspective". Tuzla. 2015; 141-155
  29. Švraka E, **Avdić D** i saradnici. Naša vizija budućnosti – inkluzija osoba s cerebralnom paralizom i inaktivitetna osteoporoza. Knjiga sažetaka: Treća Međunarodna naučno-stručna konferencija "Profesionalna rehabilitacija-stanje, mogućnosti i perspective". Tuzla, 2015; 115
  30. Šljivo E, **Avdić D**, Jusupović F, Rudić A, Pašalić A. Javnozdravstveni aspekti preventivnih zdravstvenih pregleda radnoaktivne populacije. Zbornik radova: Drugi Simpozijum specijalista javnozdravstvenih disciplina Federacije Bosne i Hercegovine. Mostar, 2015.. Vrnjačka Banja 2015;2(2):40-41
  31. Šljivo E, **Avdić D**, Jusupović F, Rudić A, Pašalić A. Promocija održive radne sposobnosti i aktivnog zdravog starenja. Zbornik radova specijalista

32. Švraka E, **Avdić D**, Maslo A, Klinić B, Salkić N. [et.al.] Kvalitet života osoba s cerebralnom paralizom i osteoporozom. Zbornik radova: Prvi nacionalni Kongres Udruženja za osteoporozu u BiH. Sarajevo, 2015;70-73
33. **Avdić D.** Značaj ishrane u svakodnevnoj kliničkoj praksi i homeostazi koštanog tkiva. Zbornik radova: Prvi nacionalni Kongres Udruženja za osteoporozu u BiH. Sarajevo. 2015; 20-23
34. **Avdić D:** Nove činjenice koje mijenjaju dosadašnji pristup i značaj ishrane u svakodnevnoj kliničkoj praksi i homestazi koštanog tkiva. Zbornik radova 15. KONGRES FIZIJATARA SRBIJE sa međunarodnim učešćem „Rehabilitacija prema potrebama pacijenta“. Vrnjačka Banja. 2015. Časopis za stručna medicinska pitanja udruženja banjskih I klimatskih mjesta Srbije – medicinska sekcija; 39(2): 206-208.
35. Mačak Hadžiomerović A, Jaganjac A, **Avdić D**, Hasić M. Specijalni testovi u procjeni cervikalnog i lumbalnog bolnog sindroma. Rauche: zdravstveni časopis. 2014; No 4:56-62
36. Jaganjac A, Mačak Hadžiomerović A, **Avdić D**, Salčinović A. Funkcionalna pomagala u rehabilitaciji kod djece i odraslih. Rauche: zdravstveni časopis. 2014;No 4:38-43
37. Kapetanović A, **Avdić D:** Influence of coffee consumption on bone mineral dentisy in postmenopausal women with estrogen deficiency in menstrual history. Journal of Health Sciences.2014;4 (2):105-109
38. Kapetanović A, **Avdić D:** Influence of cigarette smoking on bone mineral dentisy in postmenopausal women with estrogen deficiency in menstrual history. Journal of Health Sciences. 2014;4 (1):26-30
39. Švraka E, **Avdić D**, Mikov A. Improvement of quality of life in families with school-aged children with intellectual disabilities. Developmental Medicine & Child Neurology. 2014;Volume 56. Supplement 4; PO14-6 (489)
40. Jaganjac A, Mačak Hadžiomerović A, **Avdić D**, Bojičić S, Katana B. Uticaj hroničnog cervikalnog bolnog sindroma na svakodnevne aktivnosti. Kongresni Zbornik i Program Kongresa: Prvi Kongres fizioterapeuta Crne Gore sa međunarodnim učešćem. Igalo. 2014;133.
41. Katana B, Bojičić S, **Avdić D**, Jaganjac A, Mačak Hadžiomerović A. Efikasnost kineziterapije nakon ugradnje endoproteze kuka. Kongresni Zbornik i Program Kongresa: Prvi Kongres fizioterapeuta Crne Gore sa međunarodnim učešćem. Igalo. 2014;133. 2014
42. Kapetanović A, **Avdić D**, Kapo E, Selimović-Huzbašić S, Serhatlija S, Hodžić S. Pušenje i mineralna gustina kosti kod žena u postmenopauzi (menstrualna historija

bez deficit-a estrogena). Zbornik radova 5. kongresa Fizijatara Bosne i Hercegovine. Sarajevo. 2014;163

43. **Avdić D**, Kapetanović A, Jaganjac A, Jaganjac H, Mačak A, Kotorić Š. Incidenca mišično-skeletnih poremećaja u području zglobova gornjeg dijela tijela uzrokovanih učestalim ponavljanjem. Zbornik radova 5. kongresa Fizijatara Bosne i Hercegovine. Sarajevo. 2014;134-135
44. **Avdić D**: Kompleksni regionalni bolni sindrom (CRPS). Zbornik radova 5. kongresa Fizijatara Bosne i Hercegovine. Sarajevo. 2014; 9-15
45. Babajić M, Švraka E, **Avdić D**: Frequency of joined disabilities of children with cerebral palsy in Tuzla canton. Journal of Health Sciences. 2013;3(3):222-226
46. Kaljić E, **Avdić D**, Pecar M, Trtak N, Katana B, Kaljić N: Efficiency of trunk stabilizing exercises in treatment of patients with lumbar pain syndrome. Journal of Health Sciences.2013;3(3):216-221
47. Kutsal Y.G, Eskiyurt N, Irdesel J, Sepici V, Ugurlu H, Kirazlı Y, Ardic F, Korsi M, Vlak T, Grlickov M, Markovic Temelkova S, Lazarov M, Pilipovic N, Popovic V, Dimic A, Kovacev B, Ruci D, Tafaj A, Kucukalic-Selimovic E, **Avdic D**, Seleskovic H, Pejicic S, Ozdener F, Oncel H. A. A candidate identification questionnaire for postmenopausal osteoporosis patients switched from daily or weekly bisphosphonate to once-monthly ibandronate: An open, prospective, multicenter study-Boncure study. Health.2013;Vol.5. No7A2: 30-40
48. Kapetanović A, **Avdić D**. Physical activity and bone mineral density in postmenopausal women without estrogen deficiency in menstrual history. Journal of Health Sciences. 2013;3(3):205-209
49. Čolaković H, **Avdić D**: Effects of neural mobilization on pain, straight leg raise test and disability in patients with radicular low back pain. Journal of Health Sciences. 2013; 3(2):109-112.
50. Torlaković A, Muftić M, **Avdić D**, Kebata R: Effects of the combined swimming, corrective and aqua gymnastics programme on body posture of preschool age children. Journal of Health Sciences. 2013;3(2):103-108.
51. Bojičić S, **Avdić D**, Katana B, Jaganjac A, Mačak Hadžiomerović A. Efficency of combined treatment and conventional physical treatment in bilateral knee artrosis. Journal of Health Sciences. 2013;3(1):70-74.
52. Kapetanović A, Hodžić S, **Avdić D**. The effect of mineral radon water applied in the form of full baths on blood pressure in patients with hypertension. Journal of Health Sciences. 2013;3(1):38-40.
53. Kapetanović A, **Avdić D**: Influence of physical activity on BMD in postmenopausal women with estrogen deficiency in menstrual history. European Congress on

Osteoporosis and Osteoarthritis (ESCEO 13-IOF). Rome, Italy: 2013. Osteoporos Int Vol 24 (1): 233

54. Avdić D. Ženski atletski trijas. Simpozij: Multidisciplinarni pristup u osteoporozi. Sarajevo. 2013;35

**PROJEKTI** ( u zadnjih 5 godina)

- 2018 - Projekt Međunarodni investicijski sajam sporta, sportske opreme, lova i ribolova "Isplori 2018" s implementacijom predavanja "Faktori rizika za nastanak i prevenciju osteoporoze sportista". Sarajevo
- 2016 - Projekt programa EFIC-a za Evropu. Internacionalni kurs „Škola edukacije o mišićno-skeletnoj боли и praktičnom radu“. EFIC- European pain Federation. Sarajevo
- 2016 - Projekt: "Edukacija i rehabilitacija osoba s razvojnim teškoćama". Centar za slušnu i govornu rehabilitaciju Sarajevo i Ministarstvo za rad, socijalnu politiku, raseljena lica i izbjeglice Kantona Sarajevo
- 2013 – 2017 - Projekt „Jačanje sestrinstva u BiH“ Fondacija FAMI, Sarajevo
- 2013-2014 Projekt „Osteoporoza i kvalitet života osoba s cerebralnom paralizom“, Sarajevo: Savez udruženja s cerebralnom paralizom Federacije Bosne i Hercegovine
- 2013-2014 - Projekt „Inkluzija osoba sa cerebralnom paralizom i inaktivitetna osteoporoza“, Sarajevo: Savez udruženja s cerebralnom paralizom Federacije Bosne i Hercegovine
- 2011-2014 - TEMPUS projekat „Equal Opportunities for Students with Special Needs in Higher Education“ („Jednake mogućnosti za studente sa posebnim potrebama u visokom obrazovanju“), Univerzitet u Sarajevu

<b>Ukupan broj naučnih / stručnih radova</b>	<b>Ukupan broj knjiga / mografiya/ brošura: 25</b>	<b>Mentorstva (Dr sci./Mr sci./Mr): 10/32</b>	<b>Projekti</b>
178	<b>Univerzitetski udžbenik:</b> 3 <b>Univerzetska knjiga:</b> 1 + CD <b>knjige za slabovidna i slijepa lica</b> <b>Monografija (recenzirane):</b> 2 <b>Knjiga (recenzirane):</b> 5 + 2 CD <b>knjiga za slabovidna i slijepa lica</b> <b>Brošura:</b> 13 <b>Klinički vodić:</b> 1	<b>10</b> <b>doktorskih</b> <b>disertacija/III ciklus</b> <b>(Medicinski fakultet i</b> <b>Fakultet Zdravstvenih</b> <b>studija UNSA)</b> <b>32</b> <b>magistarskih/završnih</b> <b>radova II ciklusa</b> <b>(Medicinski fakultet i</b> <b>Fakultet Zdravstvenih</b> <b>studija UNSA).</b>	13

FAKULTET ZDRAVSTVENIH STUDIJA U SARAJEVU	
III CIKLUS STUDIJA	
BIBLIOGRAFSKI PODACI NASTAVNIKA	
Ime i prezime	Emira Švraka
Godina i mjesto rođenja	13.06.1955. Beograd
Zvanje	Vanredni profesor
Izbor	Oblasti: „Rehabilitacija“ i „Okupaciona terapija“
Trenutna pozicija	Prodekanesa za II ciklus studi
Broj telefona/mob:	+387 61 205 112
E-mail:	emira.svraka@fzs.unsa.ba goldy_emi@yahoo.com
	
<b>OBJAVLJENE KNJIGE, MONOGRAFIJE, PRIRUČNICI (u zadnjih 5 godina)</b>	
<p>1. <b>Švraka E.</b> i saradnici. Inkluzivna praksa I dio - Re/habilitacija u inkluziji. Savez udruženja osoba s cerebralnom paralizom FBiH. BIBLIOTEKA Socijalna inkluzija – 3. knjiga. Sarajevo, 2018. ISBN 978-9926-8010-3-8 COBISS.BH-ID 24916230</p> <p>2. Delić Š. Super mama - 30 godina našeg života. Biblioteka „Socijalna inkluzija“ – 2. Knjiga. Urednica: <b>Emira Švraka</b>. Savez udruženja osoba s cerebralnom paralizom FBiH. Januar, 2017. ISBN 978-9926-8010-2-1 COBISS.BH-ID 23624198</p> <p>3. <b>Švraka E.</b>, Salkić N. Računa se sposobnost, a ne onesposobljenje – Sport i unapređenje kvaliteta života djece s cerebralnom paralizom i djece s oštećenjem sluha i govora i njihovih obitelji. Biblioteka „Socijalna inkluzija“ – 1. Knjiga. Urednica: Emira Švraka. Savez udruženja osoba s cerebralnom paralizom FBiH. Oktobar, 2016. ISBN 978-9926-8010-1-4 COBISS.BH-ID 23243526</p> <p>4. <b>Švraka E.</b>, Avdić D. i saradnici. Naša vizija budućnosti. Inkluzija osoba s cerebralnom paralizom i inaktivitetna osteoporoza. Urednica: Emira Švraka. Savez udruženja osoba s cerebralnom paralizom FBiH. April 2015. ISBN 978-9926-8010-0-7 COBISS.BH-ID 22032902</p> <p>5. Cerebral Palsy challenges for the future. <a href="http://dx.doi.org/10.5772/56981">http://dx.doi.org/10.5772/56981</a> Edited by <b>Emira Švraka</b> Published by InTech, Rijeka, Croatia ISBN 978-953-51-1234-1 First published March 2014.</p> <p>6. <b>Švraka E.</b> Chapter 4: Cerebral palsy and Accessible Housing. <a href="http://dx.doi.org/10.5772/56983">http://dx.doi.org/10.5772/56983</a> p.97-120 In: Cerebral Palsy challenges for the future. <a href="http://dx.doi.org/10.5772/56981">http://dx.doi.org/10.5772/56981</a> Edited by Emira Švraka Published by InTech, Rijeka, Croatia ISBN 978-953-51-1234-1 First published March 2014.</p> <p>7. Awaad Y, Rizk T, <b>Švraka E.</b> Chapter 1: Management of Spasticity and Cerebral palsy. <a href="http://dx.doi.org/10.5772/58311">http://dx.doi.org/10.5772/58311</a> p.3-27 In: Cerebral Palsy challenges for the future. <a href="http://dx.doi.org/10.5772/56981">http://dx.doi.org/10.5772/56981</a> Edited by Emira Švraka Published by</p>	

**OBJAVLJENI RADOVI (u zadnjih 5 godina)**

1. Švraka E, Salkić N, Klinić B. Occupational therapy and leisure time of persons with developmental difficulties. HUMAN Research in rehabilitation. The International Journal for Interdisciplinary Studies. 2018, Vol. 8 (2) 26-39 DOI: 10.21554/hrr.091803 Original scientific paper. www.human.ba ISSN 2232-9935 (print) ISSN 2232-996X (online)
2. Salkić N, Hasanbegović H, Švraka E. Content analysis of the written communication form of deaf children. HUMAN Research in rehabilitation. The International Journal for Interdisciplinary Studies. 2018, Vol. 8 (2) 55-64 DOI: 10.21554/hrr.0918106 Original scientific paper. www.human.ba ISSN 2232-9935 (print) ISSN 2232-996X (online) Tuzla, 2018.
3. Kaljić E, Avdić D, Švraka E, Muftić M, Pecar M, Mačak-Hadžiomerović A, Trtak N. Influence of Motion Therapy in the Prevention of Lumbar Pain Syndrome Relapse. doi: 10.5455/medarh.2018.72.267-271 MED ARCH. 2018 AUG; 72(4): 267-271
4. Švraka E, Mikov A, Krasnik R, Golubović Š, Slavković S, Tomašević Todorević S, Vukliš D. Podsticanje kreativnog mišljenja studenata u rješavanju terapijskih problema u Wellness konceptu okupacione terapije. IX međunarodna naučno-stručna konferencija „Unapređenje kvaliteta života djece i mladih“. Harkanj, Mađarska, 22.06.-24.06.2018.
5. Švraka E, Mikov A, Golubović Š, Krasnik R, Slavković S, Milankov V, Vukliš D, Ivančić J. Savremeni programi tretmana u okupacionoj terapiji – vodići ka boljem kvalitetu života osoba sa invaliditetom. IX međunarodna naučno-stručna konferencija „Unapređenje kvaliteta života djece i mladih“. Harkanj, Mađarska, 22.06.-24.06.2018.
6. Jaganjac A, Hadžiomerović Mačak A, Avdić D, Švraka E, Tanović E, Katana B, Salkić N, Jusović A. Daily activities of working individuals with hearing and speech disabilities. Journal of Health Sciences. Volume, No 1, April 2018. ISSN 2232-7576 e-ISSN 1986-8049 Univerzitet u Sarajevu. Fakultet zdravstvenih studija. Sarajevo, 2018. DOI: <https://doi.org/10.17532/jhsci.2017.506>
7. Mačak Hadžiomerović A, Jaganjac A, Avdić D, Švraka E, Pašalić A, Kaljić E, Domljan D, Omerović E. School bags and associated back pain. Journal of Health Sciences. Volume, No 1, April 2018. ISSN 2232-7576 e-ISSN 1986-8049 Univerzitet u Sarajevu. Fakultet zdravstvenih studija. Sarajevo, 2018
8. Salkić N, Švraka E, Povlakić Hadžiefendić M. Factor Analysis of Deaf Persons Communication Systems. World Journal of Research and Review (WJRR). ISSN:

9. Salkić N, Švraka E, Mahmutović I, Avdić A. Discriminant Analysis of Deaf Persons Communication Systems. World Journal of Research and Review (WJRR). ISSN: 2455-3956, Volume-6, Issue-2, February 2018. Pages 90-95 Paper ID: WJRR0602011
10. Švraka E. Uloga i značaj nevladinih organizacija. Valetudo. Magazin za stručnu medicinsku javnost. Broj 31 Godina 7 ISSN 2303-5544 februar/mart 2018.
11. Švraka E, Pecar M, Jaganjac A, Mačak Hadžiomerović A, Kaljić E, Kovačević A. Physical Therapy in Elderly Suffering from Degenerative Diseases. Mater Sociomed 2017 Dec; 29 (4) 272-275 DOI: 10.5455/msm.2017.29.272-275 pISSN 1512-7680 eISSN 1986-597X
12. Loga S, Pištoljević N, Švraka E, Daneš V, Šošić B. Current state and perspectives of child and adolescent psychiatry and psychology in Bosnia and Herzegovina. Committee for Research in Neurology and Psychiatry of the Department of Medical Sciences of the Academy of Sciences and Arts of Bosnia Herzegovina. Sarajevo, 2017. DOI: 10.5644/PI2017.173.02
13. Švraka E, Salkić N, Muftić M, Manić G, Jaganjac A. Sportsko-rekreativne aktivnosti i unapređenje kvaliteta života osoba s cerebralnom paralizom. Zbornik Radova. 3. Međunarodni znanstveno-stručni skup „Fizioterapija u sportu, rekreaciji i wellnessu“. Veleučilište „Lavoslav Ružička“ u Vukovaru. 9. i 10. Studenoga 2017. p 93-100 ISSN: 1849-8906
14. Jaganjac A, Muftić M, Avdić D, Mačak Hadžiomerović A, Katana B, Bojičić S, Pašalić A, Mahmutović J, Branković S, Švraka E, Konjo H. Relationship between lifestyle habits of postmenopausal women and altered bone mineral density determined by ultrasound (US) screening and dual energy X-ray absorptiometry (DEXA). Journal of Health Sciences. Volume, No 7, April 2017. ISSN 2232-7576 e-ISSN 1986-8049 Univerzitet u Sarajevu. Fakultet zdravstvenih studija.
15. Švraka E. Okupaciona terapija, dio rehabilitacije djece s juvenilnim idiopatskim artritisom. U: Zbornik radova. 6. Kongres fizijatara Bosne i Hercegovine sa međunarodnim učešćem. Banja Luka, Banski dvor i Akademija nauka. 06. – 09. Oktobar 2016. ISBN 978-99955-744-1-3 COBISS.RS-ID 6140696 p.289-290
16. Švraka E, Ibraković I. Uspješnost Vojta terapije u re/habilitaciji prijevremeno rođene djece. U: Zbornik radova. 6. Kongres fizijatara Bosne i Hercegovine sa međunarodnim učešćem. Banja Luka, Banski dvor i Akademija nauka. 06. – 09. Oktobar 2016. ISBN 978-99955-744-1-3 COBISS.RS-ID 6140696 p.293-294

17. Švraka E, Varešlija A. Zastupljenost infantilne, juvenilne i adolescentne skolioze. U: Zbornik radova. 6. Kongres fizijatara Bosne i Hercegovine sa međunarodnim učešćem. Banja Luka, Banski dvor i Akademija nauka. 06. – 09. Oktobar 2016. ISBN 978-99955-744-1-3 COBISS.RS-ID 6140696 p.295-296
18. Švraka E, Mikov A, Jaganjac, Bojić S, Katić B. Uloge kao ključne determinante produktivnosti u okupacionoj terapiji. Balneoclimatologia. Časopis za stručna medicinska pitanja udruženja banjskih i klimatskih mesta Srbije – medicinska sekcija. Strategija i iskustvo u rehabilitaciji. YU ISSN 0350/5952 Maj 2016. Volumen 40, Broj 2 p 288-289
19. Konjo H, Švraka E, Omerović Đ, Avdić D. Incidence of hospital mortality in polytrauma patients in a tertiary center in Bosnia and Herzegovina. Journal of Health Sciences. Volume 6, No 1, April 2016. p.67-71 p-ISSN 2232-7576 e-ISSN 1986-8049 Univerzitet u Sarajevu. Fakultet zdravstvenih studija. Sarajevo, 2016.
20. Švraka E, Avdić D, Kahrimanović N, Salkić N, Jaganjac A, Trtak N, Bojić S, Kaljić E. Funkcionalna nezavisnost u aktivnostima života osoba s cerebralnom paralizom. Fizikalna i rehabilitacijska medicina. 28 (1-2): 284-285 Zagreb, 2016. 6. Kongres fizikalne i rehabilitacijske medicine. Šibenik. ISSN 1846-1867
21. Salkić N, Avdić D, Švraka E. Odnos gluhih osoba prema znakovnom jeziku kao obliku neverbalne komunikacije. Centar za edukaciju i profesionalnu rehabilitaciju, Tuzla Zbornik radova. III Međunarodnoj naučno-stručnoj konferenciji profesionalna rehabilitacija Stanje, mogućnosti i perspektive. Tuzla, 10-13.12.2015. ISSN 2303-8810 p. 141-153
22. Švraka E, Jaganjac A, Mačak Hadžiomerović A, Pecar M, Bojić S, Katana B, Trtak N, Kaljić E. Podrška inkviziji osoba s poteškoćama i profesionalna rehabilitacija. Centar za edukaciju i profesionalnu rehabilitaciju, Tuzla Knjiga sažetaka, III međunarodnoj naučno-stručnoj konferenciji profesionalna rehabilitacija Stanje, mogućnosti i perspektive. Tuzla, 10-13.12.2015. ISSN 2303-8829, p.10-11
23. Švraka E, Avdić D, Maslo A, Klinić B, Salkić N, Jaganjac A, Trtak N, Bojić S, Kaljić E. Kvalitet života osoba s cerebralnom paralizom i osteoporozom. Društvo za osteoporozu u Federaciji Bosne i Hercegovine. Zbornik radova. 1. Nacionalni kongres udruženja za osteoporozu u BiH. 19-22. novembra 2015.
24. Hrustemović Dž, Švraka E, Mujić E, Tanović E, Kulić M. Komparacija njege pacijenata sa akutnim infarktom miokarda tretiranih fibrinolitičkom terapijom i PCI metodom. II naučno-stručna konferencija sa međunarodnim učešćem „Sestrinstvo jučer, danas i sutra“. Zenica, 18.11.2015. – 21.11.2015.
25. Hrustemović Dž, Švraka E, Mujić E, Tanović E, Kulić M. Environmental factors

in the development of neurological diseases. Knjiga sažetaka. ICOEST International Conference on Environmental Science and Technology. Sarajevo, 09.-13.09.2015. godine

26. Jaganjac A, Katana B, Bojić S, Mačak Hadžiomerović A, Avdić D, **Švraka E**, Majstorović M. Rehabilitation of patients with rheumatoid arthritis treated in stationary spa treatment. Univerzitet u Sarajevu. Fakultet zdravstvenih studija. Journal of Health Sciences. Volume 5, No 1, April 2015. p.25-30 p-ISSN 2232-7576 e-ISSN 1986-8049
27. Avdić D, Jaganjac A, Katana B, Bojić S, Mačak Hadžiomerović A, **Švraka E**. Complex regional pain syndrome (CRPS). Univerzitet u Sarajevu. Fakultet zdravstvenih studija. Journal of Health Sciences. Volume 5, No 1, April 2015. p.1-4 p-ISSN 2232-7576 e-ISSN 1986-8049
28. Švraka E. Savremeni principi re/habilitacije osoba s cerebralnom paralizom. PHARMA-PRESS D.O.O. Tepebašina 37a, Sarajevo. Magazin za stručnu medicinsku javnost. VALETUDO Broj 13. Godina 4, p. 66-68 ISSN 2303-5544, januar-februar 2015.
29. Čolaković H, **Švraka E**, Babajić M, Mrkanović A. Efikasnost neuromobilizacije u terapiji bolesnika s lumboishialgijom. Hrvatski zbor fizioterapeuta. Fizioterapija, znanost i umjetnost. p.311-316 Zbornik radova i sažetaka. Kongres HZF-a s međunarodnim sudjelovanjem. Vukovar, 16-19. listopada 2014. ISBN 978-953-6849-14-7 EAN 9789536849147
30. Babajić M, **Švraka E**, Čolaković H, Mrkanović A, Mehmedinović S. Prenatalni etiološki faktori cerebralne paralize. Hrvatski zbor fizioterapeuta. Fizioterapija, znanost i umjetnost. p.195-200 Zbornik radova i sažetaka. Kongres HZF-a s međunarodnim sudjelovanjem. Vukovar, 16-19. listopada 2014. ISBN 978-953-6849-14-7 EAN 9789536849147
31. **Švraka E**. Cerebralna paraliza i nauka budućnosti. Udruženje fizijatara FBiH. Uvodno predavanje. Zbornik radova 5. Kongresa fizijatara BiH s međunarodnim učešćem. p. 76-83. Sarajevo. 25. – 28. septembra 2014.
32. **Švraka E**, Kadrić Dž, Nuhić M, Trtak N, Kaljić E. Efekti Vojta i Bobath terapije u re/habilitaciji djece s cerebralnom paralizom. Zbornik radova 5. Kongresa fizijatara BiH s međunarodnim učešćem. p. 207. Sarajevo. 25. – 28. septembra 2014.
33. **Švraka E**, Salkić N, Puljić I, Redžović A, Jaganjac A, Bojić S. Praksa orjentisana na porodicu u pedijatrijskoj okupacionoj terapiji. Zbornik radova 5. Kongresa fizijatara BiH s međunarodnim učešćem. p. 208-209. Sarajevo. 25. – 28. septembra 2014.

34. Švraka E, Avdić D, Mikov A. Improvement of quality of life in families with school-aged children with intellectual disabilities. PO14-6 (489). Mac Keith Press DMCN Developmental Medicine & Child Neurology. July 2014. Volume 56. Supplement 4. p.37 The official journal of The American Academy for Cerebral Palsy and Developmental Medicine. The British Paediatric Neurology Association. The British Academy of Childhood Disability. The European Academy of Childhood Disability. Abstracts of the European Academy of Childhood Disability 26th Annual Meeting. 3-5 July 2014. Vienna, Austria ISSN 0012-1622 (Print) ISSN 1469-8749 (Online)
35. Pačo B, Alihodžić N, Švraka E, Jaganjac A, Bojičić S. Okupaciona terapija djeteta s višestrukim onesposobljenjem. Irma Čaušević. Rauche Publishing d.o.o. Mostar. Zagrebačka 4, Mostar. Rauche. Zdravstveni časopis. Broj 5. 2014. p.53-56 ISSN 2233-131X
36. Karić I, Švraka E. Operativne korekcije nosa i uticaj na psihičko zdravlje. Irma Čaušević. Rauche Publishing d.o.o. Mostar. Zagrebačka 4, Mostar. Rauche. Zdravstveni časopis. Broj 5. 2014. p.20-24 ISSN 2233-131X
37. Karić I, Švraka E. Odnos rinoplastike i psihičkog zdravlja. Društvo psihologa FBiH. Zbornik sažetaka. Naučno-stručni skup: Treći sarajevski dani psihologije. p. 37-38 Sarajevo, 25. – 26. aprila 2014. ISBN 978-9958-625-48-0 COBISS.BH-ID 21213958
38. Loga S, Daneš V, Švraka E, Pištoljević N, Šošić B. Stanje i perspektive dječije i adolescentne psihijatrije i psihologije u Bosni i Hercegovini. Akademija nauka i umjetnosti Bosne i Hercegovine. Odjeljenje medicinskih nauka. Odbor za psihijatrijska i neurološka istraživanja. U partnerstvu s UNICEFom BiH. Knjiga sažetaka. Naučni simpozij „Dječija i adolescentna psihijatrija i psihologija u Bosni i Hercegovini – stanje i perspektive“. Sarajevo, april, 2014.
39. Babajić M, Švraka E. Frequency of joined disabilities of children with cerebral palsy in Tuzla canton. Univerzitet u Sarajevu fakultet zdravstvenih studija. Journal of Health Sciences. Volume 3, No 3, December 2013. p. 222-226 p-ISSN 2232-7576 e-ISSN 1986-8049
40. Babajić M, Švraka E, Mehmedinović S. Učestalost pridruženih onesposobljenja djece s cerebralnom paralizom na području Tuzlanskog kantona. Hrvatska udruga za psihosocijalnu onkologiju. Hrvatska udruga za sofrologiju, kreativne terapije i art, u saradnji sa Sveučilište u Zagrebu. Edukcijsko rehabilitacijski fakultet. Odsjek za motoričke poremećaje, kronične bolesti i Art terapije. Knjiga sažetaka. 7. Međunarodni simpozij: Umjetnost i znanost u razvoju životnog potencijala. Pula, Hrvatska, 29. Maj – 02. Juni 2013. p. 8
41. Hasanbegović-Anić E, Alispahić S, Švraka E. Achenbachov sistem empirijski

zasnovane procjene: spolne razlike na Skali samoprocjene mladih. Knjiga sažetaka. III Kongres psihologa Bosne i Hercegovine s međunarodnim učešćem. Mostar, 14-16. ožujka/marta 2013. ISBN 978-9958-9931-8-3 COBISS.BH-ID 20353030 p. 109 Logotip d.o.o. za izdavaštvo i grafičku djelatnost Široki Brijeg.

### **PROJEKTI (u zadnjih 5 godina)**

Autorica i voditeljica 9 projekata u posljednjih 5 godina.

1. 1. 10. 2017. - 31.05.2018. – Projekat „Funkcionalna sposobnost osoba s invaliditetom, glavni faktor za poboljšanje kvaliteta života cijele porodice“. Sufinansijer: Federalno ministarstvo za rad i socijalnu politiku. Dostupno na: [www.cpafbih.org](http://www.cpafbih.org)
2. 2017. - Projekat „Inkluzivna praksa“. Sufinansijer: Federalno ministarstvo obrazovanja i nauke. Dostupno na: [www.cpafbih.org](http://www.cpafbih.org)
3. 2017. - Projekat Saveza udruženja osoba s cerebralnom paralizom FBiH „Adaptacija i prilagođavanje prostora Saveza“. Sufinansijer: Opština Novi Grad Sarajevo
4. 2017. – „Stvaralaštvo djece s teškoćama“ – Dječija nedjelja - Federalno ministarstvo za rad i socijalnu politiku
5. 2017. – „Unapređenje socijalne inkluzije za mlade s razvojnim teškoćama kroz rješavanje informaciono-komunikacijskih barijera“. Ministarstvo obrazovanja i nauke Kantona Sarajevo
6. 25.03.2017. - Koautorica Okruglog stola „Učešće porodica osoba s cerebralnom paralizom i drugim teškoćama u procesu socijalne inkluzije i doprinos lokalnoj zajednici“ sa Udruženjem osoba s cerebralnom paralizom i drugim onesposobljenjima Sapna.
7. 2016. – 2017. - Projekat Saveza udruženja osoba s cerebralnom paralizom FBiH „Edukacijska inkluzija u vrtićima i školama opštine Centar“. Sufinansijer projekta je opština Centar, Sarajevo. Dostupno na: [www.cpafbih.org](http://www.cpafbih.org)
8. 2016. - Projekat Saveza udruženja osoba s cerebralnom paralizom FBiH „Sport i unapređenje kvaliteta života djece s cerebralnom paralizom i djece s oštećenjem sluha i govora i njihovih obitelji – Računa se sposobnost, a ne onesposobljenje“, realizovanim zajedno sa Centrom za slušnu i govornu rehabilitaciju. Sufinansijer: Federalno ministarstvo obrazovanja i nauke
9. Projekat „Inkluzija osoba s cerebralnom paralizom i inaktivitetna osteoporoz“a, koji je implementirao Savez udruženja osoba s cerebralnom paralizom FBiH od 01.11.2014. do 30.04.2015. u Sarajevu, Tuzli, Goraždu i Zenici.

<b>Ukupan broj naučnih / stručnih radova</b>	<b>Ukupan broj knjiga/priručnika</b>	<b>Mentorstva (Dr sci, Mr sci. i Mr)</b>	<b>Projekti</b>
	<b>13 knjiga: Međunarodne naučne knjige: 2</b>	<b>1 Dr sci. 2 Mr sci.</b>	<b>16</b>

	<p>Univerzitetski udžbenik: <b>1</b> Monografije (recenzirane): <b>5</b> Priručnici (recenzirani): <b>4</b> Brošura: <b>1 + 3 CD Zvuka-a</b></p>	<p><b>16 Mr</b> (po Bolonji)</p>	
--	--	----------------------------------	--

**LIČNI PODACI**

<b>Ime i prezime:</b>	<b>Zarema Obradović</b>
<b>Godina i mjesto rođenja</b>	<b>25.7.1959. Stolac</b>
<b>Zvanje</b>	<b>REDOVNI PROFESOR</b>
<b>Izbor</b>	<b>Oblast: „Okolinsko zdravlje“, „Upravljanje vodom, hranom i ishranom“, „Sanitarna inspekcija i metode sanitarnog nadzora“</b>
<b>Trenutna pozicija</b>	<b>Rukovodilac studija Sanitarnog inžinjerstva</b>
<b>E-mail:</b>	<b>zobradovic9@gmail.com</b>

**OBJAVLJENE KNJIGE, BROŠURE (u zadnjih 5 godina)**

1. Obradović Z, Šiširak M Zoonoze ,2014 ISBN 978-9958-0328-3-7 COBISS BH ID 21308422
2. Ferković V, Obradović Z. Epidemiologija sa statistikom , Univerzitetski udžbenik, Medicinski fakultet Univerziteta u Tuzli 2013, ISBN 978-9958-609-68-8 COBISS BH-ID 20267270
3. Obradović Z. Primijenjena epidemiologija u okolinskom zdravlju, Univerzitetski udžbenik, Fakultet zdravstvenih studija Univerziteta u Sarajevu ,2013 ISBN 978-9958-600-46-3 COBISS BH-ID 20554502
4. Obradović Z. Zdravstveni savjeti za hodočasnike koji odlaze na Hadždž, Kantonalni zavod za javno zdravstvo Zenica, 2015, ISBN 978-9958-9001-6-7, COBISSBH-ID 22247174
5. Obradović Z, Kapo K., Trako H. HIV prevencija u zatvorima – smjernice za postupanje, priručnik, Asocijacija XY Sarajevo, 2015
6. Obradović Z i saradnici. Priručnik za sticanje osnovnih znanja o zdravstvenoj ispravnosti namirnica i predmeta opšte upotrebe i ličnoj higijeni osoba koje rade u proizvodnji i prometu životnih namirnica i predmeta opšte upotrebe, Zavod za javno zdravstvo Kantona Sarajevo, 2013, priručnik, ISBN 978-9958-9530-8-8 COBISS BH-ID 20636166

**OBJAVLJENI RADOVI ( u zadnjih 5 godina)**

- 1. Obradović Z (2018)** Procjena rizika i uticaj higijenskih uslova na razvoj legionela u sistemima javnih i turističkih objekata. 2. Stručno savjetovanje – Legionella- Detekcija, procjena rizika,nadzor i prevencija, Komora snaitarnih inžinjera FBiH, Zbornik radova: 5-9
- 2. Obradovic Z,** Infectious diseases surveillance – problems in developing countries, Global Experts Meeting on Infectious Diseases, September 03-04, 2018 Tokyo, Japan, **invited speaker**
- 3. Obradović Z,** Obradović A, Bajramović A. Stavovi roditelja o vakcinaciji djece, IX međunarodna naučno-stručna konferencija „Unaprjeđenje kvalitete života djece i mladih“, Harkanj, 22-24.6.2018.Zbornik radova 349-357
- 4. Obradovic Z.** Role of immunization of healthcare workers in prevention of nosocomial infections. IFIC 2018, Krakow, Poland 25-27.4.2018

- 5.** Bešić A., **Obradović Z.**, Dautbegović A., Obradović A. The risk assesment and impact of hygienic conditions on the development of *Legionella* spp in water systems of public and tourist facilities. International Journal of Research-Grabthaalayah, 2017. Vol 5 Issue 11, November 2017: 1-13
- 6.** **Obradovic Z.**, Besić A., Obradovic A. Research of *Legionella spp* in Bosnia and Herzegovina, The 9<sup>th</sup> International Conference on Legionella, Rome, 26-30.September 2017: 68
- 7.** **Obradović Z.** Značaj DDD mjera u epidemiologiji, I savjetovanje o DDD –u , Komora sanitarnih inžinjera FBiH, Sarajevo 16.9.2017, Zbornik radova: 11-17
- 8.** Katica M., **Obradovic Z.**, Gradascevic N., Hadzimusic N et all. Assesment of the effect of stray dogs as a risk factor for the health of population in certain areas of Bosnia and Herzegovina, **European Journal of Biomedical and Pharmaceutical Sciences**.2017, Vol 4: Issue 9: 107-111
- 9.** Besic A., Obradovic Z., Dautbegovic A., Obradovic A. The effect of temperature and chlorine residual on the presence of *Legionella* spp. in water systems of public and tourist facilities **Journal of Health Sciences**, 2017.7(1):50-58
- 10.** **Obradović Z**, Balta S.Zdravstveni rizici povezani sa korištenjem bazena, Treći simpozij specijalista javno-zdravstvenih disciplina Federacije BiH, Bihać, 5-7.7.2017., Zbornik sažetaka
- 11.** Katica M., Gradaščević N., Hadžimusić N., **Obradović Z** et all. Widespread of stray dogs: methods for solving the problem in certain region of Bosnia and Herzegovina, International Journal of Research-Grabthaalayah, 2017. Vol 5 Issue 6, June 2017: 414-422<sup>th</sup>
- 12.** **Obradovic Z**, Risk assessment in pools and spa facilities 7<sup>th</sup> International Conference Swimming pool & spa, 2-5 May 2017, Kos Island, Greece- **invited speaker**
- 13.** Hodžić H, Bajramović A, **Obradović Z**, Mahmić Kaknjo M.: Intravenous drugs abuse as the main risk factor of increasing hepatitis CX infection prevalence in prisoners in Zenica, Bosnia and Herzegovina. Med. Glas (Zenica) 2017:14(1):73-78
- 14.** **Obradović Z**, Obradović A, Pasalić A. Influenza vaccination dilemmas, Journal of Health Sciences 2016,6(3):1-6
- 15.** **Obradović Z**, Vakcinacija putnika, Vlašić winter epidemiology meeting 02-04.12.2016.
- 16.** **Obradović Z**, Vakcinacija protiv gripe, 7. Simpozij magistara farmacije FBiH, Zenica, 3-4.12.2016
- 17.** **Obradović Z**, Obradović A, Vaccination of children in Bosnia and Herzegovina- current situation, World Congress on Children vaccines, October 10-11,2016 Kuala Lumpur, Malaysia
- 18.** **Obradović Z**, Suad Habeš, Javnozdravstveni značaj pasa na ulicama, 8.dani BHAAAS u Bosni i Hercegovini Neum, 26-29.5.2016

- 19. Obradović Z**, Health tourism-challenges, 10.International Congress on Quality in Healthcare Accreditation and Patient Safety, 11.-14.5. 2016.Belek, Antalya, Turkey
- 20.Obradović Z**, Pristup pacijentu nakon ugriza psa, Treća škola Infektologije Antibiotici u praksi, Sarajevo, 19.3.2016
- 21.Obradovic Z**, Immunization of peacekeepers, 11<sup>th</sup> Asia Pacific Travel Health Conference, 2-5 March 2016, Kathmandu, Nepal
- 22.Obradović Z, Šeremet Z, Bajramović A**, Migracije i zdravlje, II Simpozijum specijalista javno-zdravstvenih disciplina Federacije Bosne i Hercegovine Mostar, 10.12.-12.12.2015
- 23.Obradović Z**, Malaria u Hercegovini-istraživanja, Naučni skup Hercegovački naučnici i tradicija istraživanja u Hercegovini, Mostar, 11-12.12.2015., Zbornik radova (2016): 693-700
- 24.Obradovic Z**, Obradovic A, Pasalic A Current situation of zoonoses in Federation of Bosnia and Herzegovina, The 7<sup>th</sup> eurasia Congress of infectious diseases, 30.9.-3.10. 2015. Tbilisi, Georgia
- 25. Obradovic,Z.** Role of immunization in prevention of nosocomial infections, 6th Euro Global Summit and Expo on Vaccines & Vaccination, August 17-19, 2015, Birmingham, West Midlands, UK
- 26. Obradović Z.** Epidemiološki aspekti poplava, ANUBIH, Simpozij Upravljanje rizicima od poplava i ublažavanje njihovih štetnih posljedica, 2015 Zbornik radova :123-128
- 27.Obradović Z** Knowledge, attitude and practice of travel risks related to food, The 14<sup>th</sup> Conference of the International Society of Travel Medicine, 24-28. May 2015, Quebec City, Canada
- 28.Obradović Z** Zdravstveni rizici poplava i mjere zaštite, VII Dani BHAAAS u BiH, Brčko, 22-25.4.2015
- 29.Zuko A, Obradović Z** Ehinokokoza kao zoonoza na području BiH, XVII Simpozijum epizootiologa i epidemiologa, XVII epizootiološki dani, 23-24.april 2015, Niš, Srbija
- 30. Obradović Z, Balta S, Mešić S.**Poplave kao prirodna nesreća-zdravstveni rizici i mjere zaštite, Zbornik radova DDD i ZUP 2015: 67-75
- 31.Čemić D, Obradović Z, Šabotić M.** Epidemiological features of gastrointestinal infectious diseases in the region of the Herzegovina-Neretva Canton, Bosnia and Herzegovina, HealthMED. Vol 9/Number 1/2015:24-29
- 32. Šabotić M.,Obradović Z, Čemić D.** Javnozdravstveni značaj bolesti koje se prenose hranom na kantonu Sarajevo Balkan Journal of Health Science, Vol 2/ Num 4/2014:131-136
- 33. Obradović Z, Balta S, Obradović A, Mešić S.** The Impact of War on Vaccine

- 34. Obradović Z**, Salihović H, Habeš S. Surveillance of parasitic diseases in Federation of Bosnia and Herzegovina, Balkan Journal of Health Science, 2014, Vol 2 (1):25-27
- 35. Obradović Z**, Obradović A Immunisation and human rights, Journal of Vaccines & Vaccination, Sept 2014, Volume 5, Issue 5:121
- 36. Obradović Z**, Mešić S. Ugrizi pasa-epidemiološke karakteristike ugiženih osoba, 1. Simpozijum infektologa BiH i Hrvatske s međunarodnim sudjelovanjem, Tuzla, 29-31.5.2014.
- 37. Obradović Z**. Bolesti koje se prenose vektorima- globalna prijetnja, VI dani BHAAAS, 21-24.5.2014, Bihać
- 38. Obradović Z**, Balta S, Mešić S, Pašagić Š. Legioneloze – procjena rizika, Zbornik radova DDD i ZUP 2014:189-197
- 39. Obradović Z**. Karakteristike i klasifikacija medicinskog otpada, Propisno postupanje sa medicinskim otpadom, Grizelj, Federalni zavod za javno zdravstvo, 23.1.2014, Sarajevo
- 40. Habeš S, Obradović Z, Ridžal A, Aldžić A.** Air pollution by nitrogen oxides in Sarajevo from 2005. to 2010. Journal of Health Sciences 2013;3(3): 250-254
- 41. Obradović A, Bajramović A, Obradović Z, Ćesir-Škoro I:** Knowledge, attitude and practice on sharp injuries among workers in two hospitals in Bosnia and Herzegovina, 2<sup>nd</sup> International Conference on trauma and injury prevention, 12-15.9.2013, Zenica, BiH: 96
- 42. Obradović Z:** Animal bites in Canton Sarajevo, 2<sup>nd</sup> International Conference on trauma and injury prevention, 12-15.9.2013, Zenica, BiH: 97
- 43. Obradović Z, Obradović A:** Immunization in family medicine – experiences from Bosnia and Herzegovina, 3rd International Conference on Vaccines & Vaccination, July 29-31, 2013 at Embassy Suites Las Vegas, USA : J Vaccines Vaccin, Volume 4. Issue 5: 89
- 44. Obradović Z, Obradović A** (2013) Sharp object injured in health care institutions in Bosnia and Herzegovina, 2<sup>nd</sup> International Conference and Exhibition on Occupational Health & Safety, May 21-22, 2013, Beijing, China, J Community Med Health Educ 2013, Volume 3, Issue 4, Page 44
- 45. Obradović Z, Obradović A** (2013) Characteristics of Travellers from Bosnia and Herzegovina to Africa, Mat Soc Med.2013 Jun 25(2): 110-113
- 46. Obradović Z, Obradović A, Ćesir-Škoro I** (2013) Nurses and burnout syndrome, Journal of Health Sciences 2013;3(1):1-5
- 47. Obradović Z , Obradović A, Habeš S**(2013) Međunarodni zdravstveni propisi (2005) i mjere na mjestima ulaska u zemlju, 2. Hrvatski kongres zdravstvene ekologije „Zdravstvena ekologija u službi zdravlja“ s međunarodnim sudjelovanjem, Zagreb, 24. - 26.4.2013: 108

**48. Obradović Z** (2013) Uloga ljekara porodične medicine u provođenju programa vakcinacije, V dani BHAAAS, Mostar 22-26.april 2013.

**49. Obradović Z**, Obradović A, Balta S, Mehmedbašić Z(2013) Emergentne zoonoze u BiH, Zbornik radova DDD i ZUP 2013: 115-124

**50.Obradović Z**, Obradović A (2013) Vaccination in adults in Bosnia and Herzegovina, The 2<sup>nd</sup> Conference on controversies in vaccination in adults, February 14-17, 2013, Munich, Germany: A-7

#### **PROJEKTI ( u zadnjih 5 godina)**

1. OC-2017-1-22105 Aedes Invasive Moquitoes (AIM) COST ACTION (2018) – EU
2. Nastavnici kao faktor u rješavanju ovisnosti o internetu, Inicijativa građanki/na Mostar, finansijer Federalno ministarstvo obrazovanja 2018
3. Roditelji i djeca zajedno u borbi protiv svih vrsta ovisnosti, Inicijativa građanki/na Mostar, finansijer Federalno ministarstvo obrazovanja 2017/18
4. Ovisnosti, šta znamo o njima i kako ih izbjegći- Inicijativa građanki/na Mostar, finansijer Federalno ministarstvo obrazovanja 2016
5. HIV/AIDS: "Kampanja Dobrovoljnog Povjerljivog Savjetovanja i Testiranja (DPST) - Mobilna populacija". IOM,2014- federalni koordinator
6. HIV/AIDS: "Kampanja Dobrovoljnog Povjerljivog Savjetovanja i Testiranja (DPST) - Mobilna populacija". IOM, 2013, federalni koordinator
7. Promocija zdrave ishrane među učenicima II osnovne škole u Mostaru- 2013/14, Inicijativa građanki/na Mostar finansijer Federalno ministarstvo zdravstva

<b>Ukupan broj naučnih / stručnih radova</b>	<b>Ukupan broj knjiga / brošura: 11</b>	<b>Mentorstva (Dsc./ Msc)</b>	<b>Projekti</b>
<b>221</b>	<b>Univerzitski udžbenik: 2</b> <b>Monografija (recenzirane): 3</b> <b>Knjiga (recenzirane): 4</b> <b>Priručnik: 2</b>	<b>1 doktorska disertacija</b> Prirodno-matematski fakultet Sarajevo <b>4 magisterija + 15 završnih radova II ciklusa</b> Fakultet zdravstvenih studija Sarajevo Prirodno-matematski fakultet Sarajevo Medicinski fakultet Tuzla	<b>24</b>

**III CIKLUS STUDIJA****BIBLIOGRAFSKI PODACI NASTAVNIKA****LICNI PODACI**

Ime i prezime :	Naris Pojskić	
Godina i mjesto rođenja	27. 05. 1969., Zenica	
Zvanje	REDOVNI PROFESOR, NAUČNI SAVJETNIK	
Izbor	Oblast: „Laboratorijske eksperimentalne tehnologije“; „Molekularna populacijska genetika i bioinformatika“	
Trenutna pozicija	Direktor Instituta za genetičko inženjerstvo i biotehnologiju Univerziteta u Sarajevu	
E-mail:	naris.pojskic@ingeb.unsa.ba, naris.pojskic@gmail.com	

**OBJAVLJENE KNJIGE, BROŠURE (u zadnjih 5 godina)**

1. Lojo-Kadrić N, **Pojskić N**, Pojskić L. Laboratorijske tehnologije u molekularnoj biologiji. Institut za genetičko inženjerstvo i biotehnologiju, Sarajevo, 2018.
2. Kalamujić Stroil B, Dorić S, Lukić Bilela L, **Pojskić N**. Aplikativna bioinformatika - Praktikum. Institut za genetičko inženjerstvo i biotehnologiju, Sarajevo, 2018.
3. Kapur L, Marjanović D, **Pojskić N**, Bajrović K, Hadžiselimović R. Bioanthropological and population genetics knowledge build up in Bosnia and Herzegovina – Y chromosome linked markers as a springboard. U: Anthropology and Public Health, National Institute of Public Health, Ljubljana, Slovenia, 2016.
4. Bakal N, **Pojskić N**, Kapur L, Hadžiselimović R 2016. Possible influence of war-caused factors on body length and weight of neonates in Sarajevo. U: Anthropology and Public Health, National Institute of Public Health, Ljubljana, Slovenia, 2016.
5. Kalamujić B, **Pojskić N**. Bioinformatika. U: Uvod u genetičko inženjerstvo i biotehnologiju, drugo izdanje, Institut za genetičko inženjerstvo i biotehnologiju, Sarajevo, 2014.
6. Bajrović K, Kapur Pojskić L, Haverić S, **Pojskić N**, Marjanović D, Durmić-Pašić A. 2014. Osnove manipulacije naslijednim materijalom ili genetičko inženjerstvo. U: Uvod u genetičko inženjerstvo i biotehnologiju, drugo izdanje, Institut za genetičko inženjerstvo i biotehnologiju, Sarajevo, 2014.
7. Kapur-Pojskić L, Oruč L, Kurtović-Kozarić A, **Pojskić N**. Uvod u psihijatrijsku genetiku. Institut za genetičko inženjerstvo i biotehnologiju, Sarajevo, 2013.

**OBJAVLJENI RADOVI ( u zadnjih 5 godina)****Primarne publikacije**

1. Lojo-Kadric N, Pojskic L, Ramic J, **Pojskic N**, Bilalovic N, Obralic N, Beslija S, Bajrovic K. Frequency of BRCA1 mutations in B&H breast and ovarian cancer patients. Genetics & Applications 2018; 2 (1): 49-56.
2. Ramic J, Kulovac B, Lojo-Kadric N, Hadzic M, **Pojskic N**, Eminagic Dj, Pojskic L.

Relative Gene expression analysis from urine samples of patients with prostate disease. Genetics & Applications 2018; 2 (1): 19-24.

3. **Pojskić N.** INGDIF-simple measure based on analysis of genetic differentiation. Genetics & Applications 2018; 1 (2) :56-58.
4. Pilav A, **Pojskić N**, Ahatović A, Džehverović M, Čakar J, Marjanović D. Allele frequencies of 15 STR loci in Bosnian and Herzegovinian population. Croatian Medical Journal 2017; 58 (3): 250-256.
5. Džehverović M, Ahatović A, **Pojskić N**, Lojo-Kadrić N, Pilav A, Marjanović D, Čakar J. Decrease in BMI: personal genotyping, individual diet and exercise plan. Journal of Health Sciences 2017;7(2):91-98.
6. Radic K, Pojskic L, Tomic-Cica A, Ramic J, Ler D, Lojo-Kadrić N, **Pojskic N**, Bajrovic K. Validation of vaginal self - sampling as an alternative option in PCR based detection of HPV in cervical cancer screening in Bosnia and Herzegovina. Genetics & Applications 2017; 1 (1): 23-32.
7. Terzic S, Heljic S, **Pojskic N**, Hasanbegovic E. Permissive hypercapnia in ventilated preterm infants: When is it safe to perform, Journal of Pediatric and Neonatal Individualized Medicine 2017; 6 (2): e060215.
8. Gasi F, **Pojskić N**, Kurtovic M, Kaiser C, Hjeltnes Sh, Fotiric-Aksic M, Meland M. Pollinizer efficacy of several ‘Ingeborg’ pear pollinizers in Hardanger, Norway, examined using microsatellite markers. HortScience 2017; 52 (12): 1722-1727.
9. Rukavina D, Hasanbasic D, Stroil Bk, **Pojskic N**. Microsatellite diversity of crossbred horses raised in Bosnia and Herzegovina. Genetics & Applications 2017; 1 (1): 16-22.
10. Skender A, Kurtović M, **Pojskić N**, Stroil Bk, Hadžiabulić S, Gaši F. Genetic structure and diversity of European chestnut (*Castanea sativa* Mill.) populations in western Balkans: On a crossroad between east and west, Genetika 2017; 49 (2): 613-626.
11. Carreras-Torres R, Ferran A, Zanetti D, Esteban E, Varesi L, **Pojskic N**, Coia V, Chaabani H, Via M, Moral P. Population structure from NOS genes correlates with geographical differences in coronary incidence across Europe. American Journal of Physical Anthropology 2016; 161 (4): 634-645.
12. Hadziabdic N, Kurtovic-Kozaric A, **Pojskic N**, Sulejmanagic N, Todorovic L. Gene expression analysis of matrix metalloproteinases 1 and 2 and their tissue inhibitors in chronic periapical inflammatory lesions. Journal of Oral Pathology and Medicine 2016; 45 (3): 224-230.
13. Pleše B, **Pojskić N**, Ozimec R, Mazija M, Ćetković H, Lukić-Bilela L. Molecular characterization of aquatic bacterial communities in Dinaric range caves. Water

14. Gasi F, Kanlić K, Stroil Bk, **Pojskić N**, Asdal Å, Rasmussen M, Kaiser C, Meland M. Redundancies and genetic structure among ex situ apple collections in Norway examined with microsatellite markers. HortScience 2016; 51 (12): 1458-1462.
15. Lasić L, Čakar JH, Radosavljević G, Kalamujić B, **Pojskić N**. Historical overview of the human population- genetic studies in Bosnia and Herzegovina: Small country, great diversity. Collegium Antropologicum 2016; 40 (2): 145-149.
16. Razpet A, Šunje E, Kalamujić B, Tulić U, **Pojskić N**, Stanković D, Krizmanić I, Marić S. Genetic differentiation and population dynamics of alpine salamanders (*Salamandra atra*, Laurenti 1768) in southeastern alps and dinarides. Herpetological Journal 2016; 26 (2): 109-117.
17. Rukavina D, Hasanbašić D, Ramić J, Zahirović A, Ajanović A, Beganović K, Durmić Pašić A, Kalamujić B, **Pojskić N**. Genetic diversity of thoroughbred horse population from Bosnia and Herzegovina based on 17 microsatellite markers. Japanese Journal of Veterinary Research 2016; 64 (3): 215-220.
18. Softić A, Velija K, Ramić J, Bajrović K, Radosavljević G, Lasić L, Kalamujić B, Šakić V, **Pojskić N**. Microsatelite diversity of Bosnian-Herzegovinian-Croatian shepherd dog Tornjak. Genetika 2016; 48 (1): 49-56.
19. Lasić L, Dorić S, Hanjalić J, Čakar J, Kalamujić Stroil B, Radosavljević G, **Pojskić N**. Contribution to molecular genetic characterization of *Helleborus multifidus* Vis. in Bosnia and Herzegovina. Works of the Faculty of Forestry University of Sarajevo 2016; 2: 26-36.
20. Rukavina D, Hasanbašić D, **Pojskić N**, Ramić J, Zahirović A, Ajanović A, Beganović K, Durmić-Pašić A. Analysis of genetic diversity among certain horse breeds from Bosnia and Herzegovina. Veterinaria 2015; 64 (1): 25-29.
21. Rukavina D, Hasanbasic D, Durmic-Pasic A, Kalamujic B, Zahirovic A, Ramic J, **Pojskic N**. Genetic Diversity of Arabian Horse from Stud "Borike" (Bosnia and Herzegovina) Using Microsatellite Markers. Research & Reviews: Journal of Veterinary Sciences 2015; 1 (2): 21-25.
22. Lačević A, Foschi F, Pojskić L, **Pojskić N**, Bajrović K, Izard J. Correlation of periodontal pathogens in concurrent endodontic-periodontal diseases. Archives of Oral and Dental Research 2015; 2:(4).
23. Kapur-Pojskić L, **Pojskić N**, Radosavljević G, Marjanović D, Hadžiselimović R. MtDNA variation within local human populations in Bosnia and Herzegovina. Genetika 2014; 46 (1): 209-218.
24. Ahmić A, Silajdžić E, Lasić L, Kalamujić B, Hadžiavdić V, Kapur-Pojskić L, Bajrović K, Hadiselimović R, **Pojskić N**. Frequency of main western-euroasian

mtDNA haplogroups and Paleolithic and Neolithic lineages in the genetic structure of population of northeastern Bosnia. Collegium Antropologicum 2014; 38 (3): 819-827.

25. Gaši F, Žulj Mihaljević M, Šimon S, Grahić J, **Pojskić N**, Kurtović M, Nikolić D, Pejić I. Genetic structure of apple accessions maintained ex situ in Bosnia and Herzegovina examined by microsatellite markers. Genetika 2013; 45 (2): 467-478.
26. Gasi F, Kurtovic M, Kalamujic B, **Pojskic N**, Grahic J, Kaiser C, Meland, M. Assessment of European pear (*Pyrus communis* L.) genetic resources in Bosnia and Herzegovina using microsatellite markers. Scientia Horticulturae 2013; 157: 74-83.
27. Lasić L, Lojo-Kadrić N, Silajdžić E, **Pojskić L**, Hadžiselimović R, Pojskić N. Molecular-genetic variance of RH blood group system within human population of Bosnia and Herzegovina. Bosnian Journal of Basic Medical Sciences 2013; 13 (1): 10-13.
28. Ahmic A, **Pojskic N**, Silajdzic E, Hadziselimovic R. A preliminary study of the Paleolithic and Neolithic contribution the European mtDNA flow in shaping the genetic structure of recent Bosnian population. European Scientific Journal, ESJ 2013; 9: (36).
29. Gasi F, Simon S, **Pojskic N**, Kurtovic M, Pejic I, Meland M, Kaiser C. Evaluation of apple (*Malus × domestica*) genetic resources in Bosnia and Herzegovina using microsatellite markers. HortScience 2013; 48 (1): 13-21.

#### *Naučna saopštenja*

30. Lasić L, Lojo-Kadrić N, Čakar J, **Pojskić N**, Pojskić L. Evaluation of anti- and oroaapoptotic gene expression in human peripheral blood lymphocytes by *Micromeria pulegium* (Rochel) bentham extracts *in vitro*. First Congress of Molecular Biologists of Serbia with international participation Belgrade, Serbia September 20 – 22, 2017. p.146.
31. Džehverović M, Ahatović A, Pilav A, **Pojskić N**, Marjanović D, Čakar J. Targeted gene panel profiling as a basis for individual program of nutrition and exercises. First Congress of Molecular Biologists of Serbia with international participation Belgrade, Serbia September 20 – 22, 2017. p.120.
32. Pilav A, Buljak E, Busuladzic A, Sijaric M, **Pojskic N**, Cakar J. DNA analysis of skeletal remains from well-known Bosnian-Herzegovinian medieval necropolis revealed important historical person. 10th ISABS Conference in Forensic, Anthropology and Medical Genetics and Mayo Clinic Lectures in Translational Medicine – program and abstracts, Dubrovnik, Croatia, June 19-24, 2017. p.161.
33. Pilav A, **Pojskic N**, Ahatovic A, Dzeherovic M, Cakar J, Marjanovic D. Allele frequencies and genetic parameters for 15 short tandem repeats loci in the population of Bosnia and Herzegovina. 10th ISABS Conference in Forensic, Anthropology and

Medical Genetics and Mayo Clinic Lectures in Translational Medicine – program and abstracts, Dubrovnik, Croatia, June 19-24, 2017. p.139.

34. Kanlić K, Kalamujić B, **Pojskić N**, Grahić J, Gaši F, Asdal Å, Meland M. Genetic structure and differentiation among North and South European apple germplasm. XIV EUCARPIA Symposium on Fruit Breeding and Genetics. ISHS Acta Horticulturae 2017; p.1172.
35. Kalamujic B, Skrijelj R, **Pojskic N**. Genetic diversity of contemporary populations of *Salmo trutta* L. in the basin of the River Neretva, Bosnia and Herzegovina. Front. Mar. Sci. Conference Abstract: XV European Congress of Ichthyology. 2015; doi: 10.3389/conf.fmars.2015.03.00049.
36. **Pojskic N**, Kalamujic B. Simulations based on molecular-genetic data in detection of expansion *Salmo trutta* allochthonous population in the Neretva river's tributaries, 27th International congress for conservation biology & 4th European congress for conservation biology, Montpellier, Francuska 2015; p.539.
37. Kapur-Pojskic L, Ceric T, Radic K, Lojo-Kadric N, Ramic J, **Pojskic N**, Bajrović K. Assessment of circulating tumor markers in breast cancer patients before and after chemotherapy. 8th ISABS Conference in Forensic, Anthropology and Medical Genetics and Mayo Clinic Lectures in Translational Medicine – program and abstracts ABS-241-ISABS 2013, Split-Croatia, June 24-28, 2013-09-06. p.283.
38. Ramic J., Pojskic L, Lojo-Kadric N., Radic K., **Pojskic N**, Bajrović K. Optimization of RNA extraction from urine samples for use in noninvasive diagnostic procedures. European Journal of Human Genetics, 2013; 21 (2): p538.

#### **PROJEKTI ( u zadnjih 5 godina)**

8. Polimorfizam mtDNK u procjeni historijske starosti bh. ljudskih populacija (vođa projekta). Projekat podržan od strane Federalnog ministarstva obrazovanja i nauke.
9. Genetic and bioactivity characterization of some endemic B&H Lamiaceae. Projekat podržan od strane International Centre for Genetic Engineering and Biotechnology (ICGEB kroz CRP – ICGEB Research Grant No CRP/BOS14-02).
10. Detekcija molekularno-genetičkih pokazatelja hibridizacije salmonidnih vrsta u rijeci Neretvi i antropogene introdukcije potočne pastrmke iz crnomorskog sliva, Projekat podržan od strane Fonda za zaštitu okoliša Federacije BiH.
11. Molekularno-genetička detekcija bh. populacija roda *Helleborus* u cilju bioaktivne karakterizacije (vođa projekta). Projekat podržan od strane Federalnog ministarstva obrazovanja i nauke.
12. Molekularno-genetički pokazatelji ugroženosti bh. endemične vrste *Silene sendtmeri* Boiss. u Kantonu Sarajevo (vođa projekta). Projekat podržan od strane Ministarstvo prostornog uređenja i zaštite okoliša Kantona Sarajevo.
13. DNK tipizacija humanih arheoloških ostataka u Bosni i Hercegovini. Podržan od

strane privatnog sektora.

14. New Norwegian pear cultivars. Projekat podržan od strane *Sognefrukt SA* i *Norwegian Research Council*.
15. Razvoj i informaciono unapređenje Regionalne baze podataka o biodiverzitetu – REBIDA. Projekat podržan od strane Federalnog ministarstva obrazovanja i nauke
16. Increased volume of Norwegian grown plums for the fresh fruit market (vođa projekta ispred INGEB-a). Projekat podržan od strane *Norwegian Research Council*.
17. Razvoj DNK barkod segmenta u okviru regionalne baze biodiverziteta - REBIDA - faza II (vođa projekta). Podržan od strane Ministarstva obrazovanja, nauke i mladih Kantona Sarajevo
18. Genetička varijabilnost rase kokoši banatski gološijan. Podržan od strane privatnog sektora.
19. Unapređenje DNK barkod segmenta u okviru Regionalne baze o biodiverzitetu- REBIDA- faza II (JP 2017/1). Podržan od strane Fonda za zaštitu okoliša FbiH
20. Identifikacija genetičkih indikatora fitoremedijacionog potencijala autohtonih bh biljaka - faza I (JP 2016/2). Podržan od strane Fonda za zaštitu okoliša FBiH.

<b>Ukupan broj naučnih / stručnih radova</b>	<b>Ukupan broj knjiga / brošura</b>	<b>Mentorstva (Dsc./ Msc)</b>	<b>Projekti</b>
<b>144 (70 primarnih publikacija i 74 kongresna sapštenja)</b>	<b>9</b>	<b>3 Dsc/10 Msc</b>	<b>40</b>

FAKULTET ZDRAVSTVENIH STUDIJA U SARAJEVU	
III CIKLUS STUDIJA	
BIBLIOGRAFSKI PODACI NASTAVNIKA	
<b>LIČNI PODACI</b>	
Ime i prezime	Fuad Julardžija
Godina i mjesto rođenja	26.06.1978. god Jajce
Zvanje	Docent
Izbor	Oblast „Radiološke tehnologije u radiodijagnostici“
Trenutna pozicija	Rukovodilac studija Radioloških tehnologija Fakultet zdravstvenih studija Univerziteta u Sarajevu
Broj telefona/mob:	+38761 249 228
E-mail:	fuad.julardzija@gmail.com
<b>OBJAVLJENE KNJIGE, BROŠURE (u zadnjih 5 godina)</b>	
<ol style="list-style-type: none"> <li>1. <b>Julardžija F</b>, Šehić A, Hasanbegović A, Veger-Zubović S.“ Praktikum iz Kompjuterizirane tomografije“ Fakultet zdravstvenih studija Univerziteta u Sarajevu, 2015.godina.</li> <li>2. Lincender Cvjetić L, Šehić Dž, Orahovac T, <b>Julardžija F</b>, Šehić A. „Tehnike snimanja u radiologiji“ Fakultet zdravstvenih studija Univerziteta u Sarajevu, 2013. godina.</li> <li>3. Smajlović F, <b>Julardžija F</b>. „Radiološka aparatura“ Fakultet zdravstvenih studija Univerziteta u Sarajevu, 2013. godina</li> </ol>	
<b>OBJAVLJENI RADOVI (u zadnjih 5 godina)</b>	
<ol style="list-style-type: none"> <li>1. Sofic A, Husic-Selimovic A, Katica V, Jahic E, Delic U, Sehic A, <b>Julardžija F</b>. Magnetic Resonance Imaging (MRI) and Transvaginal Ultrasonography (TVU) at Ovarian Pain Caused by Benign Ovarian Lesions, Acta Inform Med. 2018; 26(1): 15–18.</li> <li>2. Šehić A, <b>Julardžija F</b>, Veger Zubović S, Sefić-Pašić I. Advantages od T2 weighted three dimensional and T1 weighted three dimensional contrast medium enhanced magnetic resonasce urography in examination of the child population, acta iform med. 2017;25(1):24-27</li> <li>3. <b>Julardžija F.</b>, Šehić A., Bukvić M., Smajlović F., Comparison of magnetic resonance diffusion-weighted imaging characteristics between cystic lesions and normal pancreatic parenchyma; Journal of health sciences 2016;6(3):1-5.</li> <li>4. <b>Julardžija F</b>, Šehić A, Jaganjac D, Voloder E, Mađura S, Vrcić D. Comparison of 3D maximum intensity projection (MIP) reconstruction and 2D T2 half-fourier acquisition single shot turbo spin-echo (HASTE) sequence in magnetic resonance cholangiopancreatography, Journal of health sciences 2014;4(1):40-44.</li> </ol>	
<b>PROJEKTI ( u zadnjih 5 godina)</b>	
77	
 <p>ISO 9001 BUREAU VERITAS Certification</p>	

<b>Ukupan broj naučnih / stručnih radova</b>	<b>Ukupan broj knjiga</b>	<b>Mentorstva (Dsc./ Msc)</b>	<b>Projekti</b>
<b>4</b>	<b>3</b>	<b>0</b>	<b>0</b>

FAKULTET ZDRAVSTVENIH STUDIJA U SARAJEVU	
III CIKLUS STUDIJA	
BIBLIOGRAFSKI PODACI NASTAVNIKA	
<b>LIČNI PODACI</b>	
Ime i prezime :	Suada Branković
Godina i mjesto rođenja	1962. Sarajevo
Zvanje	Docent
Izbor	Oblast 1.Zaštita i njega individualnog zdravlja Oblast 2.Zaštita i njega zdravlja porodice Oblast 3.Zaštita i njega zdravlja zajednice Oblast 10.Sistemi zdravstvene zaštite
Trenutna pozicija	Rukovodilac studija Zdravstvena njega, Fakultet zdravstvenih studija Univerziteta u Sarajevu
Broj telefona/mob:	+387 61 145 005, +387 33 569 801
E-mail:	suada.brankovic@gmail.com suada.brankovic@fzs.unsa.ba
<b>OBJAVLJENE KNJIGE, BROŠURE</b> (u zadnjih 5 godina)	
<p>1. Branković S, Pilav A. Zdravstvena zaštita u katastrofama. Fakultet zdravstvenih studija Univerziteta u Sarajevu. Univerzitetski udžbenik, 2018. ISBN 978-9958-692-18-5 COBISS.BH-ID 26115334</p> <p>2. Avdić D, Jusupović F. <b>Branković S.</b> i saradnici. Metodologija naučnog istraživanja u zdravstvu. Fakultet zdravstvenih studija Univerziteta u Sarajevu. Univerzitetski udžbenik, 2018. ISBN 978-9958-692-17-8 COBISS.BH-ID 26027526</p> <p>3. Pilav A, Jatić Z, <b>Branković S.</b>, Djido V. Upravljanje kvalitetom u zdravstvenoj zaštiti. Za izdavača: Autori. Udžbenik, Sarajevo; 2018.</p>	
<b>OBJAVLJENI RADOVI</b> ( u zadnjih 5 godina)	
<p>1. Vukoja M, Sinan S, Mujkić H, Sadiković E, <b>Branković S.</b> Znanje, stav i praksa studentske populacije o pravilnoj ishrani i tjelesnoj aktivnosti na području Balkana – pregled literature. III Studentski Kongres „ Hrana-Ishrana-Zdravlje“. Knjiga sažetaka. Poljoprivredno-Prehrambeni Fakultet, Sarajevo; 2018.</p> <p>2. Mujkić H, Sadiković E, Vukoja M, Sinan S, <b>Branković S.</b> Pothranjenost kod mladih. III Studentski Kongres „ Hrana-Ishrana-Zdravlje“. Knjiga sažetaka. Poljoprivredno-Prehrambeni Fakultet, Sarajevo; 2018.</p> <p>3. Đelkić A, Sadiković A G, Hadžić F, Žutić D, <b>Branković S.</b> Cervikalni bolni sindrom-bolest modernog društva. III Studentski Kongres „ Hrana-Ishrana-Zdravlje“. Knjiga sažetaka. Poljoprivredno-Prehrambeni Fakultet, Sarajevo; 2018.</p> <p>4. <b>Branković S.</b>, Cilović-Lagarija Š, Pilav A, Peštek-Ahmetagić A, Selimović-Dragaš</p>	

M, Mahmutović J, Pašalić A. Oral health behavior and attitudes among students of health and non-health oriented studies **Journal of Health Sciences**, [S.l.], dec. 2017. ISSN 1986-8049. Available at: <<http://www.jhsci.ba/OJS/index.php/jhsci/article/view/495>>. Date accessed: 12 june 2018. doi: <https://doi.org/10.17532/jhsci.2017.495>.

5. Mahmutović J, Zukić E, **Branković S**, Pašalić A, Jusupović F. "Percepcija sestara sukoba i asertivnosti u hitnim primarnoj zdravstvenoj zaštiti usluge", u: Međunarodna naučna konferencija "Istraživanje i obrazovanje Nursing": Book of Abstracts.2018; 45.
6. **Branković S**, Mahmutović J, Pašalić A, Jaganjac A, Mujanović M. Exposure of student population of the University of Sarajevo to harmful, addiction habits in everyday life. International Journal of Recent Scientific Research. Vol. 9, Issue 4(K), pp. 26287 -26290, April, 2018. Available online at <http://www.recentscientific.com> International Journal of Recent Scientific Research.
7. Hadžimuratović E, **Branković S**, Hadžimuratović A. The prevalence of ankyloglossia and its effects on breastfeeding success. International Journal of Recent Scientific Research. Vol. 9, Issue 2(F), pp. 24184-24186. February, 2018. Available online at <http://www.recentscientific.com> International Journal of Recent Scientific Research.
8. **Branković S**, Hadžimuratović E, Rama A, Hadžimuratović A, Korjenić S. Breastfeeding knowledge and practice in the Canton Sarajevo. Elixir Gynaecology 114. 49510-49513. Available online at [www.elixsirpublishers.com](http://www.elixsirpublishers.com) (Elixir International Journal) Elixir International Journal, 2018.
9. Đelkić A, Sadiković A G, Kalić K, **Branković S**. Sportska ishrana. II Studentski Kongres „Hrana-Ishrana-Zdravlje“. Knjiga sažetaka. Poljoprivredno-Prehrambeni Fakultet, Sarajevo; 2017.
10. Mahmutović J, **Branković S**, Bojičić S, Avdić D, Snaga M. „Kvaliteta života osoba treće životne dobi korisnika staračkih domova“. U:16. Konferencija medicinskih sestara i 2. Konferencija zdravstvenih profesija: Knjiga sažetaka.2017;94.
11. Mahmutović J, Zukić M, Pašalić A, **Branković S**, Jaganjac A, Katana B. Correlation Between Quality of Life and Depression Among Persons Suffering from Psoriasis. Medical archives. 2017; Volumen 71, Issue 5; 341-346
12. Jaganjac A, Muftić M, Avdić D, Mačak Hadžiomerovic A, Katana B, Bojičić S, Pašalić A, Mahmutović J, **Branković S**, Švraka E, Konjo H. Relationship between lifestyle habits of postmenopausal women and altered bone mineral density determined by ultrasound (US) screening and dual energy X-ray absorptiometry

(DEXA). Faculty of Health Studies, University of Sarajevo, Journal of Health Sciences.2017; Volumen 7, Number 1; 59-67.

13. **Branković S**, Pilav A, Cilović-Lagarija Š, Pašalić A, Mahmutović J. Lifestyles of university students in Bosnia and Herzegovina. Faculty of Health Studies, University of Sarajevo, Journal of Health Sciences.2017; Volumen 7, Number 1; 2017. 27-34.
14. Pašalić A, Jusupović F, Bičo E, Mahmutović J, **Branković S**. Znanje studentske populacije o gojaznosti i potreba za preventivnim programom. VII Međunarodna naučno-stručna konferencija „Unapređenje kvalitete života djece i mladih“. Tematski zbornik- I dio, Tuzla; 2016.
15. Pašalić A, Jusupović F, Saldum A, Mahmutović J, **Branković S**. Zastupljenostvitaminsko-mineralnih suplemenata u ishrani studentske populacije. VII Međunarodna naučno-stručna konferencija „Unapređenje kvalitete života djece i mladih“. Tematski zbornik- I dio, Tuzla; 2016.
16. Mačak-Hadžiomerović A, Pašalić A, **Branković S**, Jaganjac A. Obrazovanje zdravstvenih profesija u novoj epohi. Knjiga sažetaka 1. Konferencija zdravstvenih profesija. 15. Međunarodna konferencija medicinskih sestara i tehničara, Zdravstveno veleučilište Zagreb. Opatija; 2016; 92.
17. Pilav A, Hasanagić S, **Branković S**. Zakonska određenja sestrinstva kao samostalne profesije u federaciji Bosne i Hercegovine – put ka Evropskoj Uniji. . Knjiga sažetaka 1. Konferencija zdravstvenih profesija. 15. Međunarodna konferencija medicinskih sestara i tehničara, Zdravstveno veleučilište Zagreb. Opatija; 2016; 107.
18. Mahmutović J, Rudić A, Pašalić A, Jusupović F, **Branković S**, Jaganjac A. Risk factors for depression in residents of gerontology center in Sarajevo. Journal of Health Sciences. 2015; Volumen 5, Number 1.
19. Pašalić A, Jusupović F, Rudić A, Mahmutović J, **Branković S**, Jaganjac A. Habits of fluid and electrolytes intake in elite athletes. Journal of Health Sciences. 2015; Volumen 5, Number 1; 15-18. Faculty of Health Studies, University of Sarajevo.
20. Pilav A, Rudić A, **Branković S**, Djido V. Perception of health risks among adolescents due to consumption of cigarettes, alcohol and psychoactive substances in the Federation of Bosnia and Herzegovina. 2015. Public Health, journal homepage:[www.elsevier.com/puhe](http://www.elsevier.com/puhe) Available online at [www.sciencedirect.com](http://www.sciencedirect.com)
21. Cilović-Lagarija Š, Huseinbegović A, Čavaljuga S, **Branković S**, Selimović-Dragaš M. Accidental injuries among dentists in private and public dental practice. Stomatološki vijesnik.2015; 4(1). 27-31.Stomatološki fakultet,Univerzitet u Sarajevu.

22. Pilav A, Rudić A, <b>Branković S</b> , Doder V. Trend mortaliteta od akutnog infarkta miokarda u Federaciji Bosne i Hercegovine 2003-2013. 3. Hrvatski epidemiološki kongres s međunarodnim sudjelovanjem. 2015; Šibenik. Hrvatska (RH).			
23. Porović S, Koradžić-Zuban S, Spahić-Dizdarević M, Brkanić B, <b>Branković S</b> , Cilović-Lagarija Š. Evaluation of oral health in 12-year-old children in the Vogošća municipality, the Sarajevo Canton. Stomatološki vjesnik. 2014; 3(2). 97-101. Stomatološki fakultet Univerziteta u Sarajevu.			
24. Pilav A, <b>Branković S</b> , Doder V. Ten Year Trends in Cardiovascular Risk Factors in Federation of Bosnia and Herzegovina. Medical Archives. 2014; Volume 68, Issue 6. 394-398. Journal of the Academy of medical sciences of Bosnia and Herzegovina			
25. Pilav A, Rudić A, <b>Branković S</b> , Doder V. Prevalence of behavioral risk factors of non-communicable diseases among urban and rural population in the Federation of Bosnia and Herzegovina. Journal of Health Sciences. 2014; Volumen 4, Number 2. 83-89.			
26. Cilovic-Lagarija Š, Musa S, <b>Branković S</b> , Selimović-Dragaš M. Knowledge About Spread of HIV Infection Among Dentists Employed in Private and State Practice Materia Socio Medica. 2014; Volume 26, Issue 3. Journal of the Academy of medical sciences of Bosnia and Herzegovina.			
27. <b>Branković S</b> , Pilav A, Cilovic-Lagarija Š, Šegalo M. Evaluation of Patients Cooperation in Hypertension Control. Materia Socio Medica. 2014; Volume 26, Issue 3. Journal of the Academy of medical sciences of Bosnia and Herzegovina.			
28. <b>Branković S</b> , Pilav A, Mačak Hadžiomerović A, Rama A, Šegalo M. Frequency of Blood Pressure Measuring According to the Degree of Working Population Education in Canton Sarajevo. Materia Socio Medica. 2013; Volume 25, Issue 3. Journal of the Academy of medical sciences of Bosnia and Herzegovina.			
<b>PROJEKTI ( u zadnjih 5 godina)</b>			
1. Član radne grupe u projektu „Jačanja sestrinstva u Bosni i Hercegovini“ uz podršku Vlade Švicarske sprovodi Konzorcij koji čine Fondacija fami, Univerzitetska bolnica u Ženevi(HUG) i Institut sestrinskih nauka Univerziteta u Bazelu( INS).2017.			
2. Učešće u projektu u implementaciji programa,, Unapređenje zdravih stilova života u Kantonu Sarajevo“ sa posebnim fokusom na mlade i marginalizirane grupe. Ovaj angažman je od 2017. godine i nastavlja se u 2018.godinu. Asocijacija XY			
Ukupan broj naučnih / stručnih radova	Ukupan broj knjiga / brošura	Mentorstva (Msc)	Projekti
28	3	7	2

